

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
V I D A R M É N
SAMT
FLYGVAPNET
Å R 1 9 3 2

STOCKHOLM 1933
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
331549

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén /Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet. År 1932. – (Sveriges
officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
V I D A R M É N
SAMT
FLYGVAPNET
Å R 1 9 3 2

STOCKHOLM 1933
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
331549

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE

ET

AUX FORCES AERIENNES

EN 1932

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1932

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1933

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

331549

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE EN 1932

PUBLIÉ PAR

LA DIRECTION
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva underdånig berättelse över sin verksamhet samt över hälso- och sjukvården ävensom veterinärvården vid armén under år 1932.

Jämlikt Eders K. Maj:ts medgivande den 9. sept. 1932 offentliggöres samtidigt härmed av flygstyrelsen avgiven berättelse rörande hälso- och sjukvården vid flygvapnet.

Stockholm i aug. 1933.

Underdånigst

Richard Erhardt

Oskar Nordlander

Axel Morén

/ Karl G. Redin.

INNEHÅLL.

[Medieval stil (1, 2, 3 . . .) betecknar, att siffrorna endast äro approximativa.]

TEXTAVDELNING.

	Sid.
A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelsens verksamhet	1
a. Fältläkarbyrån	1
Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå	5
Tab. A. Inom armén rekvirerade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet	6
> B. Inom olika vapenslag levererade glasögon med angivande av glasens styrka	6
Sjukvårdsstyrelsens åtgärder beträffande skyddskoppsympningen vid armén	7
Tab. C. Revaccination av manskap vid armén	8
b. Fältveterinärbyrån	8
B. Fältläkarkåren	9
C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser	10
D. Besiktningen av värnpliktiga	27
E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet	30
Tab. D. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnisons-sjukhusen	31
F. Fältveterinärkåren	33
G. Utdrag av veterinärernas årsberättelser	33
H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar	48
Tab. E. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar	49

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården	54
> 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna å värnpliktiga	56
> 3 a, 3 b. Kassationsorsaker hos värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna	57
> 3 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna	59
> 4 a, 4 b. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna	60
> 5. D:o d:o d:o grupp D, d:o	62
> 6 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförh. inom olika inskrivningsomr.	63
> 6 b. Kassationsorsaker hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp A)	64
> 6 c. Sjukdomar och bildningsfel hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp B och C)	65
> 7. Sjukligheten bland manskapet vid arméns truppförband	66
> 8. Sjukdomar bland manskapet vid arméns truppförband	70
> 9. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis	86
> 10. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén	90
> 11. Dödlighet bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder	91
> 12 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka	92
> 12 b. Å garnisonssjukhusen vårdade sjuka från armén och flottan	92
> 13. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall	93
> 14—19. Å garnisonssjukhusen operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna militära patienter	97
> 20. Utgifter för truppveterinärvården	107
> 21. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar	109
> 22. Sammandrag av hästajukbesked	110
> 23. Själv döda hästar	113
> 24. Avlivade hästar	114
> 25. Kasserade hästar	115

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
A. Activité du bureau médical de la Direction de l'Administration médicale de l'armée	1
Activité du bureau de lunettes	5
Demarches faites par la Direction concernant la revaccination	7
B. Corps des médecins militaires	9
C. Extraits des rapports annuels des médecins militaires	10
D. Examens des conscriptionnaires	27
E. Morbidité chez les conscrits	30
F. Corps des vétérinaires militaires	33
G. Extraits des rapports annuels des vétérinaires militaires	33
H. Morbidité chez les chevaux	48

Tableaux.

	Page
Tabl. 1. Dépenses pour le service sanitaire des troupes	54
Col. 1: Régiments ou détachements. Col. 2: Nombre de jours de service. Col. 3: Dépenses (cour.). Col. 4—13: Dépenses par jour et par soldat en ore. Col. 4: Matériaux. Col. 5: Entretien. Col. 6: Fournitures. Col. 7: Séjour à l'hôpital. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Soins aux dents. Col. 10: Transferts. Col. 11: Pour épidémies. Col. 12: Dépenses diverses. Col. 13: Totaux.	
2. Résumé des rapports sur les inspections médicales des conscriptionnaires	56
Col. 2: Totaux des examinés. Col. 3—5: Non conscrits. Col. 6—12: Conscrits. Col. 13: Non conscrits en %. Col. 14: Conscrits en %. Col. 15: En tout.	
3 a, 3 b. Résumé des causes de réformation des conscriptionnaires, groupe A, de 20 ans, resp. de ceux au-dessus de 20 ans	57
3 c. Maladies des conscriptionnaires, groupe H.	59
4 a, 4 b. Vices de formation et maladies des conscriptionnaires, groupes B et C.	60
5. Idem, groupe D	62
6 a, Résumé des rapports sur les modifications des relations de service des conscrits	63
6 b, 6 c. Causes de modifications des relations de service des conscrits	64
7. Morbidité parmi les conscrits	66
Col. 1: Régiments. Col. 2: Total des jours d'exercice. Col. 3: Restés de l'année précédente. Col. 4—6: Malades entrés par âge. Col. 7—18: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 27: Nombre des journées de traitement. Col. 28: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.	
8. Maladies parmi les conscrits	70
Groupe I: Vices de formation ou de développement. Groupe II: Maladies d'infection aiguës. Groupe III: Maladies zooparasitaires. Groupe IV: Maladies d'infection chroniques. Groupe V: Maladies constitutionnelles. Groupe VI: Maladies d'intoxication chroniques. Groupe VII: Maladies mentales. Groupe VIII: Maladies du système nerveux. Groupe IX: Maladies des yeux. Groupe X: Maladies des oreilles. Groupe XI: Maladies de l'appareil circulatoire. Groupe XII: Maladies de l'appareil respiratoire. Groupe XIII: Maladies de l'appareil digestif. Groupe XIV: Maladies non vénériennes de l'appareil génito-urinaire. Groupe XV: Maladies de l'appareil locomoteur et du système osseux. Groupe XVI: Maladies de la peau et du tissu cellulaire. Groupe XVII: Tumeurs. Groupe XVIII: Cas des lésions corporelles et d'empoisonnements. Col. 150: Ruptures et distensions des muscles et tendons. Col. 151: Distorsions. Col. 152: Luxations, simples, compl. Col. 153: Fractures, simples, compl. Col. 154: Contusions. Col. 155: Blessures d'armes tranchantes ou pointues. Col. 156 a, b, c: Blessures d'armes à feu. Col. 157: Excoriations causées par la chaussure. Col. 158: Excoriations causées par l'équitation. Col. 159 a, b: Brûlures et traumatismes causés par explosion. Col. 160: Engelures. Col. 161: Coups de soleil et coups de chaleur. Col. 162: Intoxications aiguës. Col. 163: Traumatismes d'autres sortes. Col. 164: Suicides, tentatives de suicide. Col. 165: Maladies indéterminées. Col. 166: Cas d'observation. Col. 167: Total des malades entrés.	
9. Certaines maladies épidémiques par mois	86
10. Maladies vénériennes dans l'armée	90
11. Mortalité et causes de décès parmi les conscrits	91
12 a. Totaux des malades traités aux hôpitaux de garnison	92
12 b. Conscrits malades (de l'armée et de la marine) traités aux hôpitaux de garnison	92
13. Cas de maladies parmi les conscrits traités aux hôpitaux de garnison	93
14—19. Opérations pratiquées aux hôpitaux de garnison	97
20. Dépenses pour le service vétérinaire des troupes	107
Col. 1—3: Vr Tabl. 1. Col. 4—12: Dépenses par jour et par soldat en ore. Col. 4, 5: Matériaux. Col. 6: Entretien. Col. 7: Fournitures. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Transports. Col. 10: Epizooties. Col. 11: Dépenses diverses. Col. 12: Totaux.	
21. Aperçu de la morbidité chez les chevaux de l'armée	109
22. Résumé des rapports sur les maladies des chevaux de l'armée	110
23—25. Chevaux décédés, tués, réformés resp.	113

Note. Chiffres en types spéciaux (1, 2, 3 . . .) sont à regarder comme approximatifs.

A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses verksamhet.

a. Fältläkarbyrån.

Under år 1932 hava å fältläkarbyrån och generalfältläkarens expedition handlagts sammanlagt 5,207 ärenden, därav 119 av hemlig natur.

Bland behandlade ärenden, som avse arméns *sjukvårdsväsende i allmänhet*, kunna nämnas:

gemensam årsberättelse över hälso- och sjukvården för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse och flygstyrelsen;

åtgärder med anledning av smittkoppsfall inom riket; om revaccinationer vid truppförbanden och om rekvisition av och kostnader för animalt ympämne;

förekomst och förebyggande av angina tonsillaris m. fl. »kaserninfektioner»;

fortsatta forskningar rörande tuberkulosens förekomst vid armén samt om anmälan om tuberkulosfall;

ögonundersökningar av luftvärnsartilleriets avståndsmätarepersonal; komplettering av bestämmelserna angående ögonsjukvård och annan specialsjukvård i fred;

utanordnande av särskilda medel för röntgenundersökning av lungorna å värnpliktiga i Boden; omkostnader för poliklinisk röntgenundersökning och behandling vid länslasarettet av personal, tillhörande i Umeå förlagda truppförband; formulär till rapporter om röntgenundersökningar med fältröntgenapparat hava utarbetats;

gymnastikrörelsen »kvarn bakåt», som föranlett en del svåra olycksfall, har på framställning av sjukvårdsstyrelsen förbjudits vid arméns truppförband och skolor;

bedömande av frågan, huruvida frostskada kan anses som olycksfall i tjänsten;

bestämmelser rörande sjukvård för värnpliktiga, som tjänstgöra vid laboratorium;

angående frågeformulär för läkarundersökning vid inskrivningsförrättning; angående vågar vid inskrivningsförrättning;

åskådningsmateriel vid undervisning i sjukvårdstjänst;

angående redovisningsförhållanden vid förbandsplatser och fältsjukhus; ändring av bestämmelserna rörande utrustning med 1:a förband; angående identitetskort;

fria järnvägstransporter, förläggning och underhåll för personal ur Röda korset under fält- och fälttjänstövningar;

utredning angående militärsjukhusens utnyttjande i anledning av ifrågasatta inskränkningar av värnpliktsövningarna 1933/1934;

angående arbetstillfällen åt samvetsömna civilarbetare;
utverkande av medgivande för generalfältläkaren m. fl. att inom Sverige och Danmark studera vissa sjukvårdsanstalter för reumatiskt sjuka;
tillhandahållande av rekvisitionsböcker för läkemedel; erinringar beträffande sparsamhet vid förskrivning av läkemedel;
angående tandvårdens rationella ordnande vid truppförbanden och undersökning av tandvårdsförhållandena vid I. 8, I. 11, I. 11 K, I. 12, Ing. 2 och Gotlands trupper;
anslag till sjukvårdshundars dressyr och användning under fältförhållanden;
framställning från Svenska underofficersförbundet angående legosängsavgift på sjukhus, då hemortsrätt saknas på tjänstgöringsorten.

*

Beträffande frågor, som *beröra läkarpersonalens tillsättande, utbildning, tjänstgöring o. s. v.*, hava förevarit bl. a. följande ärenden:

utredning angående dessa förhållanden jämlikt nådigt brev den 8. juli 1932; ett förberedande cirkulär angående dessa förhållanden tillställdes arméfördelningschefer m. fl. den 1. okt. 1932;

fältläkarens i Östra arméfördelningen, G. Möller, begäran om 2 års tjänstledighet för vistelse i Persien och om ställföreträdare i befattningen under samma tid;

tillstånd för bataljonsläkaren vid I. 11 att bo utom förläggningsorten;

truppförbandsläkarnas m. fl. skyldighet eller icke att kostnadsfritt behandla värnpliktiga efter utryckning ur tjänstgöring;

angående rätt för militärläkarna i Karlsborg till viss poliklinisk verksamhet å garnisonssjukhuset.

*

I vad avser *öfriga sjukvårdspersonals utbildning o. s. v.* hava handlagts bl. a. ärenden angående:

sjukvårdsmanskapets utbildning jämlikt nådigt uppdrag den 8. juli 1932;

sjukhusutbildning för trängtruppernas sjukvårdsmän av ersättningsreserven;

nya bestämmelser beträffande utbildning av sjukvårdsunderbefäl (sjukvårdskorpralskolor);

förläggande till trängkår av utbildningen vid studentkompaniet för värnpliktiga läkare (andra året);

komplettering av bestämmelserna angående sjuksköterskornas vid armén anställning och tjänstgöring m. m.

*

Ett flertal ärenden hava avsett *verksamheten vid garnisonssjukhusen och beredandet av vård å dessa även av civila sjuka*. Bland dylika ärenden märkas:

förslag till ordnande av röntgenavdelningens vid garnisonssjukhuset i Stockholm lokalfråga;

vissa klagomål från kökspersonalen vid garnisonssjukhuset i Stockholm;

ytttrande angående instruktion för garnisonssjukhuset å Karlsborg;
angående rådgivande röntgenläkare vid garnisonssjukhuset å Karlsborg;
angående anslag till röntgenavdelningen vid garnisonssjukhuset i Skövde
och militärsjukhuset i Eksjö;

angående anordnande av röntgenanläggning vid sjukhuset å Visborgs slätt;
utredning rörande det ekonomiska resultatet av civilvården vid garnisons-
sjukhuset i Linköping och i samband därmed förhandlingar med landstinget rö-
rande ersättningen för vård av patienter vid garnisonssjukhuset i Linköping
samt förslag till ändring i reglemente för garnisonssjukhuset därsamma-
städes;

utredning rörande möjligheten att nedsätta landstingets kostnader beträf-
fande garnisonssjukhuset i Boden;

utredningsarbete rörande sjukhuspaviljong för reumatiskt sjuka vid garni-
sonssjukhuset i Boden;

om underhållet av radioanläggning, omändring av ögonavdelningen, medel
för ändring av ringledning och signalsystem vid garnisonssjukhuset i Boden;

förhandlingar med försvarsverkens civila personalförbund och med viss be-
tjäningspersonal vid samma garnisonssjukhus;

angående inredning och utrustning av ny sjukavdelning vid I. 19;

angående arbetstiden för kokerskor, köksbiträden och städerskor vid garni-
sonssjukhusen.

*

Sjukvårdsstyrelsens verksamhet avseende *nyanskaffning, modernisering el-
ler förvaring av sjukvårdsmateriel* m. m. har medfört handläggning av bland
annat följande ärenden:

anskaffning av sjuktransportvagnar;

granskning av sjukvårdspackkärran och dess utrustning;

fortsatt samarbete med inspektören för infanteriet m. fl. angående lättare
fältutrustning vid infanteriet m. m.;

angående vid gasofficerskursen 1931 prövad sjukvårdsmateriel; om försök
med första förband; utredning angående arméns gips, anvisningar för freds-
användning av fältröntgenapparat;

försök vid samtliga kavalleriregementen med ändringsmodell av bår med
delbara stänger; angående upphängningsanordning för bårar å anspanssfor-
don; angående ersättning för skidbårsmodell m. m. till fanjunkare Moosberg;

bakteriologiska laboratorier till trängtrupperna;

om ifrågasatt utbyte av jodsprit mot annat antisepticum;

överlämnande av gasmasker för undervisning vid Karolinska institutets far-
makologiska institution;

angående uppläggning av förbrukningsförråd av läkemedel;

angående konstruktion av instrumentlåda för instrumentutrustning, avsedd
för tandvård och käkskadebehandling;

angående nationalitetsmärke å de nationella Röda korsens sjukvårdsmate-
riel.

*

Det *internationella samarbetet inom militärmedicinen m. m.* har fortsatt och föranlett handläggning av ärenden rörande bl. a.:

införande i krigssjukvårdsreglementet av vissa delar i art. 27 av Genèvekonventionen den 27. juli 1929 ang. sårades och sjukas vård vid armén i fält;

Sveriges bidrag till bestridande av kostnaderna under år 1931 för internationella institutet för sjukvårdsmateriel i Genève;

angående verksamheten vid den internationella militärmedicinska byrån i Belgien;

redogörelse angående Genèvekonventionen till VI. internationella militärläkar-kongressen i Madrid.

*

Bland avgivna särskilda yttranden i ärenden av större vikt böra anföras följande:

vissa handlingar angående besparingsåtgärder för statsbudgeten;

disponerande av anslaget till det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig;

angående ritningar över vissa delar av det Karolinska sjukhuset;

om försvarsväsendets tryckningskostnader;

angående vissa uppgifter rörande arbetspersonal;

1930 års pensionssakkunnigas Betänkande med förslag till reglemente angående tjänstepension för arbetare i statens tjänst;

angående förslag till krigsförplägnadsförordning;

angående ny krigsmaterielförordning;

angående viss ändring i besiktningsreglementet;

angående förslag till tjänstgöringsreglemente för flygvapnet.

*

Slutligen må framhållas, att en betydande del av sjukvårdsstyrelsens arbete består i *utredningar beträffande ersättningskrav från befattningshavare och värnpliktiga*. Sålunda ökas årligen handläggningen av sådana ärenden, som avse ersättning för sjukvårdskostnader, oavkortad lön under sjukdom, besvär över beslut i sådana frågor, ansökningar om understöd, om pension, remisser från M. O., klagomål från civila personalförbundet m. m.

*

Taktiska övningar för militärläkare hava ägt rum vid södra arméfördelnin-gen i trakten av Hässleholm under tiden 15.—20. aug. 1932 under ledning av fördelningsläkaren.

*

Militärläkarkurs har varit anordnad i Stockholm under tiden 31 okt.—10 dec. 1932. Kursen har genomgått av regementsläkaren vid kommandantska-pet i Boden M. Persson, bataljonsläkarna vid Södra skånska infanterirege-mentet H. T. Almén, vid Bohusläns regemente S. B. E. Ramståhl, vid Väster-bottens regemente C. W. L. Lundquist, vid kommandantskapet i Boden S. V. Thunström, förordnade bataljonsläkaren vid samma kommandantskap G. V. Ivarsson, bataljonsläkarna vid fältläkarkåren G. E. Y. Jungert, R. K. Berg-

man, H. I. Christoffersson, K. B. Fernstedt, C. G. A. Svensson, S. A. Melander och S. C. A. Hellerström samt bataljonsläkaren i fältläkarkårens reserv F. A:son Möller.

*

I generalfältläkarens expedition handläggas ärenden angående tillhandahållande av extra läkare, rullföring och fördelning till tjänstgöring av värnpliktiga läkare, tandläkare, apotekare och veterinärer, ändring av värnpliktsförhållanden, beviljande av uppskov, utarbetande av planer för mobilisering, utskrivning av krigstjänstgöringsorder m. m.

*

Av läkare inom sjukvårdsstyrelsen hava följande arbeten under året publicerats.

Boye, B. Om själslig läkekonst (utförligare referat av S. Zweigs bok »Die Heilung durch den Geist»). Medicinska föreningens tidskrift.

— Veckoreferat ur The Journal of American Medical Association. Nordisk medicinsk tidskrift.

Erhardt, R. Referat av Tidskrift i militär hälsovård 1932. Nordisk medicinsk tidskrift.

— Tandvården inom Sveriges försvar. Sveriges tandläkareförbunds tidning.

Gyllenswärd, C. Osteogenesis imperfecta und blaue Sclera. Acta Pediatr. Vol. XIII, 6: VI, 1932.

— Mammornas problem. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd;

— Referat av Acta Paediatrica Bd IX och X. Nordisk medicinsk tidskrift.

— Diabetes hos barn. Nordisk medicinsk tidskrift.

Lindvall, H. Om revaccination av värnpliktiga. Tidskrift i militär hälsovård.

— Om pension till änkor och barn efter bataljansläkare vid fältläkarkåren och likställda. Tidskrift i militär hälsovård.

Nordlander, O. Influenzan och dess framträdande särskilt inom svenska armén under epidemierna 1918/1919 och 1920. Tidskrift i militär hälsovård.

*

Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå.¹

Verksamheten vid glasögondepån har fortgått efter samma linjer som under de föregående åren.

Tab. A lämnar en översikt av antalet rekvirerade glasögon och av dessas beskaffenhet. Under året ha 558 rekvisitioner handlagts vid depån, en ökning från föregående år av 49.

Gruppen »skjutglasögon» omfattar sådana glas, som medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d. v. s. minst 0.8 eller vilka efter någon tids tillvänjning kunna tänkas göra detta. Rubriken »andra glasögon» avser skyddsglas

¹ En mera detaljerad redogörelse återfinnes i Tidskrift i militär hälsovård, Bd 58, 1933.

Tab. A. Inom armén under år 1932 rekvirerade glasögon samt glasens beskaffenhet.

Arméfördelning.	Antal glasögon (par)					Glasens beskaffenhet, antal glas							
	Rekvi- rerade av speci- alist	trupp- läkaren, ej spec.	Levererade				Sfär. glas	Sfär. + glas	Cyl. glas	Skydds- glas		Andra glas	Sum- ma leve- rerade glas
			gasmask- brillor	skjut- glasögon	andra glasögon	färgade				Hal- lauer			
Södra arméfördelningen .	36	33	—	68	1	96	6	35	—	—	1	138	
Västra .	6	58	—	61	3	93	10	20	—	—	4	127	
Östra .	124	116	8	214	18	271	50	147	—	—	9	477	
Norra .	8	58	4	59	3	93	14	23	—	—	2	132	
Övre Norrlands trupper .	25	—	10	13	2	21	6	19	—	—	4	50	
Bodens besättningstrupper	82	—	—	70	12	73	45	43	—	—	3	164	
Gotlands trupper. . . .	2	10	—	12	—	21	2	1	—	—	—	24	
Summa	283	275	22	497	39	668	133	288	—	—	23	1112	
På 100 i varje grupp	51	49	4	89	7	60	12	26	—	—	2		

och glas, som förordnas för icke vapenföra eller för sådana vapenföra, som visserligen ej nå »skjutsyn» men dock för tjänstens fullgörande eller till följd av besvär från ögonen behöva glas. Under rubriken »andra glas» återfinnas mattglas, planglas o. d.

Östra arméfördelningen, den största, rekvirerar omkring $\frac{1}{3}$ av alla glas, och omkring hälften av dess glasordinationer grundar sig på undersökning av ögonspecialist. Vid övre Norrlands trupper och Bodens besättningstrupper utför den i Boden bosatte ögonläkaren alla refraktionsbestämningarna. Skjut-

Tab. B. Inom olika vapenslag år 1932 levererade glas med angivande av glasens styrka.

Vapenslag	Sfäriska - glas			Sfäriska + glas			Cylindriska glas		Skydds- glas		Andra glas	Summa glas	På 100 av samt- liga
	< 3 D	3-6 D	> 6 D	< 3 D	3-6 D	> 6 D	< 3 D	3-6 D	färgade	rök- färgade			
Infanteriet	413	125	4	64	32	4	225	4	—	—	20	891	80
Kavalleriet	16	—	—	2	2	—	2	—	—	—	—	22	2
Artilleriet	26	8	—	17	6	—	28	—	—	—	3	88	8
Fortifikationen	13	5	—	6	—	—	10	—	—	—	—	34	3
Trängen	22	22	1	—	—	—	5	—	—	—	—	50	5
Intendenturtrupperna .	5	6	2	—	—	—	14	—	—	—	—	27	2
Summa	495	166	7	89	40	4	284	4	—	—	23	1122	100
På 100 i varje grupp	74	25	1	67	30	3	99	1	—	—	100	—	100
På 100 av alla glas	60			12			26				2		100

glasögonen utgöra nära 90 % av hela antalet. För experiment rörande bästa typen av gasmaskbrillor ha 22 par dylika utlämnats. Sfäriska minusglas (»sfär — glas») som förordnas åt närsynta, utgöra $\frac{6}{10}$, sfäriska plusglas (sfär + glas») som förordnas åt översynta, drygt $\frac{1}{10}$, och cylinderglasen (»cyl. glas»), som förordnas åt astigmatiker, mellan $\frac{2}{10}$ och $\frac{3}{10}$ av alla glas. Slutligen bör nämnas, att de tidigare använda tygklädda glasögonfodralen med fjäderlås, ersatts med hållbarare, svarta, sprutlackerade med knäppe.

Tab. B visar glasens fördelning på de olika vapenslagen och ger därjämte kännedom om glasens styrka. Infanteriets övervikt beror dels på detta vapenslags höga numerär, dels på möjligheten att vid detsamma utnyttja »glasbärare». Vid kavalleriet och fältartilleriet äro ögonglas ej tillåtna för vapenföra värnpliktiga.

Sjukvårdsstyrelsens åtgärder beträffande skyddskoppsympningen vid armén år 1932.

Sedan lång tid tillbaka har utfallet av skyddskoppsympningen vid arméns truppförband redovisats med fördelning å de tre kategorierna: gott, osäkert, intet. Såsom »gott» hava betecknats såväl immunitetsreaktioner som typiska vaccinkoppor, sådana de kunnat avläsas vid en besiktning företagen på 7.—9. dygnet efter företagen ympning. Med detta förfaringssätt har bäst ansetts vinnas den militära skyddskoppsympningens huvudsyfte, d. v. s. att med minsta möjliga avbräck i den militära utbildningen bereda mesta möjliga skydd mot insjuknande i smittkoppor. Detta förfaringssätt medgiver emellertid icke ett särskiljande i reaktioner, vilka tyda på en redan före revaccinationen förefintlig mindre mottaglighet för smittkoppsmitta (immunitetsreaktioner) och reaktioner, vilka tyda på stark dylik mottaglighet (typiska vaccinkoppor). I den mån detta kan ske genom bedömande av utfallet av eventuella lokalreaktioner på ympstället, erfordras nämligen minst trenne besiktningar.

Ur militär synpunkt är ett dylikt särskiljande skäligen betydelselöst, i vad avser annat än frågan om nödvändigheten av bibehållande av den militära smittkoppsrevaccinationen. Däremot har det ett stort värde särskilt ur synpunkten att kunna bedöma graden av ett efter i barndomen företagen skyddskoppsympning kvarstående ympskydd. Änskönt det hitintills tillämpade ympnings- och besiktningsförfarandet väl fyllt sitt militära ändamål, har sjukvårdsstyrelsen därför, trots beaktande av därmed förenade olägenheter av rent militär art, i skrivelse den $27\frac{1}{2}$ 1932, Dnr 128, föreskrivit trenne besiktningar efter verkställd ympning, nämligen dels efter 24 timmar, dels på 4. dagen och dels slutligen efter en vecka. De efter 24 timmar synliga reaktionerna skulle antecknas som *tidiga immunitetsreaktioner*, reaktioner, som voro positiva 4. dagen och därefter försvagade, såsom *sena immunitetsreaktioner*, medan de, som först efter en vecka nått sitt höjdstadium eller därefter ännu utvecklades, skulle betecknas såsom *typisk vaccinkoppa*.

I vissa avseenden blevo styrelsens anvisningar icke överallt rätt tolkade, var-

för inkomna rapporter icke alltid medgivit utläsandet av därmed avsedda uppgifter. Efter frånräknande av ej fullt tydliga rapporter har en sammanfattning av de återstående verkstälts i **Tab. C.** Anmärkas bör dock, att endast sammanfattande rapporter insänts till styrelsen, samt att avgörandet, till vilken grupp iakttagna reaktioner bort föras, varit helt överlämnat åt truppförbandsläkarna och således icke enhetligt. Resultatet får därför i vissa avseenden betraktas såsom approximativt, och på grundval av detsamma hava kompletterande bestämmelser utfärdats att tillämpas även vid huvuddelen av ympningarna år 1933. Sjukvårdsstyrelsen skall, sedan rapporter över sistnämnda ympningar inkommit, taga i övervägande, om det nu tillämpade besiktningsförfarandet med tre avläsningar ytterligare något år skall fortgå, för att därigenom söka utvinna en bestämning av durationen för den genom ympningen i barnåldern framkallade immuniteten.

Tab. C. Revaccination av manskap vid armén år 1932.

Antal revac- cine- rade	R e s u l t a t								Antal sjuk- skrivna	Antal sjuk- skrivna på 100 revacc.	Antal sjuk- dagar	Sjuk- dagar på varje sjuk- skrivnen
	Immunitetsreaktion				Typisk vaccinkoppa		Ingen reak- tion					
	Tidig		Sen									
	I allt	%	I allt	%	I allt	%	I allt	%				
26 071	8 243	31·6	7 096	27·2	6 259	24·0	4 473	17·2	523	2·0	2 206	4·2

Anm. Samtliga äro ympade med endast ett snitt.

Av tabellen framgår, att lokalreaktionerna så utfallit, att i runda tal 17 % av de ympade borde betecknas såsom redan före ympningen oemottagliga för smittkoppor (ingen reaktion), ytterligare 60 % visat mindre mottaglighet (immunitetsreaktion) samt endast 24 % starkare mottaglighet (typisk vaccinkoppa).

De olägenheter ympningen förorsakat ha i likhet med föregående år varit helt obetydliga. Således hava endast 2 % av de ympade sjukskrivits med i genomsnitt 4 sjukdagar per man och samtliga sjukdomsfall varit av endast lindrig art.

b. Fältveterinärbyrån.

Å fältveterinärbyrån och generalfältläkarens expedition (veterinärärenden) hava under året handlagts 823 ärenden, varav 104 av hemlig natur. I förenämnda antal ärenden äro icke inräknade vissa besked och rapporter, hästkort m. m. till ett sammanlagt antal av omkring 500.

Bland viktigare handlagda ärenden kunna anföras:

Ang. ändring av hästutskrivningslagen;

- » bestämmelser rörande krigsrationsstaten och densammas tillämpning;
- » besvärsmål rörande utbetalning av ersättning för vissa besiktningar till veterinärer, vilka enligt särskilda avtal upprätthålla veterinärvården vid vissa infanteriregementen;
- » höjning av vissa arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband;
- » inköp av hästar av nordsvensk ras för kavalleribruk;
- » försök med utlåning av stamhästar för motionsridning vid K. 1 och K. 4;
- » grunder för ändring i uttagning av värnpliktiga till befälstjänst eller specialtjänst;
- » nya beräkningsgrunder för anslagen till vissa utbildningskurser;
- » taktisk utbildningskurs för militärveterinärer;
- » förstärkning av veterinärpersonalen vid Bodens garnison;
- » utbildning i bakteriologiskt laboratoriearbete för medlemmar i Svenska Röda Stjärnans beredskapskår;
- » fria järnvägstransporter och fritt underhåll under fälttjänstövningar åt medlemmar av föreningen Svenska Röda Stjärnan;
- » anordnande av ridkurser vid arméns truppförband för medlemmar av föreningen Svenska Röda Stjärnan;
- » uppförande av skosmedja vid I. 17;
- » vissa försök med skärpningsmetoder (N. H.-beslaget);
- » kassation av vissa levererade höpartier.

Till tjänstgöring å byrån hava jämlikt nådiga brev den 9. juli 1931 och 20. maj 1932 varit inkallade 4 beställningshavare, varav 3 ordinarie och 1 på övergångsstat under sammanlagt 2 månader och 23 dagar.

Under året har taktisk utbildningskurs för militärveterinärer avhållits i Halmstad under tiden 15.—27. augusti (9 deltagare).

B. Fältläkarkåren.

Under år 1932 har fältläkarkåren författningsenligt ytterligare förminskats.

Antalet bataljonsläkare vid fältläkarkåren har i stat för budgetåret 1932/1933 upptagits till 25, således en minskning från föregående år med 2. Beträffande fältläkarstipendiater funnos arvoden för endast 1 mot 3 föregående år.

Fältläkarkårens personal å aktiv stat är under året minskad med 1 beställningshavare och uppgick vid årets slut till 109, nämligen:

- 1 generalfältläkare,
- 1 överfältläkare,
- 4 fältläkare,

35 regementsläkare,
41 bataljonsläkare,
1 t.f. bataljonsläkare,
25 bataljonsläkare vid fältläkarkåren,
1 fältläkarstipendiat.

Vid årets början voro å aktiv stat vakanta 4 läkartjänster, därav 2 regementsläkarbeställningar och 2 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i staten 1931/1932 bestämda antalet 27 bataljonsläkare vid fältläkarkåren, voro 26 beställningar besatta, varav 2 på förordnande, och 1 vakant.

Under året hava genom transport eller befordran 6 läkartjänster blivit lediga.

Av personalen på aktiv stat hava avlidit regementsläkaren vid Hallands regemente E. G. Eklund och dennes efterträdare vid samma regemente regementsläkare H. A. R. Järpe.

Av de 7 beställningar — frånsett bataljonsläkarbeställningar vid fältläkarkåren och stipendiatbefattningar — vilka under längre eller kortare tid av året varit lediga, hava 4 besatts med ordinarie innehavare, varav 1 beställning genom dödsfall åter blivit ledig.

Vid årets slut vora lediga 4 läkartjänster, därav 1 regementsläkarbeställning och 3 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i staten 1932/1933 bestämda antalet 25 bataljonsläkare vid fältläkarkåren, voro då samtliga beställningar besatta.

Övergångsstaten har under året minskats med 1 bataljonsläkare med regementsläkares tjänsteställning. Den omfattade vid årets slut 3 regementsläkare, varav 2 med fältläkares tjänsteställning samt 1 bataljonsläkare.

Av *reservstatens* i stat upptagna 2 fältläkare-, 12 regementsläkare- och 6 bataljonsläkarebeställningar är endast 1 fältläkarbeställning besatt.

Fältläkarkårens reserv har under året ökats med 1 regementsläkare och 2 bataljonsläkare, men minskats med 2 fältläkare, 1 regementsläkare och 2 bataljonsläkare. Den bestod vid årets slut av 11 fältläkare, 21 regementsläkare och 117 bataljonsläkare, därav dock en såsom t. f. bataljonsläkare uppförd å staten för kommandatskapet i Boden. Under året har den siste fältläkarstipendiaten i reserven erhållit avsked.

C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Vid K. 2 förekom under april månad 1932 en mindre anhopning av influensafall, dess bättre utan komplikationer eller dödsfall. Det förefaller uppenbart, att utbredningen av en influensaepidemi icke nämnvärt påverkas av våra nuvarande åtgärder för dess förhindrande. Beträffande övriga epidemiska sjukdomar synes det emellertid berättigat att antaga, att de nu gällande bestämmelserna för förhindrande av deras utbredning inom armén äro, ifall de rätt tillämpas, ändamålsenliga och effektiva.

Det förefaller alltjämt, som om den föreställningen ännu på många håll vore förhärskande, att till sjukvårdsmän kunna (och böra?) uttagas sådana värnpliktiga, som äro odugliga att utbildas inom andra militära specialgrenar. Att den militära sjukvården i fred — för att icke tala om dylik vård under krigsförhållanden — blir lidande härpå, är uppenbart.

Endast beträffande T. 4:s vpl. i sjukvårdstjänst har en förbättring i kvalitets-hänseende kunnat konstateras, men så uttagas berörda värnpliktiga också redan vid mönstringsförrättningarna för denna specialtjänst.

Sjukvårdssoldatskolan har år 1932 varit förlagd till I. 6. Resultatet av utbildningen har i likhet med föregående år visat att denna anordning med en gemensam skola är att föredraga framför den utbildning, som varje truppförband förut bestod sina volontärer.

En allmän jämförelse mellan sjukvårdspersonalens — den värnpliktiges såväl som den fast anställdes — utbildning, kunskaper och förvärvade praktiska förmåga vid T. 4 å ena sidan och vid övriga truppförband å andra sidan ger till resultat, att trängens sjukvårdsmän stå på en högre nivå härutinnan, än de övriga truppslagens. Detta förhållande är ägnat att ge anledning till eftertanke. Det framhåller enligt min mening önskvärdheten av *enhetlig utbildning av arméns sjukvårdspersonal* med andra ord gemensamma skolor i görligaste mån för all personal i varje utbildningsskede. Enda sättet att lösa denna fråga synes vara upprättande av sjukvårdstrupper med enhetlig ledning och utbildning, ev. inordnade i trängförbanden. Från sjukvårdstrupperna borde sedan samtliga arméns truppförband förses med behövt antal sjukvårdsmän av olika grad.

Först genom en dylik omläggning torde de ofta påtalade olägenheterna och bristerna inom denna del av den militära sjukvårdens organisation komma att elimineras.

(Lindajö.)

Norra skånska infanteriregementet.

Under fälttjänstövningarna få vanligen icke sjukvårdsformationerna tillfälle att träda i funktion i önskvärd omfattning, knappast ens under den manöverdag, som särskilt avses för sjukvårdsövning. Orsaken härtill får ofta sökas i svårigheten att erhålla sårmarkörer och i det gängse förfaringssättet att endast föra sårmarkörerna från främsta linjerna bakåt. Ofta är det taktiska läget sådant, att sårmarkörerna icke kunna utläggas, förrän en god del av övningsdagen gått. Endast småningom kommer därigenom sjukvårdsformationernas arbete igång, och det händer lätt att transporterna icke nå de längst bort varande formationerna. Det synes därför ur övningssynpunkt vara önskvärt, att sjukvårdsövningarna ej göras direkt beroende av stridshandlingen. Hur viktigt än sjukbärarnas uppträdande i främre linjen må anses vara och deras övning häruti nödvändig, torde dock denna synpunkt icke få dominera i sådan utsträckning, att hela sjukvårdsorganisationen icke kan sättas igång, förrän sjukbärarna kunna utgå som följd av stridshandlingens krav. Ett område kan angivas på kartan, inom vilket en del utlagda sårmarkörer på mycket tidigt stadium kunna ge sjukbärarna arbete, oberoende av det taktiska läget. Först därefter verksamhet i överensstämmelse med stridsläget. Från de lägre truppförbanden kunna en del mindre tjänstbara, ex. fotskadade, hänvisas till någon väg, för att vid denna bli föremål för transportorganens verksamhet. Härigenom kan vårdarbetet komma igång över hela linjen så tidigt, att även bakre formationerna få behållning av övningarna.

Under året ha sammanlagt 28 mindre olycksfall inträffat under gymnastik och idrottsövningar, nämligen vid gymnastik 18, fotboll 6, handboll 3 och allmän idrott 1.

Rapport över mätningar och vägning av studentkompaniets elever den 15. december 1932.

Av kompaniets 146 efterundersökta elever ha 11 icke undergått någon viktsändring, 33 minskat och 102 ökat i vikt. Viktsminskningen uppgår till 7 kg i ett fall, 5 kg i 3 samt 4 kg i 1 fall. Högsta ökningen i vikt uppgår till 10.5 kg (från 67 till 77.5). Ej mindre än 8 kg ökning visa 2 elever, 7 kg 2, 6 kg 4, 5 kg 11 samt 4 kg ävenledes 11 elever. Hela kompaniet visar en viktsökning av 1.68 kg pr elev.

Kroppslängden har i allmänhet icke undergått någon anmärkningsvärd ändring. En ökning av 5,5 cm är antecknat i ett fall, 4 cm i tre fall och 3 cm i sex fall.

Bröstvidden har — med reservation för ev. ojämnheter vid mätningens utförande — minskat i sammanlagt 42 fall, blivit oförändrad i 16 fall samt ökat i 88 fall. Endast 15 med minskad ha samtidigt minskat i vikt, varav 2 elever med 5 kg, 4 kg, 3 kg samt 2 kg resp. En viktsökning av mellan 3 och 5 kg finnes hos ej mindre än 11 bland de 42 med minskad bröstvidd.

(Strömberg.)

Södra skånska infanteriregementet.

Vid fälttjänstövningarna har behovet av cykel för bataljonsläkarna gjort sig i hög grad gällande, enär dessa, både vid halt under marsch och vid sent intagen spridd förläggning, ha mycket svårt att hinna besöka samtliga underavdelningar vare sig till fots eller med förbinderivagn.

(Bergendal.)

Kronobergs regemente.

Sjukligheten som under den föregående femårsperioden stegrats år för år har under 1932 avsevärt minskats i det sjukdagarnas antal nedgått med ej mindre än 3 519. Sjukdagarna i procent av tjänstgöringsdagarna som 1931 var 5.05 utgör i år endast 3.08.

Till det bättre hälsotillståndet torde hava bidragit att förläggningsförhållandena varit mera ändamålsenligt anordnade. Beläggningen har varit mera gles och detta har minskat smittfaran.

Vid regementet ha under 1932 tjänstgjort värnpliktiga tandläkare under 9 månader 7 dagar. Tandkliniken har hållits öppen kl. 11—12,30 och kl. 16—21. Tandläkarnas arbete har varit uppskattat av manskapet, som ivrigt infunnit sig även på fritid. Då behovet av tandvård är synnerligen stort och betydelsen av mun- och tändernas tillstånd för hälsan otvivelaktigt spelar större roll än man förut trott, så vore det beklagligt, om nuvarande utmärkta tandvårdsmöjligheter skulle inskränkas vid truppförbanden.

(Grubb.)

Kronobergs regementes detachement i Karlskrona.

Som vanligt kan det största antalet sjukdomsfall hänföras till infektioner i luftvägarna och andningsorganen. Ett något större antal av acuta pneumonier än förut ha under året inträffat. Liksom föregående år ha dessa behandlats med varison, vilket haft gynnsam effekt och förkortat sjukdagarnas antal. Några dödsfall ha ej förekommit i lunginflammation.

Att all sjukvårdspersonals utbildning och befordran skedde inom ett självständigt förband, som från annat håll föreslagit, är i hög grad önskvärt. Därigenom skulle bl. a. mer enhetlig och kvalificerad utbildning nås och mer rättvis befordran kunna åstadkommas. Under nuvarande förhållanden är detachementet framför allt i avseende på det senare förhållandet mindre gynnsamt ställt.

(Kihlstedt.)

Wendes artilleriregemente.

Även under år 1932 ha värnpliktiga från T. 4 i och för utbildning i sjukhus-tjänst varit kommenderade till regementet, nämligen tre uttagna till linjetjänst under tiden $\frac{8}{7}$ — $\frac{27}{7}$ och tvenne tilldelade ersättningsreserven under tiden $\frac{1}{7}$ — $\frac{14}{10}$. Beträffande de förstnämndas utbildning har särskild rapport ingivits. De nya bestämmelserna för deras utbildning medförde ett avgjort bättre resultat än förut gällande, men utbildningstiden är allt fortfarande för knapp och borde förläggas till annan arstid, då man kan beräkna större beläggning på regementets sjukhus.

Under år 1932 har i hittills okänd utsträckning värnpliktig tandläkare varit kommenderad till tjänstgöring vid härvarande militära tandpoliklinik. Verksamheten vid denna har stått under direkt överinseende av regementets läkare utan förmedling av tandläkareföreståndare. Den betydande del av anslaget, som förut utgick till arvode åt denne, har nu kunnat användas till anskaffande av nödig utrustnings- och förbrukningsmateriel. Statistiken över vid militära tandpolikliniken utförda behandlingar för A. 3:s del visar även en avsevärd ökning i jämförelse med föregående år, under vilket dock samma tillvägagångssätt så vitt möjligt tillämpades. Under året ha nämligen där utförts 289 tandextraktioner, 14 tandstensskrapningar, 56 silikatfyllningar, 20 rotfyllningar, 58 cementfyllningar, 180 amalгамfyllningar och 2 guldinlägg.

(Heijbel.)

Göta ingenjörkårs kustingenjörkompani.

Under året har vid sommarförläggning vid Rosenholm använts av korrugerad plåt hopsatta baracker. Sängutredningen har dels bestått av träsängar med fjädrande botten av ståltråd, hopflätad i kvadratiska rutor av omkring 15 cm sida, dels av dylika med fast botten. Å de förra har underlaget utgjorts av två filtar. Å de senare av vanlig halmdrass. De värnpliktiga synas ha givit företräde åt de förra sängarna. För att minska det obehag som dock de tämligen vida ståltrådsrutorna måste orsaka vore det dock önskvärt att sängbotten övertäcktes med en läderhud eller dylikt material.

(Kihlstedt.)

Skånska trängkåren.

De värnpliktigas kroppsbeskaffenhet har under året varit påfallande bättre än under föregående år. Så hava under året 22 förklarats odugliga till krigstjänst, 6 för tillfället odugliga till krigstjänst samt 24 mindre väl lämpade för fortsatt utbildning med vapen, men dock användbara för annan tjänstgöring, medan t. ex. 1931 års siffror voro resp. 30, 9 och 32.

De värnpliktiga i sjukvårdstjänst voro liksom föregående år även i år mycket bra — av 65 inryckande blev 1 frikallad samt 6 endast användbara i annan tjänstgöring.¹

Fotskadorna ha i år varit färre än förut; fotvärden å 3. kompaniet har underlättats genom inköp av zinkbaljor, varigenom de värnpliktiga snabbare beretts tillfälle till fottvättning efter övningarnas slut för dagen.

(Wifelt.)

¹ Kanske hade de värnpliktigas skriftliga, anamnestiska upplysningar vid inskrivningsförrättningen underlättat upptäckten av kroppsfel och sjukdomar.

Västra arméfördelningen.

I regementsläkarens uttalande ang. sjukhusutbildningen försöksvis för värnpliktiga underbefälselever m. fl., att T. 2:s sjukavdelning icke lämpar sig för praktisk sjukhusutbildning, instämmer jag till fullo.

(Eckman.)

Skaraborgs regemente.

Under året hava 27 fall anmälts hos riks-försäkringsanstalten till erhållande av ersättning för i tjänsten ådragen skada, mot resp. 28 och 24 under de två näst föreg. åren. Antalet anmälda är sålunda tämligen konstant. De till regementsläkaren framställda önskemålen och förhoppningarna om ersättning äro emellertid långt talrikare, något som ju ej är att undra på i dessa tider. Tydligt är också huru det egna intresset ofta står i strid med rättmätiga anspråk på kronan och att okunnighet råder om förutsättningarna för erhållande av ersättning. Då ju emellertid kravens framställande är fritt och ofta sker först sedan vederbörande lämnat regementet, nödgas kompanibefälet i ett stort antal fall hålla förhör och avgiva protokoll, som kanske ej komma till användning. Under året hava sålunda 41 protokoll avfordrats kompanibefälet, men endast 27 kommit till användning för vidare befordran till riks-försäkringsanstalten.

(Blomberg.)

Bohusläns regemente.

Den individuella utspisningen, sedan ett par år införd vid regementet, fungerar utmärkt och man hör numera aldrig några klagomål över »kronans kaka». Att den även kvantitativt är bra, framgår av de vägningar, som företogs med de värnpliktiga studenterna vid deras in- och utryckning. Av studenterna, som voro i tjänst under c:a 6 mån. visade c:a 70 % viktökning, varierande mellan 0.5 kilo och 6.2 kilo.

Röntgenapparaten har varit till gagn: 26 plåtar ha tagits under året; därjämte en del genomlysningar.

(Hansson.)

Värmlands regemente.

Vid undervisningen av sjukvårdsmän och sjukbärare har införts användandet av övningslappar, å vilka angivits skadans art, sjukvårdsmannens åtgärd och sjukbärarens åtgärd. Läkaren går igenom en riklig samling exempel i föreläsningsform och inlärandet av dessa fall sker vid lämplig tidpunkt i utbildningen vid de dagliga övningarna i sjuktransporttjänst, varvid dessa övningslappar hängas på sårmarkörerna. Lapparna hava visat sig äga ett effektivt värde för inpräglungen av sjukvårdarens arbete å fältet i skilda lägen. De underlätta undervisningen samt öka synbarligen intresset för densamma. Idén till dessa övningslappar är tagen ur en exemplarsamling, som använts vid f. d. I. 18 vid undervisningen av sjukvårdsmän och sjukbärare.

Sedan tuberkulosens förekomst vid armén blivit föremål för en djup vetenskaplig utforskning, är måhända tiden inne att med arméns rikliga hjärtfelsmaterial såsom utgångspunkt öppna vägen för en rasbiologisk utforskning av de olika landskapens konstitutionella hälsoförhållanden. Dessa måste ju vara väsentligt influerade av en mängd till viss grad kända faktorer såsom gamla oberoörda bygder, bygder med växlande in- och utflyttning, ingiften och rasblandning etc. etc. men måhända en rasbiologisk forskning skulle kunna giva oss en viss rela-

tion mellan befolkningskonstitution och kassation vid inskrivningsförrättningarna. Förekomsten av en dylik relation, uttryckt i relationstal skulle måhända vara av betydelse till ledning vid bedömningen vid inskrivningsförrättningar och inskrivningsrevisioner.

Ett par önskemål av större omfattning och vilkas förverkligande hava stor betydelse för den allmänna hygienien vid regementet är tillkomsten av ny badinrättning med modern bastu och stor simhall samt insättande av vattenklosetter i kasernernas källarvåning, varigenom man skulle kunna slopa de ur hygienisk synpunkt svårskötta utomhusavträderna, med inbesparing av för dessa erforderliga handräkningsarbeten.

(Morsing.)

Livregementets husarer.

Uttagandet av sjukvårdare har under året ändrats så, att de volontärer, som sedermera skola undergå sjukvårdsskola, först en kortare tid fått tjänstgöra å regementets sjukavdelning för att visa sin lämplighet.

(Roswall.)

Göta trängkår.

Utbildningen av sjukvårdsmanskapet har bedrivits efter fastställda föreskrifter. Vid sjukavdelningen har även i år försöksvis anordnats sjukhusutbildning för värnpliktiga underbefälslever och värnpliktiga sjukvaktare, varvid även i år den iakttagelsen gjorts, att sjukavdelningen icke lämpar sig för praktisk sjukhusutbildning.

(Gråå.)

Östra arméfördelningen.

Sjukvårdspersonalen. Rekryteringen synes i allmänhet vara god. — Utbildningen vid sjukvårdssoldatskolorna synes däremot icke alltid hava givit så gott resultat, som önskvärt vore. Synnerligen belysande i detta avseende är den rapport »angående till kåren jämlikt g.o. n:r 2394/1932 förlagd sjukvårdskorpralskola», som den 12. dec. 1932 ingavs av chefen för T. 1 till inspektören för trängen och därifrån översändes till sjukvårdsstyrelsen. En ändring ifråga om nämnda utbildning till bättre överensstämmelse med utbildningsföreskrifterna i g.o. n:r 747/1908, mom. 4, och samtidigt mera enhetlighet å olika håll torde vara nödvändig. — Sjukvårdskorpralskolorna synas trots detta hava givit ett tillfredsställande utbildningsresultat, som dock genom förbättrande av den under sjukvårdssoldatskolorna lagda grunden borde kunna bli ännu bättre.

Läkarundersökningar av nyinryckta värnpliktiga, vaccinationer m. m. äro enligt uppgift från flera trupper förband svåra att inpassa på lämpligt sätt vid ett alltför strängt och formellt tillämpande av bestämmelserna i g.o. n:r 489/1930, mom. 3, angående tiden för dylika förrättningar. Vikten av att hälsoregister upprättas snart torde vara så stor, att lämpligheten av ett mindre rigoröst tillämpande än som skett på en del håll, borde övervägas.

(Hybbinette.)

Livregementets grenadjärer.

Ökningen i förekomsten av utvärtes sjukdomar under året har varit påfallande, och det kan icke vara tvivel underkastat att det stora antalet marschskador, ledvrickningar, skoskav o. d. måste bero på den med försöksorganisationen, som under

året prövats vid regementet, förenade forcerade utbildningen, framförallt den forcerade marschträningen. Vid ett av försökskompanierna, 6. kompaniet, med en manskapsstyrka av 80 man har sålunda icke mindre än 39 man varit sjukskrivna för traumatiska åkommor och marschskador av olika slag.

Den viktigaste detaljen i läkarkortet är »hälsoregistret», den första fullständiga läkarundersökningen av den värnpliktige efter inryckningen. Givetvis är det av största vikt, att denna undersökning företages snarast möjligt efter inryckningen, om läkarkorten skola hava något värde för ett medicinskt bedömande av de värnpliktiges tjänstgöringsförhållande. Genom bestämmelserna enligt g.o. n:r 489/1930 försenas ifrågavarande undersökningar i hög grad, då de endast få företagas på manskapets fritid — för höstgruppens vidkommande hava till och med besiktningsreglementets föreskrift, att läkarundersökningen, såvitt ske kan, äga rum vid dagsdjus, måst åsidosättas — och härav förklaras också det förhållandet, att så stort antal värnpliktiga för observation intagits å regementssjukhuset. Att detta antal alltjämt kommer att stiga om ej nämnda g.o. upphäves, anser jag uppenbart, enär ingen ansvarsmedveten truppläkare släpper ut en sjuk-anmäld värnpliktig i något slags tjänstgöring utan att hava tillgång till ett fullständigt hälsoregister.

(Winberg.)

Livgrenadjärregementet.

Strax före inryckningen till årets repetitionsövningar uppträdde 3 fall med cerebrala symtom, vilka gävo anledning till extra åtgärder. Den 3. sept. insjuknade en under diagnosen akut bronchit å sjukpaviljongen liggande värnpliktig med nackstyvhet och kräkningar samt feberstegring. Han överfördes omedelbart till epidemisjukhuset, varifrån ett par dagar senare meddelas, att epidemisk cerebrospinalmeningit förelåg. Tre dagar senare måste ytterligare tvenne patienter med meningealretning (från olika kompanier) insändas till epidemisjukhuset. Professor Kling, som genast underrättats, ansåg icke fallen vara epidem. cerebrospinalmeningit, utan meningealretning i samband med en banal halslunginfektion. Han lämnade emellertid anvisningar för provtagning, isolering m. m., vilket allt utförts. Omkring en vecka efter första fallets inremitterande upplyste läkaren på epidemisjukhuset, att även han tvivlade på riktigheten av sin första diagnos samt sade sig mera luta åt fallens tydande som tidigare prof. Kling angivit.

Vid läkarbesiktning i oktober på den höstinryckande gruppen iaktogs, att vid inskrivningsförrättningarna av de värnpliktiga själva å särskilt blankettformulär angiven anamnes ej stämde med å läkarkortet vid förstnämnda tillfälle upptagen dylik, varför i vissa fall rätt tidsödande korrigeringar måste äga rum. Det visade sig, att åtminstone i var tredje av alla anamneser, ändringar behöfve företagas. På grund härav torde kunna ifrågasättas, om de självdeklarerade anamnestiska uppgifterna innebära sådana fördelar, att de synas böra bibehållas.

(Ståhlberg.)

Upplands regemente.

Hälsotillståndet har i stort sett varit gott. Av epidemiska sjukdomar ha spridda fall av rubecola, morbilli och parotitis epidemica förekommit. Det är synnerligen svårt att effektivt skydda truppförbandet mot dessa infektioner på grund av de täta inryckningarna av handräkningsmanskap.

(Kristenson.)

Södermanlands regemente.*Marschskadorna.*

	Antal	Dagar	Sjukdagar pr fall
Tendovaginitier	27	126	4.7
Ansträngningsperiostiter	15	113	7.5
Fotinsufficienser	8	25	3.1
Metatarsalinsufficienser	24	298	12.4
Skoskav	37	115	3.1
	111	677	6.1

Marschskadorna taga i anspråk endast 0.34 % av tjänstgöringsdagarna. Fallen utgöra 11 % av vårdfallen och sjukdagarna 9.5 % av samtliga. Dessa låga tal, de lägsta på många år, böra betraktas mot bakgrunden av dels införandet av den nya marschträningen, dels deltagandet i den krävande Upplandsmanövern, som var både långvarig och strapatsrik. Direkta siffror från marschträningsperioden jämförda med siffror från samma tidsperioder från föregående år visa likaledes genomgående lägre värden, vilket således ur denna synpunkt talar till förmån för marschträningen.

Marschträningen gav ej heller ur allmän militärmedicinsk synpunkt utslag i någon riktning, som kan anses tala mot densamma.

Vid regementet utföras av bataljonsläkaren *undersökningar enligt Göthlin* för utrönandet av C-vitaminstandarden; 120 värnpliktiga av höstkontingenten visade under november—december inga reaktioner; blott 1 reagerade, han hade då varicellae. Proven komma att upprepas under januari före de värnpliktigas utryckning.

(Barre.)

Livregementet till häst.

En olägenhet, som bör avhjälpas, är att truppsjukvårdsanslaget belastas med kostnaderna för kökspersonalens sjukvård, utan att detta anslag får tillgodoräkna sig inkomsten å kökspersonalens tjänstgöringsdagar.

(Wejdling.)

Fälttelegrafkåren.

Enstaka fall av mässling ha inträffat. Dessa ha alla utan nämnvärd olägenhet vårdats å Mariebergs sjukavdelning. I ett fall synes, om isoleringsåtgärderna varit effektiva, inkubationstiden ha varit ända upp till 19 dagar. Tvenne fall av feber, därav en värnpliktig student med beläggningar på båda tonsillerna samt en volontär med rodnat svalg, inlades samtidigt i samma sjukrum. Följande dag företedde vol. Kopliks fläckar samt utslag i ansiktet varför han isolerades. Den värnpliktige studenten var symptomfri på 4:e dagen. Sänkningsreaktionen steg emellertid, varför den sjuke kvarhölls och observerades på sjukavdelningen. Inga kliniskt påvisbara förändringar från lungor, hjärta eller njurar förefunnos, och tuberkulinreaktionen var negativ även vid stora doser. På 19:e dagen fick den sjuke Kopliks fläckar och ett typiskt mässlingsutslag. Fallet är ju av ett visst intresse, då den höga sänkningsreaktionen möjligen kan ha samband med mässlingsinkubationsstadiet. Patienten förblev tuberkulinnegativ.

De dåliga förläggningsförhållandena vid Frösunda kvarstå alltså. Barackerna måste ibland överbeläggas, och sångarna måste då placeras mycket nära varandra. För att råda bot mot s. k. droppinfektion ha emellan sångarna placerats skiljeväggar av masonit. Trots dessa förläggningsförhållanden ha emellertid antalet sjuka från Frösunda varit avsevärt lägre än från Marieberg. Jag har dock kun-

nat iakttaga, att i början av inryckningarna ett stort antal av de nyinryckta vid Frösundaförläggningen träffas av lindriga, snabbt övergående luftvägsinfektioner, som dock ej bruka föranleda sjukanmälan.

Några särskilt märkliga sjukdomsfall ha under året bland Fälttelegrafkårens personal icke inträffat. Däremot kan ett fall från ammunitionsfabrikens personal omnämnas, vilket fall polikliniskt behandlas sedan juli 1932 å Mariebergs sjukavdelning. Fallet gäller en 32-årig arbeterska, som under de 4 sista åren haft upprepade spontanfrakturer i handleder, lårbenshalsen och tummen och vårdats på olika Stockholmssjukhus, där man röntgenologiskt kunnat konstatera en abnorm kalkfattigdom i skelettdelarna, och satt hennes sjukdom i samband med en inre sekretorisk rubbning. Vid granskning av röntgenbilderna kunde konstateras, att hennes skelettsjukdom överensstämde med de förändringar, som uppkomma hos djur, då parathyreoidea exstirperas. Erfarenheten från experimentella djurförsök lär (Camel m. fl. författare), att dessa skelettförändringar utebli, om djuren efter ingreppet tillföres stora doser d-vitaminer (ergosterin). Ett terapeutiskt försök enligt denna erfarenhet har gjorts, och den sjuka ordinerades fettlösliga vitaminer (fiskolja) och fosfor, efter vad man av hennes arbetsfunktion hitintills kan döma med gott resultat. Kvinnan hade på grund av sina besvär i nära 2 år varit arbetsoduglig, då hon regelbundet kort tid efter utskrivningen från sjukhusen ånyo måste intagas. Hon har emellertid sedan juli 1932, då hon utskrevs från Sabbatsbergs sjukhus icke någon dag varit sjukskriven och endast haft obetydliga besvär. Några säkra slutsatser, över vilken betydelse den kontinuerliga tillförseln av fettlösliga vitaminer haft för sjukdomsförloppet kunna dock icke dragas, då röntgenologiskt ej kunnat påvisas någon ökning av kalkhalten i skelettet. Fallet är emellertid av ett visst intresse vid diskussionen om en hormonbrist icke endast hos djur utan även hos människor kan ersättas genom tillförsel av en vitamin.

(Wilton.)

Svea trängkår.

Anmärkningsvärt är att i stor utsträckning till sjukvårdstjänst uttagits värnpliktiga, som kroppsligen på ett eller annat sätt icke fylla fordringarna. En stor procent av dem har måst kasseras eller förklaras mindre väl lämpade för fortsatt utbildning. Det förefaller som anvisningarna i besiktningsreglementet till ledning vid värnpliktigas fördelning på truppslagen icke tillfullo beaktats vid inskrivningsförrättningarna.

(Möller.)

Norra arméfördelningen.

Såsom framgått av insända rapporter över de omfattande, särskilda profylaktiska åtgärderna mot angina tonsillaris, som på sjukvårdsstyrelsens initiativ föranstalts vid fördelningen, lände dessa till intet påtagligt positivt resultat. Erfarenheten av den ringa anslutningen till årets anginaympningar visar, att det knappast kan förväntas, att inom fördelningen eventuellt förnyade sådana komma att av manskapet medgivas i större omfattning. De jämsides med ympningarna företagna övriga åtgärderna i anginaprofylaktiskt syfte genom i möjligaste mån med befintliga resurser skärpt allmän och personlig hygien synas mig vara av särskilt intresse, då de även voro inriktade mot infektioner i de övre luftvägarna, de s. k. kaserninfektionerna. Att åtgärderna icke ledde till påtagligt positivt resultat, är i och för sig icke uppmuntrande, men å andra sidan kan det utgöra en tillfredsställelse, att den vanliga kasern- och personliga hygien i allmänhet är

så tillvaratagen, att sjuklighetsfrekvensen icke väsentligen minskats genom företagna skärpningar. Statistiken över anginans frekvens i logement med olika beläggning med golvyta per man varierande mellan 2.1—6.7 kvm visade en jämn fördelning av fallen. Till sjukligheten i kasernerna medverka säkerligen åtskilliga omständigheter, av vilka åtminstone en bör i någon mån kunna reduceras. Den gamla upprepade erfarenheten av ökad sjuklighet i samband med inryckningar, återkomst från tjänstledighet, övningsuppehåll o. d. och av sjuklighetens väsentliga minskande hos trupp, som sammanbott längre tid utan tillskott utifrån, talar för, såsom även regementsläkaren vid I. 21 i sin årsberättelse framhåller, att det är av betydelse, att nyinryckningar o. d. till de särskilda truppförbanden bliva så få som möjligt. På grund av de värnpliktigas knappa tjänstgöringstid synes denna omständighet förtjäna att i ökad mån beaktas.

Militärsjukhuset i Sollefteå har under året nått de mål beträffande personal och viktigare förbättringar i övrigt, som eftersträfvats. Att allmänhetens förtroende för sjukhuset är det bästa och det civila klientelet i stadigt växande, är av stor betydelse för försvarsväsendet, särskilt i denna trakt. Till mycket stor tillfredsställelse kröntes i slutet av året med framgång de flera år gjorda strävandena för erhållande av ett bostadshus för sjukhusets personal. Genom anslag för beredskapsarbeten kommer nu en byggnad från Sollefteå läger att flyttas och apteras till personalbostäder.

Det praktiska utbytet av sjukhusutbildningen för trängens sjukvårdsvärnpliktiga i linjetjänst har under året ökats och utbildningen har av eleverna med hänsyn till anordningar och anslagen tid väl tillvaratagits.

Översjukvaktarna (sjukvårdskorpralerna) hava varit fördelade med 3 man till I. 21:s och 2 till T. 3:s sjukhus. En förbättring i denna kategoris sjukhusutbildning kommer att inträda, då den efter förutbildning vid trängkårens sjukhus får fördelas till sjukhus inom fördelningsområdet enligt arméfördelningschefens bestämmande, oberoende av det förstnämnda, vars materiel för deltagande i skötsel av sjuka ofta är otillräckligt.

Utbildningen av sjukvårdshundarna vid T. 3 har visat ett gott dressyrarbete och den ovärderliga hjälp, lämpliga djur för sjukvårdsändamål kunna åstadkomma. Detta arbete kräver dock stor och väl kvalificerad personal (förare och reservförare för varje hund).

(Odenius.)

Jämtlands fältjägarregemente.

Vid sjukhuset förekommer i icke ringa utsträckning rent handräckningsarbete såsom rengöring av lokaler, utdelning av mat, diskning m. m. Det synes mig lämpligt, att för dessa göromål anställa kvinnlig personal enligt samma grunder, som med gynnsamt resultat tillämpas vid manskapets kök och matsalar.

Under år 1932 ha de värnpliktiga vid studentkompaniet i påfallande hög grad besvärats av nervösa rubbningar, vilka i åtskilliga fall nödvändiggjort långvarig sjukhusvård samt i icke mindre än sju fall föranlett ändring i de insjuknades värnpliktsförhållanden (antal värnpliktiga 180 man). Då utbildningen varit densamma som under föregående år och i huvudsak samma befäl tjänstgjort vid studentkompaniet, synes mig ifrågavarande sjukdomstillstånd närmast böra sättas i samband med de mörka framtidsutsikter och den hårda konkurrens, som under nuvarande förhållanden råda på de levnadsbanor, från vilka studentkompaniet rekryteras.

(Janson.)

Hälsinge regemente.

Jämlikt bestämmelserna i g.o. 940/1932 har läkarbesiktningen vid 1. tjänstgöringens början mast förläggas till tiden efter kl. 18. Detta har medfört den

olägenheten att läkaren har fått verkställa dessa viktiga förrättningar, förut uttröttad av dagens arbete, och vid höstinryckningen vid konstgjord belysning. Att resultatet under sådana förhållanden måste försämrats ligger i öppen dag. Man frågar sig om icke besiktningen är av den vikt att plats i utbildningsplanen kunde beredas densamma.

(Bjerner.)

Västernorrlands regemente.

I ordinarie läkartjänsterna har under året ingen förändring ägt rum. Ett länge närt önskemål har under året uppfyllts, då underläkartjänsten vid militärsjukhuset blivit ordnad. Kungl. maj:t har medgivit, att bataljonsläkare vid de i Sollefteå förlagda truppförbanden må tillgodoräknas den tid de tjänstgöra vid militärsjukhuset, såsom tjänstgöring som underläkare å medicinsk avdelning å lasarett, och från och med den $\frac{1}{2}$ har bataljonsläkaren vid trängen E. Lagergren varit förordnad att uppehålla underläkartjänsten vid militärsjukhuset.

Under året har en sjukvårdskorpral genomgått furirskola och tjänstgör nu å trupp. En sjukvårdsvicekorpral genomgår f. n. korpralskola. För sjukvården innebär det en fördel att äga en reserv av sjukvårdsutbildat underbefäl, vilka vid förefallande behov kunna tjänstgöra som sjukvårdare. Deras ökade truppvana gör dem även särskilt lämpade som instruktörer.

Beträffande utbildningen har även under året erfarenheten visat önskvärdheten därav, att utbildningen av värnpliktiga sjukvårdsmän förläggas till en för flera truppförband gemensam skola. Bristen på sjukvårdsunderbefäl gjorde, att sjukvårdsmännen måste utbildas gemensamt med sjukvårdsoldatskolan. För denna senare skola fanns intet sjukvårdsunderbefäl tillgängligt vid regementet, utan kommenderades en yngre sjukvårdskorpral från T. 3. Givetvis hade här behövts en erfaren sjukvårdsfurir.

Under hösten ägde omfattande målningsarbeten rum inom sjukhuset. I samband därmed ändrades mottagnings- och undersökningsrummen samt inreddes operations- och förbandsrum. Härmed ha åstadkommits väsentligt förbättrade arbetsförhållanden. På sjukhusets bottenvåning har dessutom sjukavdelningen genom glasväggar och balansdörrar avstängts från trapphuset.

Under II. och III. kvartalen pågingo försök med profylaktiska åtgärder mot angina vid regementet, enligt planen huvudsakligen bestående i förbättrad kasernehygien. De knappa anslagen medgävo givetvis inga med särskilda kostnader förenade åtgärder. Försöken blevo i stort sett resultatlösa. De visade dock med full tydlighet, att antalet rena anginafall är förhållandevis ringa. Det övervägande antalet av dessa s. k. förkylningssjukdomar utgöras av katarrala infektioner, som intressera övre luftvägarna i hela deras utsträckning och även giva allmänsymtom. Gurglingar bli därför helt illusoriska, vaccinationer kunna också förväntas bli förhållandevis resultatlösa, då man lätt kan övertyga sig om den dåliga naturliga immuniteten efter en genomgången infektion av denna typ.

Synnerligen viktig för forståelsen av dessa infektioners epidemiologi är enligt min mening den ständigt upprepade iakttagelsen, hur dessa infektioner nästan alltid blossa upp efter nyinryckningar. Därigenom uppstår möjligheten, att nya virusstammar spridas, och först efter någon tid har truppen fått en viss okänslighet för dessa. Detta förhållande har flera gånger tidigare påpekats i årsberättelsen (bl. a. 1927 och 1928).

Trupp från längre bort belägen ort — studentkompaniet för värnpliktiga läkare m. fl. — visade en påfallande hög sjuklighet i övre luftvägsinfektioner, trots att den tjänstgjorde blott under sommarmånaderna, var glest förlagd och kunde förväntas ha en bättre personlig hygien än den övriga truppen. Sannolikt medförde den i stället en mer utvald samling av katarrala virus från hela landet.

Är iakttagelsen och tolkningen därav riktig, skulle den bästa profylaktiska åtgärden bli att i möjligaste mån inskränka antalet nyinryckningar och låta utbildningen försiggå i ett sammanhang utan uppehåll. Redan det korta juluppehållet brukar vara tillräckligt att ge en obligatorisk epidemi i mitten av januari.

Som hittills varit fallet har även detta år en ytterligare ökning av den civila sjukvårdsverksamheten ägt rum. Emellertid torde snart denna utveckling ha nått gränsen för sjukhusets prestationsförmåga. Antalet vårdade under 1932 var 865 med 27 342 vård dagar med 699 vårdade med 24 798 vård dagar år 1931.

Tuberkulosfrågan och vitaminfrågan ha även under året varit föremål för särskilt studium. Dessutom ha gjorts försök med kolhydratrik kost för diabetespatienter samt undersökts betydelsen av tidpunkten för insulindoseringen. Försöken, som te sig lovande, fortsätta alltjämt.

Vetenskapliga arbeten tryckta under året.

Arborelius, M., Die Tuberkulose bei einer wenig oder gar nicht durchseuchten Bevölkerung. Ergebn. d. gesamt. Tbk-forschung. Bd 4. 1932.

— Tuberkulös primärinfektion hos vuxna. Nordisk medicinsk tidskrift.

(Arborelius.)

Norrlands dragonregemente.

Avtal har under det senaste året funnits med stadens praktiserande tandläkare, att för regementets personal tillämpa pensionsstyrelsens tandvårdstaxa. Hjälp till tandvård har kunnat lämnas regementets fast anställda manskap, medan de värnpliktiga blott i undantagsfall kommit i åtnjutande därav. Då tändernas tillstånd hos de värnpliktiga är allt annat än tillfredsställande är det ett önskemål, att även de kunna beredas tandvård. För att detta skall vara möjligt fordras emellertid en ständigt arbetande tandpoliklinik.

(Agvall.)

Norrlands artilleriregemente.

Sjukvårdspersonalen har under året i det hela förhållit sig väl. I alldeles särskild grad gäller omdömet de båda vid årets slut äldsta i tjänst varande av underbefälet, vilka med mycket stor plikttrohet fullgjort sina åligganden. Detta förhållande ger osökt anledning att återkomma till de otillfredsställande befodringsmöjligheterna för sjukvårdsunderbefälet. Att ingen sjukvårdsfurirbeställning finnes av 1. klass och endast en av 2. klass, måste anses ej blott oriktigt med hänsyn till vad arbetet kräver utan även orättvist mot dem av underbefälet, på vilka det största ansvaret vilar och slutligen oklokt, enär en tillfredsställande rekrytering av sjukvårdsunderbefälet icke i längden blir möjlig med dåliga befodringsutsikter. Hur staten för sjukvårdsunderbefälet kunnat fastställas såsom skett, är svårt att förstå. Man kunde nästan frestas tro, att föreställningar från forna dagars militära sjukvård spelat in. I varje händelse har man svårt att tro, att full insikt kan hava funnits hos de beslutande om den utomordentligt stora betydelse, som en verkligt fullgod rekrytering av sjukvårdsunderbefälet har, liksom om den betydligt större svårighet, som förefinnes, då frågan är om att erhålla för sjukvårdsunderbefäl fullt lämpliga personer jämfört med att väl rekrytera underbefälet i övrigt. Av unga män, som passa väl till underbefäl i allmänhet, är det nämligen ytterst få, som äro fullt lämpade till sjukvårdsunderbefäl. Detta beror på det egenartade i allt sjukvårdsarbete, som för att kunna utföras väl förutsätter en speciell inställning, vilken endast mera sällan finnes hos män, hur utmärkta de än i övrigt må vara. Är man helt övertygad om vikten av att hava en verkligt fullgod sjukvårdspersonal liksom om svårigheten att er-

hålla en sådan, inser man till fullo att befördringsmöjligheterna för sjukvårdsunderbefälet ej kunna få vara sämre än för det övriga underbefälet, men väl att mycket talar för, att de borde vara bättre. Den nuvarande staten synes indirekt giva intryck åt den uppfattningen, att sjukvårdsunderbefälets arbete skulle vara mindre ansvarsfullt och krävande än det övriga underbefälets. Det är av vikt, att en kommande härordning ger uttryck åt motsatt uppfattning.

Utbildning i sjukhustjänst vid regementet har ägt rum dels av 2 vpl. i sjukvårdstjänst vid T. 3, uttagna till sjukvårdare, dels av 3 vpl. sjukvårdsmän av ersättningsreserven vid T. 3 under respektive 18 och 106 dagar.

Beträffande den första gruppen kan nog resultatet med hänsyn till förkunskaper och utbildningstidens korthet betecknas såsom gott. Men att det även med bästa vilja och intresse hos såväl lärare som elever på så kort tid som 18 dagar skulle vara möjligt att utbilda sjukvårdsmän, så att de någorlunda kunna fullgöra ett arbete, som helst endast skulle anförtrös åt sjuksköterskor, måste ju utan vidare sägas vara orimligt. En sjukhustjänstgöringstid av allra minst 1 månad, ett omsorgsfullt urval av eleverna samt god teoretisk och praktisk förutbildning — den senare åtminstone inom gränserna för vad som är möjligt med tillgång på sjukhus och på sjuk- och sårmarkörer, för den händelse att, såsom ofta är fallet vid trängkår, antalet verkligt sjuka är ringa — synes mig vara ofrånkomliga förutsättningar för att ett någorlunda tillfredsställande resultat skall kunna påräknas. Av stor vikt är givetvis även, att sjukhusutbildningen kan få försiggå under tid, då antalet sjuka kan förväntas vara någorlunda stort. Under den tid, utbildningen vid regementet pågick, den 12.—29. augusti, var antalet sjuka mycket litet och utbildningen blev därför så övervägande teoretisk eller bestod i praktiska övningar utan verkligt sjuka, att den med ungefär lika gott resultat kunnat äga rum vid trängkåren.

(Johanson.)

Norrlands trängkår.

De profylaktiska åtgärder mot angina tonsillaris som anbefalldes till utförande vid kåren under månaderna maj—september gav ej något stöd åt antagandet, att därigenom kunna nedbringa antalet sjukdagar i angina. Det nya vid angina-profylaxen var en för varje man genomförd gurgling med antiseptisk lösning. Här vid kåren användes kloraminlösning. Gurgelvätskan erhöll manskapet å sjukhuset och förnyades efter behov. Under första månaden visade sig truppen i allmänhet intresserad, men under sista 3-månadersperioden svalnade intresset. Vid jämförelse med antalet under sista 2 åren förekommande anginor under motsvarande månader, synes mig ingen positiv slutsats kunna dragas angående effektiviteten av gurgling med antiseptisk lösning som profylax mot angina.

Inom sjukhuset har genom anslag från enskilda lägerkassan uppförts en radioanläggning med lyssnaranordning till varje säng, vilket mottagits med största tacksamhet.

I samband härmed kan jag ej underlåta, att som min mening framhålla, att *belysningsfrågan* vid de norrländska truppförbanden i allmänhet hittills ägnats för ringa uppmärksamhet. Både ur hygienisk och trevnadssynpunkt är detta en sak, som ingalunda borde få förringas. Den långa, mörka årstiden här i Norrland tarvar en absolut bättre belysning, än vad vi för närvarande hava i både logement och dagrum. Den eventuella kostnadsökningen, som under denna tid blev följden av bättre armatur (mjölkglas el. dyl.) och starkare lampor med bättre ljuseffekt, kompenseras väl — då sydligare belägna truppförband jämföras med våra — därav, att belysningen under den ljusa tiden (maj—augusti) är så gott som obehövlig här.

Av de fem värnpliktiga underbefälselever, som uttogos till sjukhusutbildning,

fullgjorde två denna vid kårens sjukhus och tre vid I. 21. Utbildningen var uppdelad i tre perioder $\frac{21}{5}$ — $\frac{9}{6}$, $\frac{7}{8}$ — $\frac{20}{8}$ och $\frac{21}{8}$ — $\frac{27}{8}$. Under den sistnämnda (3. perioden) tjänstgjorde eleverna som översjukvaktare. Här vid kåren fanns under denna period ingen sjuk, varför eleverna ej kunde beredas praktisk utbildning och ej heller lära känna det ansvarsfulla i arbetet å sjukavdelning.

(Roosmark.)

Övre Norrlands trupper.

Norrbottens regemente.

Under året ha inträffat tre mässlingsepidemier. Vid de två första epidemierna har konvalescentserum med framgång använts i profylaktiskt syfte. Detta serum har framställts å laboratoriet vid härvarande garnisonssjukhus. Den största av epidemierna varunder serum ej kom till användning inträffade under sista kvartalet, omfattade 14 fall och krävde ett dödsoffer.

Arbetet med regementets nya sjukavdelning i kasern III har fortskridit enligt planen. Avdelningen avlämnades av fortifikationsbefälhavaren den 10. jan. 1933 och togs i bruk den 16. jan. Tre sjuksalar med vardera 12 sängar äro nu i bruk, under det två reservsalar av samma storlek ännu icke tagits i bruk.

(Persson.)

Västerbottens regemente.

Enligt sjukvårdsstyrelsens skrivelse, d.n:r 1066 angående utbildning under 2. perioden av fackutbildningskursen för vpl. läkare avser utbildningen under denna period att bereda vpl. läkare tillfälle att under militärläkares ledning praktiskt deltaga i vid truppförbanden förekommande sjukvisitationer, läkareundersökningar samt förvaltnings- och expeditionstjänst å avd. V samt i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, praktiskt omsätta under föregående utbildning inhämtade kunskaper och färdigheter beträffande sjukvården vid armén i fred och krig. De värnpliktiga läkarnas utbildning bör i första hand och huvudsakligen avse, att göra dem dugliga att bekläda de läkarbefattningar, vilka vid mobilisering avses för dem. Under sådana omständigheter måste huvudvikten läggas vid att bibringa dem kunskaper och färdigheter beträffande sjukvården vid armén i krig med andra ord en taktisk utbildning. Att de dessutom skola följa det dagliga sjukvårdsarbetet å regementet är naturligt, men detta är icke tillräckligt för att giva dem full sysselsättning. Vid regementet var därför utbildningen under denna period så ordnad, att de värnpliktiga läkarna varannan dag fingo taktiska uppgifter, huvudsakligen i terräng, vilka påföljande dag genomgingos av regementsläkaren.

Genom g.o. n:r 940/1932 har införts vissa nya principer i utbildningen, vilka ur medicinsk synpunkt äro ägnade att väcka betänkligheter. Detta gäller särskilt sättet för marschträningens bedrivande. Denna är reglerad genom detaljplan III. Marscher, i bilaga till g.o. n:r 940/1932. Ur tidsbesparingssynpunkt är den direkta marschträningen inskränkt till ett minimum. I stället har man utnyttjat tävlingsmomentet för att få fram ett så gott resultat som möjligt. Övning n:r 9, marsch på kortast möjliga tid 10 km avslutad med intagande av eldställning samt eldgivning med skarp ammunition mot ksp mål, tid för eldställningens intagande och eldens avgivande 1 min. och 15 sek. skall sålunda anordnas såsom en tävling mellan plutonerna. Detta innebär, att marschen kommer att utföras såsom omväxlande marsch och språngmarsch. För att icke försämra tävlingsresultatet pressade manskapet varandra till det yttersta. Vid de flesta plutoner måste en eller flera man formligen bäras i mål. Den pluton, som hade kortaste tiden, tillrygga-

lade 10 km på en tid av 54 min. Till jämförelse kan nämnas, att för idrottsmärket fordras som uthållighetsprov löpning av 10 km utan någon utrustning på en tid av 50 min. Med två undantag hade plutonerna kortare tid än en timme. Jag nämner detta såsom exempel, men även vissa andra bestämmelser i fråga om sättet för utbildningens bedrivande enligt g.o. n:r 940/1932 torde vara i behov av revision. Det är därvid av vikt, att icke alltför ensidigt gymnastiska synpunkter få göra sig gällande, utan att även hänsyn toges till en ur fysiologisk synpunkt rationell träning.

(Lundgren.)

Norrbottnens artillerikår och Bodenskvadronen.

Under året har av mig mycket noggranna tuberkulosundersökningar utförts på manskapet. Liksom under föregående år ha alla nyanställda rekryter röntgenundersökts med hänsyn till ev. förekomst av lungtuberkulos i sådant stadium, att densamma endast kan upptäckas med röntgen. Med kungl. arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses tillstånd har dessutom hela kontingenten värnpliktiga i linjetjänst, som inryckte den $17/4$ och utryckte den $6/10$ undergått fullständig lungundersökning med röntgen-, sänkningsreaktion och tuberkulinprov. Alla fall av tuberkulos ha på så sätt genast utgallrats vid inryckningen. De övriga ha under tjänstetiden ytterst noga följts med tanke på upptäckandet av ev. fall av sålunda i tjänsten säkert förvärvat tuberkulos. Avsikten med undersökningen, att utröna, huruvida icke de i Boden så vanliga ersättningsfallen för i militärtjänst adragen lungtuberkulos skulle minska genom mera utbredd användning av röntgenundersökningar vid inryckningen, har i så måtto uppfyllts, att intet fall av tuberkulos inträffade i den observerade kontingenten. Kostnaden för röntgenundersökningen, som för c:a 400 man utgjorde c:a 600 kr., kan anses väl betald, ty om endast en av de 3 inryckande, vars tuberkulos enbart med röntgenundersökning kunde upptäckas, sedermera i tjänsten skulle ha råkat få sin sjukdom aktiverad, skulle kostnaden för hans sjukdom ha kommit att kosta staten betydligt mera (fri sanatorievård under ett år, ev. ersättning därefter etc.).

(Thunström.)

Krigsskolan.

Olycksfallen motsvara drygt $1/4$ av sjukskrivningarna. Bland dessa må omnämnas tvenne, det ena ett fall av högersidig, retroperitoneal blödning efter en buk-kontusion. Fallet gick efter operation, c:a 12 timmar efter skadan, till hälsa. Det andra — en rectalblödning — torde ock på grund av orsaken till sin uppkomst — temperaturmätning i stående ställning med en vanlig febertermometer — få räknas till olycksfallens antal. Blödningen ledde till en höggradig anämi och medförde långvarig konvalescens. Då sålunda genomförd temperaturmätning tyvärr ej kan undvikas, hava efter sagda tillbud uteslutande s. k. Perlatermometrar kommit till användning.

De spegelglasskivor, som nattduksborden hösten 1931 erhållit i stället för de tidigare anskaffade, ohållbara räglasen, hava visat sig väl tåla påfrestningarna hitintills.

(Wikström.)

Garnisonssjukhuset i Stockholm.

Det tomtområde i hörnet av Pilgatan och Norr Mälarstrand, som förut uthyrts av byggnadsstyrelsen till enskilda företagare, har, med undantag av området för en bensinstation, överlämnats till garnisonssjukhuset.

Å det nya området har dels anlagts en park- och trädgårdsanläggning, dels planerats för en boll- och exercisplan. Medel för ändamålet har ställts till förfogande av fortifikationsdepartementet och av chefen för östra arméfördelningen.

Betongmuren samt staketet och planket längs Pilgatan ha fullbordats, likaså nedfarten från gatan till sjukhusområdet.

Betongmuren och staketet längs Agnegatans söder om Hantverkaregatan framdragna del ha fullbordats.

I samband härmed har inkörsvägen ändrats och ny, från portvaktshuset manövrerbar, motordriven grind anordnats. Medel härtill ha till största delen beviljats av fortifikationsdepartementet och till mindre del av byggnadsstyrelsen.

På grund av brist på medel ha omändrings- och underhållsarbetena begränsats till det minsta möjliga. De begärda större reparationerna med inläggning av elektriska ledningar i väggarna hava därför icke utförts.

För omändring av toaletterna har riksdagen för budgetåret 1932/1933 beviljat c:a 15 000 kr.

Toaletterna å den kirurgiska avdelningen hava helt ombyggt samt sköljrum och städskrubbar anordnats.

I förutvarande apotekslaboratoriet har den gamla inredningen avlägsnats och rummet inretts till arkiv. Värmeledning och handfat med rinnande vatten har installerats.

För underläkarna har ett nytt badrum inretts på nedre botten i underläkarbostaden. I samband därmed har assistentläkaren erhållit ett toaletterum med kallt och varmt rinnande vatten och äro samtliga läkarrum efter detta försedda härmed.

Vid tiden för ombyte av husmoder upptogs direkt ingång från tamburen till korridoren norr om husmoderns rum. I denna korridor inreddes tvättrum med kallt och varmt rinnande vatten. Den städskrubba med avloppstratt, som hade sin plats i denna korridor flyttades till den i tamburen befintliga garderoben. Kakelugnen i tamburen revs och ersattes med en kamin. Tambur, korridor och husmors rum reparerades genomgående.

Portvaktstugan har genomgått en omfattande reparation och i samband därmed delvis ombyggt. Arkaden har inbyggts och de utrymmen, som där vunnits hava använts för utvidgning av köket, samt inrättande av tambur och w. c.

Med medel från Enskilda lägerkassan har en centralradio installerats. I stora sjukhusbyggnaden har, med undantag för venerologiska avdelningen, anordnats stickkontakter för hörlurar vid varje säng. Dessutom äro högtalare anslutna till nätet i dagrummen, i bottenvåningen och i våningen två tr. upp. Centralanläggningen är försedd med alarmsystem, automatisk tidsreglerad in- och urkoppling, strömbrytare för de olika avdelningarna, samt med särskild elektrodynamisk högtalare. För att bereda de mindre bemedlade patienterna möjlighet att draga nytta av radioanläggningen anskaffades 25 stycken hörlurar.

I avsikt att erhålla större och mera konstant beläggning ha underhandlingar öppnats med Stockholms läns landsting om mottagande av patienter från länet på samma villkor som gälla för Stockholms stad.

(Aleman.)

Garnisonssjukhuset i Linköping.

Framställning och förslag om ändringsarbeten i sjukhusets källarvåning, i akt och mening att därstädes kunna åstadkomma en ny matsal för sköterskor m. m., hade ingått, och beviljade arméförvaltningen härför ett anslag på 750 kr. De omändringar, som i följd därav utförts, äro följande. I den förutvarande matsalen för manskap (norra matsalen) hava sålunda de två fönstren åt öster upphuggits

till dubbelhöjd, avloppsledningar inbyggts medels en vägg på omkring 1 m avstånd från rummets norra gavel; väggar, dörr och fönsterposter äro ommålade. Matsalen togs i bruk den 1. nov. Sköterskornas förutvarande matsal, belägen åt väster, disponeras nu av städerskor och kökspersonal samt manlig sjukvårds- och handräkningspersonal. Genom denna anordning har det i vän. 1 tr. upp befintliga dagrummet, vilket de sista åren använts som matsal för sköterskor, frigjorts och kunnat tagas i bruk för sitt egentliga ändamål.

Det i samma våning belägna teköket, som tidigare, så länge dagrummet disponerats som matsal för sköterskor, endast begagnats för disk av dessas servis, användes nu såsom behandlingsrum för allmänna avdelningen. All disk utföres numera i källarvåningens diskrum.

Den i bottenvåningskorridorrens norra ända uppsatta väggen, som är avsedd att utgöra en avgränsning mellan öronpolikliniken och sjukhuset i övrigt, har utökats så, att den nu når korridortaket. I den nytillkomna delen av denna skiljevägg är ovan dörren för åstadkommande av korridorljus infogat ett $\frac{3}{4}$ m högt fönster, sträckande sig över hela korridorrens bredd.

Underhandlingar mellan sjukvårdsstyrelsen och delegater från Östergötlands läns landsting om upprättande av ny överenskommelse angående vården av civila patienter å sjukhuset, hava under året vid upprepade tillfällen ägt rum.

(Ståhlberg.)

I redogörelsen för garnisonssjukhusets öron-, näs- och halsavdelnings verksamhet under 1931 tillskrev jag den *nedgång av operationsfrekvensen* från föregående år, som då var att registrera och som belöpte sig till icke mindre än 652 operationsnummer, de krigs- och nödlägestider, som redan då hade börjat kasta sin skugga framför sig. Då den för år 1932 avgivna berättelsen har att uppvisa en fortsatt kraftig nedgångstendens i berörda avseende, måste mitt antagande betecknas såsom fullständigt riktigt. Operationsantalet för år 1932 visar nämligen en ytterligare nedgång i frekvensen — beträffande o-r-l-specialitén äro och bli nämligen operationssiffrorna i hög grad verksamhetens gradmätare — i det att den med icke mindre än inemot 600 nummer understiger närmast föregående års operationssiffror och med nära 1 200 (tolvhundra) nummer motsvarande siffror för år 1930! Den reduktion av det operativa arbetet, som sålunda kunnat fastställas, har givetvis kraftigast avspeglat sig å de *polikliniska* siffrorna, den *kliniska* d. v. s. å *innetiggande* patienter utövade, operativa verksamheten har däremot ingen analog frekvensminskning att uppvisa. År 1931 belöpte sig antalet sådana operationer till 543, motsvarande siffra det tilländalupna året utgör 524. De verkligt obligata eller livsviktiga ingreppens numerär har sålunda dessbättre icke påverkats och brukar väl i regel ej heller låta sig påverkas av konjunkturernas växlingar.

(Key-Åberg.)

Militärsjukhuset i Sollefteå.

Under året ha omfattande ändrings- och målningsarbeten ägt rum. Mottagnings- och undersökningsavdelningen har helt omändrats, avd. I har genom glasväggar och balansdörrar avstängts från trapphuset. Man kommer nu genom entrén till en förhall, därifrån till väntrummet, som samtidigt är dagrum för avd. I. Närmast väntrummet ligger överläkarens mottagningsrum, och sedan följer ett nyinrett undersökningsrum, försett med avklädningshytt, undersökningsutrustning, mörkrumsgardin för apterande till mörkrum för öron-, näs-, hals- samt ögonundersökningar och -behandlingar. Undersökningsrummet är därför hållet i mörkbrun färgton med grått tak och gråa snickerier. Belysningsutredningen

med dagsljuslampa i pendelanordning, belysning för ögontavla, instrumentbord med belysningsanordning för starkström och även svagström genom särskild omformare (för elektrisk ögonspegel och öronspectula m. m.) samt spegelanordning för undersökning av tveksamma ögonfall ha installerats. Vidare finnes där särskilt tvättställ.

Operations- och behandlingsrum, som förut varit synnerligen primitivt, har likaså nyinretts och försetts med nödiga belysningsanordningar. Intill detta har anordnats förbands- och steriliseringsrum med tvättställ.

Genom dessa ändringsarbeten, som möjliggjordes i samband med målningsarbeten inom sjukhuset, ha numera undersöknings-, behandlings- och laboratorielokalerna fått en tidsenlig och arbetsbesparande utformning.

Vidare ha omfattande målningsarbeten utförts under höstmånaderna, så att numera samtliga sjuksalar, korridorer och övriga lokaler inom sjukhuset blivit oljemålade, vilket i hög grad förhöjt sjukhusets utseende och överhuvud taget möjliggjort, att sjukavdelningarna kunna hållas på en tillfredsställande hygienisk nivå.

Nya portionsstater för dietkost ha under året utprovats, avseende att erhålla mer omväxlande och lämpligare samt enligt näringsläran bättre avpassad kost. Därvid har också diabeteskosten helt omlagts efter nyare rön med betydligt ökade kolhydratmängder. Denna sistnämnda kostförändring står ännu på försöksstatiet, men synes mycket lovande.

(Arborelius.)

D. Besiktningen av värnpliktiga.

Siffror inom klammer [] avse föreg. år.

Enligt K. Maj:ts kung. av den 22 jan. 1926 skola värnpliktiga vid läkarundersökning sålunda fördelas:

I. *Studenter och likställda* hänföras på grund av läkarundersökningen till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 - 1. i vapentjänst (F- och E-grupp);
 - 2. endast i viss befattning (C-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

II. *Sjökapten*er och *likställda* samt *övriga värnpliktiga* hänföras, på grund av undersökningen, till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 - 1. vapenföra (F-, E- och D-grupp);
 - 2. icke vapenföra (B-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

Rörande närmare beskrivning av dessa gruppers omfattning hänvisas förutom till ovannämnda kung. även till årsberättelserna för 1926 och 1927.

Sammandrag av rapporterna om besiktningarna av värnpliktiga år 1932 visa, att samtliga prövade uppgingo till 61 528, av vilka 53 954 i 20-års-åldern, 6 870 överåriga och 704 underåriga. Av samtliga prövade blevo 6 598 helt frikallade (A), 5 552 förklarade tillfälligt odugliga till krigstjänst (H) men 49 378 (80·3 %) inskrevos. Av de inskrivna voro 45 561 vapenföra (F, E, D), 2 135 icke vapenföra (B), vartill kommo av studenter och likställda 1 485 vapenföra (E, F) och 197 till viss befattning uttagna (C) (Tab. 2). Härvid må dock anmärkas, att alltjämt en viss dubbelräkning äger rum. En detaljerad redogörelse härom har lämnats i årg. 1920, vilken även efter den nya lagens tillämpning torde i princip äga giltighet.

Av förut inskrivna värnpliktiga hava 2 757 förts till grupp A, d. v. s. frikallats och 108 överförts till grupp B och C, d. v. s. till icke vapenföra eller till viss befattning (Tab. 6 a).

I föreliggande årg. har här nedan liksom föregående år vidtagits en sammanställning över längdmått för de 20-åriga värnpliktiga, å vilka mätning utförts, inalles 52 586 eller 97·5 %, liksom föreg. år, av prövade 20-åringar. Av dessa voro 38 306 eller 73 [72] % minst 170 cm. och 18 338 eller 35 [34] % voro 176 cm. eller däröver. En översikt härav ävensom för några äldre år lämnas här nedan.

Värnpliktigas längd år 1928—1932. Tjuguariga.

Å r	Antal värnpliktiga med nedanstående längd i meter									Medel- längd, meter
	—1·53	1·54— 1·59	1·60— 1·65	1·66— 1·71	1·72— 1·77	1·78— 1·83	1·84— 1·89	1·90—	Summa	
<i>Absoluta tal.</i>										
1928	148	805	5 282	16 091	18 916	9 304	1 872	199	52 617	1·727
1929	159	754	5 344	16 115	19 393	9 528	1 994	227	53 514	1·727
1930	150	653	4 890	15 215	19 326	9 762	2 100	263	52 859	1·730
1931	135	678	4 743	15 224	19 211	9 763	2 023	257	52 034	1·730
1932	116	666	4 681	15 084	19 406	10 132	2 235	266	52 586	1·732
<i>Relativa tal.</i>										
1928	0·3	1·5	10·0	30·5	36·0	17·7	3·6	0·4	100·0	
1929	0·3	1·4	10·0	30·1	36·3	17·8	3·7	0·4	100·0	
1930	0·3	1·2	9·3	29·1	36·9	18·7	4·0	0·5	100·0	
1931	0·2	1·3	9·1	29·3	36·9	18·8	3·9	0·5	100·0	
1932	0·2	1·3	8·9	28·6	36·9	19·3	4·3	0·5	100·0	

Inom olika fördelningsområden framträda en del olikheter: största längden visar Gotlands m.o. (1·740), minsta Övre Norrlands m.o. (1·717). Medeltal för de olika arméfördelningsområdena anföras här nedan.

Södra a. o.	1·7264	Ö. Norrlands m. o.	1·7171
Östra a. o.	1·7345	Gotlands m. o.	1·7352
Västra a. o.	1·7374	Hela armén	1·7316
Norra a. o.	1·7322		

Vid sidan av översikter av kassationsorsaker (Tab. 3 a, 3 b och Tab. 3 c samt Tab. 6 b) publiceras även redogörelser för de sjukdomar och bildnings-

fel, som föranlett, att de värnpliktiga uttagits — vid läkarebesiktningarna och efterbesiktningarna — till krigstjänst men endast till viss befattning eller förklarats vara icke vapenföra (Tab. 4 a, 4 b, 5 och 6 c).

För samtliga bildningsfel och sjukdomar lämnas i nedanstående tabell en sammanfattning för 20-åriga och överåriga inom olika inskrivningsområden i absoluta och relativa tal — på 100 prövade. Av tabellen, som endast omfattar de vid läkarbesiktningarna behandlade, framgår, att av 20-åriga c:a $\frac{1}{3}$ mer eller mindre lidit av sjukdom eller bildningsfel och av överåriga mer än $\frac{1}{2}$. Lägsta siffran för 20-åriga visar Gotlands inskrivningsområde (20.1), därefter Västgöta-Bohus i.o. (22.5), högsta siffran Stockholms (40.5), därefter Södermanlands (39.5), Gävleborgs (37.4) och Norra Smålands (36.9). Bland överåriga har Gotlands i.o. lägsta siffran (8.3), därefter Kopparbergs (43.4), Malmöhus södra (44.0) och Norrbottens (47.4), högsta siffrorna Skaraborgs (69.4) samt Norra Smålands (64.1) och Västernorrlands (63.7). Till dessa bildningsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid läkarbesiktningarna komma ytterligare de som framträda vid efterbesiktningarna (Tab. 6 a).

Översikt av värnpliktiga som vid besiktningarna befunnits behäftade med sjukdomar och bildningsfel, fördelade å olika grupper samt inskrivningsområden, i allt och på 100 prövade, år 1932.

Inskrivningsområden	I allt		20-åriga					Överåriga				
	20-åriga	Överåriga	A (Tab. 3 a)	H (Tab. 3 c)	B+C (Tab. 4 a)	D (Tab. 5)	S:a	A (Tab. 3 b)	H (Tab. 3 c)	B+C (Tab. 4 b)	D (Tab. 5)	S:a
Malmöhus södra . . .	687	70	8.9	1.5	3.9	13.4	27.7	23.3	1.9	7.5	11.2	44.0
Malmöhus norra . . .	943	162	10.0	5.8	3.8	14.9	34.5	18.5	9.7	7.8	16.6	52.6
Hallands . . .	903	182	10.1	7.1	3.2	12.4	32.8	16.9	9.6	6.1	20.5	53.1
Kronobergs . . .	1 173	250	10.0	7.9	2.9	12.7	33.5	18.6	12.2	6.4	18.2	55.4
Norra Smålands . . .	1 209	350	9.1	12.3	2.8	12.7	36.9	20.1	24.0	6.4	13.6	64.1
Östergötlands . . .	876	175	7.4	10.2	2.9	11.0	31.5	16.1	17.7	6.2	14.3	54.3
Örebro . . .	1 003	168	8.4	9.8	5.0	12.8	36.0	18.6	16.1	8.2	17.3	60.2
Södermanlands . . .	904	118	10.3	5.5	4.5	19.2	39.5	19.7	6.7	13.0	21.7	61.1
Stockholms . . .	2 112	458	12.4	9.4	3.6	15.1	40.5	24.6	12.9	7.2	15.5	60.2
Uppsala . . .	670	138	9.4	5.4	3.1	11.1	29.0	17.4	14.7	7.5	12.5	52.1
Västgöta-Bohus . . .	720	140	8.8	3.2	2.3	8.2	22.5	22.8	12.2	6.8	11.4	53.2
Älvsborgs . . .	951	192	10.0	10.6	3.9	8.7	33.2	16.6	20.3	8.3	9.7	54.9
Skaraborgs . . .	720	236	9.6	9.2	3.3	10.7	32.8	15.0	24.7	7.9	21.8	69.4
Värmlands . . .	643	203	8.5	7.8	2.0	7.5	25.8	24.4	11.2	7.3	14.0	56.9
Kopparbergs . . .	609	99	6.0	10.7	1.7	10.9	29.3	11.8	17.1	5.7	8.8	43.4
Gävleborgs . . .	786	51	11.4	5.2	5.6	15.2	37.4	22.7	3.1	8.2	18.6	52.6
Jämtlands . . .	905	195	10.4	8.5	5.1	12.0	36.0	23.4	12.8	6.4	14.3	56.9
Västernorrlands . . .	618	261	7.9	12.8	2.4	7.2	30.3	15.4	30.0	5.1	13.2	63.7
Västernorrlands . . .	725	221	13.5	10.6	4.7	7.9	36.7	25.3	5.3	13.3	9.4	53.3
Norrbottens . . .	677	203	11.0	15.5	2.2	5.8	34.5	15.2	22.2	3.0	7.0	47.4
Gotlands . . .	79	1	10.7	—	0.8	8.6	20.1	8.3	—	—	—	8.3
I allt	17 913	3 873	9.7	8.3	3.4	11.8	33.2	19.5	15.4	7.2	14.3	56.4

Anm. De här ovan anförda talen äro beräknade på grundval av de tabeller i tabellavdelningen, som angivas i kolumnhuvudet. Rörande antalet prövade se Tab. 3 a och 3 b.

Rörande de till H-gruppen förda förekomma anmärkningsvärda variationer mellan olika områden.

De viktigaste *kassationsorsakerna* (grupp A) bland 20-åringarna voro liksom de närmast föregående åren cirkulationsorganens sjukdomar, tuberkel-sjukdomar, bensystemets sjukdomar och sinnessjukdomar med respektive 24·2, 15·7, 14·8 och 9·3 % av samtliga frikallade. Bland de överåriga var cirkulationsorganens sjukdomar och »fortvarande allmän svaghet» de långt övervägande orsakerna med resp. 19·0 och 18·4 % av de frikallade, därefter tuberkulossjukd., andningsorganens sjukd., sinnessjukd. och bensystemets sjukd. med resp. 16·0, 8·3, 8·3 och 5·8 %. Av 20-åriga av H-gruppen ledo ej mindre än 47·3 % av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, av överåriga 38·9 %. (Tab. 3 a, 3 b och 3 c). Även bland förut inskrivna värnpliktiga (Tab. 6 a), som vid efterbesiktningarna under året frikallats (till grupp A överförda), till ett antal av 2 757, har tuberkulosen stor utbredning; 19·7 % av samtliga dylika hava av denna anledning frikallats, därefter komma cirkulationsorganens med 14·2 % och sinnessjukdomar med 10·6 % (Tab. 6 b).

Hos värnpliktiga, som vid inskrivningarna förts till grupp B och C, dominera bland 20-åriga (Tab. 4 a) sjukdomar i bensystemet (31·9 %), öronen (26·9 %), ögonen (12·5 %) samt cirkulationsorganen (9·5 %), bland överåriga (Tab. 4 b) bensystemet (26·4 %), cirkulationsorganen (15·7 %), öronsjukdomar (13·1 %) och matsmältningsorganen (11·1 %). Vid efterbesiktningarna (Tab. 6 c) hava till denna kategori överförts 108 värnpliktiga och bland dessa ha ej mindre än 38·0 % lidit av sjukdomar i bensystemet, 17·6 % i matsmältningsorganen, 13·9 % i cirkulationsorganen och 7·4 % av nervsjukdomar o. s. v.

Bland de vid inskrivningarna till grupp D uttagna (Tab. 5) framträda fel eller sjukdomar i bensystemet, ögonen och cirkulationsorganen hos 20-åriga samt hos överåriga dessa sjukdomar och i matsmältningsorganen.

E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Sjuklighet. Tab. 7 anger 34 531 [38 876] vårdade, varav 110 [167] kvarliggande från föregående år, med ett sammanlagt antal sjukdagar av 259 985 [304 777] eller 3·44 [4·04] % av tjänstgöringsdagarnas antal. Vid truppen hava vårdats 9 495 [10 373], å militärsjukhus 23 859 [27 980] och å civilt sjukhus 1 177 [523] man. Såsom dugliga till fortsatt krigstjänst hava avförts 33 846, såsom odugliga 488. Sjukligheten visar sålunda såväl absolut som relativt taget minskning mot föregående år beträffande såväl individer¹ som sjukdagar.

Inalles hava inträffat 48 [47] dödsfall, därav 8 [5] av influensa, 4 [5] i varfeber, 6 [9] i lunginflammation, 4 [6] olycksfall och 6 [4] självmord (Tab. 11).

De vanligaste sjukdomarna (Tab. 8) hava liksom de föregående åren varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens och ben-

¹ Jfr antalet influensafall nedan å nästa sida.

systemets sjukdomar samt ej minst yttre skador. Av de två första grupperna visade halsfluss största frekvensen eller 5 602 [6 526] fall, akut och kronisk luftrörskatarr 3 014 [3 521], influensa 1 796 [5 158], feber av obestämd art 816 [1 163], vaccinationsbesvär 644, rash 643, strupkatarr 601, mässling 401, septisk lymfåder- och lymfkörtelinflammation 385 och gonorrhé 129; däremot scharlakansfeber och difteri ett ringa antal fall. Något särskilt anmärkningsvärt i övrigt visa siffrorna icke. — I fråga om de epidemiska sjukdomarnas utbredning under olika tider av året visar mässling relativt höga tal för juni och juli; påssjukan visade under januari, februari och sommaren höga tal, men minskade därefter, under det att influensa var anhopad huvudsakligen till februari och än mer till april, i mindre mån till mars och maj, men därefter hade ringa utbredning (Tab. 9).

De smittsamma könssjukdomarna bland fast anställda och värnpliktiga visa enligt Tab. 10 följande siffror: dröppel 187 [209], nyförvärvad syfilis 6 [7] och recidiverande syfilis 2 [1]. Här anförda siffror avvika från de i Tab. 8 uppgivna, enär de polikliniska fallen här medräknats.

Revaccination. Då de statistiska uppgifterna rörande revaccinationen vid de olika truppförbanden för året blivit omlagda, lämnas i stället för den förut intagna tabellen (Tab. 12) i början av textavdelningen en redogörelse för resultatet av revaccinationen ur andra synpunkter än förut.

Sjukvård. Å garnisonssjukhusen hava vårdats inalles 14 190 [14 573] patienter, varav under året 13 785 [13 648] nyintagna. Antalet vård dagar för samtliga vårdade uppgick till 236 703 [235 329], sålunda någon ökning mot föreg. år. Av de intagna voro 6 872 [6 182] civila med 154 685 [144 745] underhållsdagar och 959 [1 157] tillhörde flottan med 16 256 [19 418] vård dagar. varom se närmare Tab. 12 a, b. I Tab. D här nedan lämnas en översikt av den civila sjukvården vid garnisonssjukhusen.

Tab. D. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnisonssjukhusen år 1932.

Garnisonssjukhus	Antal sjukplatser ¹ d. 31/12	Under året		Antal underhållsdagar	Antal vårdade			Vård dagar pr patient
		intagna	avlidna		pr dag	på en gång högst	lägst	
Stockholm	220	520	40	16 774	46	71	23	32
Karlsborg	61	490	23	12 027	33	44	21	25
Boden, inkl. epidemipatienter	230	3 149	108	52 826	145	171	83	17
Skövde ²	52	845	29	18 067	49	62	33	21
Visborg	78	—	—	—	—	—	—	—
Linköping	93	539	16	10 317	28	47	15	19
Eksjö	90	522	47	17 332	47	69	30	33
Sollefteå	90	807	63	27 342	75	99	48	34
Summa	914	6 872	326	154 685	423	.	.	23

¹ För hela sjukhuset, för civila enbart i regeln ej fastställt. — ² Utom epidemivård.

I **Tab. 13** meddelas sjukdomsorsaker för de å garnisonssjukhusen vårdade med uteslutande av civila sjuka; uppgifter rörande dessa överlämnas till K. medicinalstyrelsen. De vanligaste sjukdomarna hava varit halsfluss 1 153 fall, akuta bronchiter 304, influensa 245, påssjuka 207, blindtarmsinflammation ej mindre än 210 fall, tuberkulos 115, septichæmia 102 och gonorré 97. Antalet olycksfall har varit rätt betydande; för kontusioner hava vårdats 199 fall, för ledvrickningar 233, för sår 106 och för benbrott 216 fall.

Vad särskilt beträffar garnisonssjukhuset i Stockholm hava å dess *röntgenavdelning* under året 2 203 [2 126] patienter undersökts, huvudsakligen beträffande skelettsystemet (695), respirationsorganen (583), digestionsorganen (236) och cirkulationsorganen (208). Röntgenbehandling har givits till 8 [33] patienter och båggljusbehandling till 31 [69]. — Å dess *poliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar* hava behandlats 681 patienter (3 801 besök), å dess *ögonpoliklinik* 332 (630 besök) samt å tandpolikliniken 2 116 patienter (8 912 besök). — Å *polikliniken för hud- och könssjukdomar* hava behandlats 665 patienter (3 016 besök), därav för gonorré 152 fall, syphilis acquisita 38 (därav syph. recens 6) samt för hudsjukdomar nära 350.

I **Tab. 14—19** lämnas redogörelser för *operationer*, utförda å garnisons-sjukhusen.

En tablå över kostnader för truppsjukvården (**Tab. 1**) visar, med bortseende från intendenturkompanier och vissa skolor, att totala dagskostnaden pr man och dag vid trängen gått till avsevärt högre belopp än vid andra vapenslag; maximum nås av Göta, Norrlands och Skånska trängkårerna med resp. 9·25 6·68, och 6·19 pr dag, därnäst komma Livgrenadjärregementet (5·63) och Bodens ingenjörkår (5·45); lägsta siffran visa Livregimentets husarer (2·39) och Norra skånska inf.-reg. (2·59). Flertalet hålla sig omkring 3 å 4 öre. Söker man efter orsakerna härtill, så kunna möjligen vissa upplysningar erhållas ur specificeringen i samma tablå samt ur tabellerna över sjukdomarna vid truppförbanden; den höga siffran för Norrlands trängkår beror på nyanskaffning av materiel och i någon mån på kostnader för förbrukningsartiklar. Att ingå på en närmare diskussion om detta, torde dock vara omöjligt, då man vet, huru många olika faktorer, som härvidlag inverka och som ej framgå ur dessa sammanställningar. Så mycket torde dock kunna sägas, att utgifter för epidemier ingenstädes synas hava varit utslagsgivande för omkostnadernas storlek. Däremot synes tandvården, som finnes särskilt upptagen, för vissa truppförband hava inverkat något. Sjukhuskostnaderna spela även för vissa truppförband viss roll, ävensom kostnader för nyanskaffning av materiel och för förbrukningsmateriel.

Kostnaderna avse räkenskapsåret $1\frac{1}{2}$ 1931— $30\frac{1}{2}$ 1932.

F. Fältveterinärkåren.

Personalen på aktiv stat skall utgöra 26 beställningshavare, nämligen:

- 1 överfältveterinär,
- 4 fältveterinärer,
- 6 regementsveterinärer, därav en byråassistent i sjukvårdsstyrelsen,
- 15 bataljonsveterinärer.

Samtliga beställningar voro vid 1932 års ingång besatta med ordinarie innehavare.

Härutöver äro i vederbörliga stater för militärbefälet på Gotland, Smålands arméartilleriregemente och Karlsborgs artilleriregemente upptagna arvoden för upprätthållande av veterinärvård, nämligen för militärbefälet på Gotland ett arvode utgående med belopp motsvarande bataljonsveterinärs lön, för Smålands arméartilleriregemente ett arvode utgående med belopp motsvarande regementsveterinärs lön samt för Karlsborgs artilleriregemente ett arvode utgående med belopp motsvarande bataljonsveterinärs lön. Veterinärvården vid nämnda stab och regementen har upprätthållits genom särskilda förordnanden.

Under året har ingen beställning blivit ledig, varför vid årets slut ingen vakans bland beställningarna på aktiv stat förefanns.

Personalen på övergångsstat utgjordes under året av 1 fältveterinär, 4 regements- och 2 bataljonsveterinärer.

Personalen i fältveterinärkårens reserv har under året ökats med 3 bataljonsveterinärer men minskats med en regementsveterinär.

Personalen i fältveterinärkårens reserv bestod vid årets slut av 1 överfältveterinär, 3 fältveterinärer, 5 regementsveterinärer och 44 bataljonsveterinärer.

G. Utdrag ur veterinärernas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Antalet sjukdagar och även sjukdomsfall har, jämfört med fjolåret, märkbart ökats, sjukdagarna med ej mindre än c:a 3 500, oaktat hästtjänstgöringsdagens antal minskats. Starkaste ökningen har tillkommit å infanteriet. Orsaken därtill torde ligga hos det dåliga hästmateriel, som f. n. finnes å dessa truppförband, i synnerhet I. 7, I. 16 och I. 11 K. Visserligen torde en del därvid få tillskrivas den mindre tillfredsställande värden och omsorgen om dessa hästar, men den största delen kommer på de olyckliga bestämmelserna angående det materiel, som från kavalleriet överflyttas till infanteriet. Enligt nuvarande författningar är det kasserade, i många fall knappt användbara hästar, som överflyttas. Många av dessa kanske äro nyligen behandlade för vissa benåkommor och torde behöva ytterligare vila, innan de sättas i full funktion. Detta kanske ej alltid uppmärksammas. För att i någon mån kunna förbättra »hästkulturen» å infanteriet, undrar jag, om det

ej vore lämpligt att låta kommendera erfarna och kunniga kavalleriofficerare på övergångsstat till infanteriet för att där under sina repetitionsövningar meddela undervisning dels i ridning, dels även hästvård.

Under året har svårighet visat sig att inom fördelningen kunna uppnå överenskommelse med civil veterinär för hästsjukvården vid infanteriet. Arvodet är i underkant och då anmärkning förekommit för begärd ersättning för besiktning av ackord- och lejda hästar, har kontraktet mellan vederbörande veterinär och regemente uppsagts. Saken har nu drivits till sin spets och torde det vara av behovet påkallat, att med det snaraste igångsätta en utredning angående civila veterinärers vid infanteriet såväl löncersättning som även tjänstgöringsskyldigheter.

Taktiska skrivningar ha under året varit anordnade inom fördelningen. I dessa ha även veterinärerna beretts tillfälle att deltaga. Dessa skrivningar, som även under nästa år återkomma, äro av stor betydelse för oss veterinärer, som ju mera sällan ha tillfälle till övning i dylika saker.

(Breide.)

Skånska kavalleriregementet.

Även i år hava enstaka fall av ringorm uppträtt, sannolikt överförda med remonterna från Herrevadsklosters remontdepå. Enligt meddelande från depån förekom vid utdelningen ringorm därstädes. Hästarna besiktigades därför vid ankomsten synnerligen noggrant samt isolerades en längre tid. Under denna kunda inga fall upptäckas. En tid efter utplaceringen på skvadronerna uppträdde dock några fall å 1. och 2. skv. ej blott bland de nya remonterna utan även på några äldre hästar, trots isoleringen inom skvadronerna med särskilda ryktdon o. dyl. Ringormen har dock varit mycket godartad och läktes ganska fort enbart efter behandling med odylen (IGFA).

Fotskabb har som vanligt förekommit med några fall under vintern. Att utrota denna åkomma fullständigt tycks vara ogörligt med nuvarande behandlingsmetoder.

Inga andra fall av smittsam hästsjukdom har under året förekommit vid regementet.

Antalet hästsjukdagar är ganska lågt, lägre än fjolårets liksom även antalet sjukskrivna hästar. Hälsotillståndet måste sålunda betecknas som i stort sett gott. Under sommaren har i år liksom fallet är under alla speciellt varma somrar, ett ganska stort antal fall av sommarsår förekommit, trots att alla de åtgärder vidtagits, som årlånga erfarenheter lärt. Så länge ingen radikal omläggning av gödselstäder o. d. vid regementet göres, får man nog räkna med detta förhållande.

Några rätt egendomliga kolikfall med dödlig utgång hava förekommit. Tvenne yngre hästar, som redan vid depån visat sig vara svåra att hålla i hull, hade även vid regementet trots all möjlig omvårdnad icke kunnat hållas i hull. Då och då hade båda hästarna lindrigare kolikanfall utan att något särskilt kunde diagnosticerats. Den ena dog så under symptom, som tydde på tarmvred. Vid obduktionen visade sig tunntarm sammanväxt med lilla colon. Det andra fallet yttrade sig ungefär likadant och slaktades samt visade sig då ävenledes vara en sammanväxning av tunntarm, i detta fall med blindtarmen.

Operationer mot krubbitning, pipande kvickdrag, ovariotomi ha även i år förekommit. Försök med transplantat av testikelvävnad på nymfomant sto har utförts utan påtagligt resultat. Likaså inläggning av stälkulator i livmodern enl. av Fries angiven metod utan påtaglig bättring.

(Glück.)

Wendes artilleriregemente.

Hälsotillståndet har varit synnerligen gott både bland stam- och ackordhästar. Av smittsamma sjukdomar förekom under förläggningen till Rinkaby under augu-

sti månad 7 fall av furunkulos. Även är att märka två fall av munsjuka med stora epitheldefekter å tungans spets och sidor (Stomatitis vesiculosa).

Av benbrott hava tre fall förekommit. Ena gången sparkades i bivaack en stamhäst av en ackordhäst, så att ett splittrat brott å skankbenet uppstod. Andra gången var stallgolvet orsaken till ett bäckenbrott, och tredje gången splittrar å jämn byväg vid kort galopp under ryttare en stamhäst kotbenet i flera större och mindre bitar, vadan en, ej förut diagnosticerad, kotbensfissur torde hava förelegat.

Intet dödsfall är att anteckna i kolik, och endast tre fall av sjukdomen hava förekommit.

Det i förra årsberättelsen omnämnda fallet av pipande kvieckdrag gick ej genom den då företagna operationen (cricotomi samt borttagande av m. sternothyreoideus) till hälsa. Den opererades därför ånyo, nu genom borttagandet av slemhinnan i Morgagniska fickan å båda sidorna. Fullständig orörlighet förelåg å vänstra stämbandet. Hästen, som före operationen med svårighet kunde ridas i mycket kort trav, går nu med i lektionerna, men i galopp och när helst hästen spänner sig, föreligger alltfjämt ton.

Under året hava fjorton hästar bränts för sen-, led- och benlidande samt tolv opererats för hovsprickor och en för krubbitning. Samtliga med gott resultat.

(Stålhammar.)

Skånska trängkåren.

Hälsotillståndet bland kårens hästar har under år 1932 alltfortfarande varit i huvudsak tillfredsställande. Inga smittsamma sjukdomar ha uppträtt och antalet sjukskrivna hästar har hållit sig vid det normala.

Ett ovanligare sjukdomsfall har under året förekommit hos en ackordhäst under tjänstgöring. Sedan hästen några veckor stått sjukskriven under diagnosen bogsvulst och även underkastats en orienterande operation, dog hästen plötsligt en dag under utfodringen. Vid obduktionen befanns sjukdomen hava varit en elakartad vulst i främre bröstregionen (sarcom), som växt ut i bogmuskulaturen och utåt manifesterat sig som en s. k. djupliggande bogsvulst. Hästen hade eljest ej företett några sjukdomssymtom och varit vid gott hull.

(Wahlberg.)

Västra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna vid arméfördelningens truppförband har under år 1932 varit gott.

Av smittsamma sjukdomar hava vid A. 2 förekommit 23 fall av ringorm och 8 fall av kvarka, vilka samtliga varit av godartad karaktär. Dessutom hava vid K. 3 och A. 2 uppträtt 9, respektive 12 fall av fotskabb (dermatophagus), vilka dock upptäckts så tidigt och varit så lindriga, att de angripna hästarna icke behövt tagas ur tjänst och sjukskrivas.

Hästarnas hull och kondition hava i stort sett varit utan anmärkning. Vad särskilt hullet beträffar, har detta högst väsentligt förbättrats hos infanteriregementenas och K. 3:s hästar. Härtill har främst furagets goda kvalitet bidragit samt — i avsevärd grad — en mera allmänt genomförd utfodring med krossad (»klämd») havre. Denna sistnämndas inverkan framträder måhända tydligast vid infanteriregementena med deras fåtaliga hästbesättningar, olika storhetstyper och höga ålderssiffror.

Enligt bestämmelserna uti intendentsdepartementets plan för överflyttning av kompanihästar till infanteriet efter fjolårets repetitionsövningar erhöll icke Västra arméfördelningen någon ersättning för 7 anmälda vakanser. Detta oaktat det vid

K. 3 och A. 9 — efter av mig i författningsenlig ordning verkställd besiktning — funnos 9 st. såsom kompanihästar vid infanteriet lämpliga. Dessa överflyttades i stället till annan arméfördelning.

Ehuru jag till fullo inser svårigheten att rekrytera infanteriets kompanihästgrupp, vill jag dock framhålla önskvärdheten av att — så långt möjligt — fylla behovet inom en och samma arméfördelning. Endast härigenom synes nämligen ett förtroendefullt och gott samarbete till sakens fromma kunna komma till stånd. Skall vidare flera år efter varandra saken upprepas, kommer säkerligen ifrågasvarande rekrytering att bli lidande genom faran för minskat intresse.

Under det gångna året har l. 17 erhållit en mindre men för sitt ändamål lämplig skosmedja. Därmed äro också samtliga infanteriregementen utrustade med särskild lokal för hovbeslagets utförande. Fördelarna härav för tjänstens rationella bedrivande vid ett infanteriregemente kunna icke nog understrykas. (Hellgren)

Bohusläns regemente.

Det allmänna hälsotillståndet hos hästarna har under år 1932 varit mycket gott och hästarna hava under året varit i god kondition. Visserligen har denna kondition icke under det gångna året fått prövas under större fälttjänstövningar, såsom fallet var under år 1931, men redan genomförandet av ett normalt utbildningsårsprogram i Uddevallatraktens ömsom steniga, ömsom leriga terräng, ställer dock mycket stora krav på hästmaterialet.

Den omvårdnad, som hästarna äro föremål för från befälets och de underlydandes sida måste jag beteckna såsom mönstergill, varför hygien och god ordning äro rådande i regementets stallar.

Under året har stallet utökats med en mindre men tillräcklig hovbeslagssmedja, som i hög grad underlättar utförandet av ett gott hovbeslag.

Den havrekross, som anskaffats till regementet under 1932, har sedan den kommit i bruk visat sig vara ett mycket gott förvärfv för stallet. Detta var visserligen att vänta, men ganska snart efter krossens anskaffande kunde en avsevärd förbättring i hästarnas hull konstateras. Med den ålder, som regementets stamhästar f. n. ha (medelåldern är c:a 14 år) torde det vara mycket svårt att hålla dessa hästar vid ens passabelt hull genom utfodring med okrossad havre och stråfoder. Kanske kan utfodringen med krossad havre också ha förtjänsten av att under året icke inträffat något enda fall av mag- eller tarmlidande hos hästarna. (Wallgren.)

Livregementets husarer.

Under år 1932 har hälsotillståndet bland såväl regementet som arméfördelningsstabers tillhöriga och till officersaspirantskolan beordrade hästar varit gott. Fall av hovsprickor ha under året förekommit i relativt stort antal. Orsaken härtill är att söka i årets så gott som snölösa vinter med uttorkning av hovarna och hårt väglag. I förebyggande syfte begagnades i stor utsträckning tillgängliga vattenspiltor och särskilt anordnade fuktade torvströspiltor. De flesta hovsprickorna ha varit av sådan art, att radikaloperation måst tillgripas. Operationsresultatet har varit mycket gott.

Bland dödsfallen i kolik är ett så till vida anmärkningsvärt, att orsaken var en tunntarmsavsnörning genom ett lipoma pendulans. Under året har en häst avlidit i följderna av en jugularisendoflebit. Flebiten uppkom efter en intravenös injektion av 6 %ig kloralhydratlösning. Dödsorsaken var hjärntrombos i förening med hjärninflammation.

Beskedet upptager vidare en häst som avlivats på grund av ruptur av ytliga böjsenan v. fr. Det rör sig i detta fall om ett gammalt senlidande för vilket hästen

två gånger med flera års mellanrum behandlats medelst bränning. Efter sista bränningen hade nära två år förflutit utan recidiv, tills senan vid hästens landning efter ett hinder totalt rupturerades.

Tre fall av benbrott ha under året inträffat: ett som följt av spark av annan häst och två på grund av halkning å stallgolvet.

Några spridda fall av dermatophagusskabb ha upptagits i årets besked, ehuru hästarna ej behövt sjukskrivas. Invasionskällan torde kunna hänföras till den levererade halmen, enär sjukdomen är tämligen vanlig å landsbygden här omkring. Fallen ha varit av lindrig natur och snabbt gått till hälsa. För övrigt har intet fall av smittsam sjukdom förekommit.

Hullet hos hästarna har under året genomgående varit mycket gott. »Bovisan» har även under detta år givits de yngre årgångarna och synes ha bidragit till den ringa förekomsten av periostiter. (Hellgren.)

Göta artilleriregemente.

Hälsotillståndet har under året varit mycket gott och antalet sjukdagar understiger föregående års med c:a 4 000.

Av smittsamma sjukdomar ha förekommit ringorm, kvarka och fotskabb. Den förstnämnda sjukdomen, som var av mycket lindrig art, uppträdde i januari med 2 fall, augusti 4, september 15 och oktober 4 fall. Av de insjuknade voro 6 årsremonter, samtliga från Herrevadskloster, 4 av dessa voro behäftade med lidandet vid ankomsten till regementet. Med stor grad av sannolikhet torde man kunna påstå, att de äldre hästarna nedsmittats av de filter, som i augusti och september månader uttogos från förråden. De hade använts vid föregående års epizooti och ej effektivt desinficerats före inläggning i förråd.

De i kvarka insjuknade utgjordes av ett batteris samtliga årsremonter samt en ackordhäst på samma batteri. Trots att ingen isolering vidtogs stannade sjukdomen bland de från början insjuknade och var av godartad karaktär.

För fotskabb ha 12 hästar behandlats utan att ha varit sjukskrivna härför. Denna åkomma, som med hittills använda medel, kreolinlösning, sublimatsåpa och sva-velsalvor av olika sammansättning, alltid tagit en avsevärd tid att få bukt med, har efter behandling med odylen gått fort till hälsa.

De icke smittsamma sjukdomarna ha uppträtt med ungefär samma procentuella antal fall som förra året med undantag av tryckskador som uppvisat c:a 50 fall och c:a 300 sjukdagar mindre än under fjolåret, en följd av att regementet ej deltagit i några fälttjänstövningar.

Större ingrepp ha företagits till ett antal av 52, därav 22 bränningar. I övrigt ha operationer verkställts för bl. a. nack- och mankfistel, krubbitning och hovkräpta samt utförts nervsnitt, ovariometri och trepanationer.

Tandraspning har verkställts å 179 hästar och injektioner i leder och senskidor i syfte att diagnostisera hältor i c:a 50 fall.

Ett fall av komplikation till krubbitaroperation må här omnämnas. Hästen, en årsremont, opererades den 19/10. Den visade sedan en viss obenägenhet att flytta sig i spiltan men ej några sjukdomssymtom; 9 dygn efter operationen hade den på morgonen kommit omkull och snärjt in sig. Den var oförmögen att resa sig, hade förhöjd temperatur och höggradig hjärtsvaghets. Döden inträdde efter någon timme.

Vid obduktionen påvisades höggradig utbredd myosit i nästan samtliga muskler i korset och båda bakbenen med starkaste förändringar i lårets centrala partier. Förändringarna voro synbarligen av ganska växlande ålder, från färsk rödpriekiga och sköra till äldre, gula, svåliga. I övrigt förelåg utöver flegmon och lymfadenit kring operationssåret och en akut serös perikardit inga nämnvärda förändringar.

Vid mikroskopisk undersökning visade sig lidandet som en parenchymatös myosit och bakteriologiskt påvisades streptokocker. Muskelförändringarna gävo vid handen, att de kunnat utvecklas under en veckas tid. Man torde få antaga, att hästen vid kastningen eller fängslingen ådragit sig en hämoglobinämimyosit och att sedan infektion tillstött på metastatisk väg från operationssåret.

Antalet ackordhästar har under året uppgått till högst 490 och lägst 466. Vid årsskiftet voro de fördelade på olika åldersgrupper sålunda: under 10 år 165, 10—15 år 211 och 16—20 år 90 st.

Den mest förhärskande typen är den mindre ardennerhästen med nordsvenskt inslag, vilken visat sig idealisk som artillerihäst. De grövre ardennerhästarna liksom de nordsvenska hästarna av mindre typen ha visat sig ej lämpliga. Någon svårighet att få hästarna utackorderade har ej förelegat, även om en del hästar fått utlämnas på väl stort avstånd från förläggningssorten. Hästarna ha på det hela taget skötts mycket väl av sina fodervärdar och varit i gott skick vid inlämnandet till regementet. En svårighet är dock att vänja fodervärdarna att lämna hästarna med fullgott hovbeslag. Under året ha i 42 fall fodervärdar på grund av bristfällig skoning vid inlämnandet ålagts att bekosta hästens omskoning vid regementet. Givetvis kan det ej undvikas, att ett mindre antal hästar råka komma i dåliga eller mindre lämpliga händer. Sålunda ha under året 5 hästar på grund av uppenbar vanvård måst fräntagas fodervärdarna före kontraktstidens utgång, och för ett väsentligt större antal ha kontrakten ej fått förnyas av samma anledning. På grund av det stora antalet ackordhästar och den vidsträckt rayon, inom vilken de äro spridda, sker besiktning av hästarna hos fodervärdarna i regel endast en gång årligen. Endast när särskild anledning därtill föreligger, äger efterbesiktning rum. Besiktningsresorna företagas huvudsakligast på våren och sammandragas hästarna därvid till vissa bestämda platser. Ett uppsökande av hästarna hemma hos fodervärdarna, som ju mången gång kunde vara av stort värde, kan av praktiska skäl ej äga rum.

Den för åtskilliga hästar långa landsvägstransporten till fodervärdarna, som kan uppgå till 10—15 mil, utgör som avslutning på ett ansträngande regementsmöte ett rätt påfrestande och i viss mån för hästens hälsa riskabelt moment. Ovanligt är ej att hästar under denna transport förolyckas eller ådraga sig långvariga lidanden.

Den till sjukstallet inköpta tvångsspiltan (modell distr.vet. Pålsson, Skurup) har visat sig mindre lämplig och ej alldeles riskfri i användning för stamhästar, för kallblodiga hästar däremot i regel bra. Särskilt vid behandling av hovkräfta har den gjort stora tjänster.

(Widtskiöld.)

Östra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Allmänna hälsotillståndet bland hästarna vid fördelningens truppförband har varit gott.

Frånsett tvenne fall av stelkramp vid A. 1 ha infektionssjukdomar av elakartad natur ej vunnit någon spridning vid truppförbanden.

Den ringa tillgången på personal vid kavalleriet och artilleriet under tiden oktober—april inverkar menligt på hästvärden och stallskötseln. Följden härav blir nedgång i hästarnas allmänskondition, varigenom deras fältduglighet och motståndskraft mot åkommor av skilda slag riskeras.

(Bengtson.)

Livgrenadjärregementet.

Hälsotillståndet bland regementets hästar har varit under året gott. Någon smittsam sjukdom har icke förekommit.

De i årets stora fälttjänstövningar deltagande hästarna — såväl stam- och ackordhästar som lejda hästar — hava väl fördragit de vid flera tillfällen svåra terrängförhållandena. Orsakerna härtill torde framför allt vara tvenne. Dels gjordes vid inlejningen en mycket sträng gallring för att få fram små, verkligt lämpliga hästar dels torde vikten av vad en god hästvård (däri inbegripet noggrann tillpassning av sadel- och seidon) ur hästarnas — och därmed förbandets — tjänsteduglighetssynpunkt verkligen betyder numera stå ganska klar för såväl befälet som det manskap, som kommit till användning såsom kuskar och hästskötare. Att den mycket goda hästvård, som jag kan vitsorda under kasernförhållanden utövas vid regementet, verksamt bidragit till genomträngandet av denna uppfattning, ligger i öppen dag.

Betydelsen av en lämplig och effektiv märkning av arméns hästar har genom en under året inträffad händelse understrukits. Bland de till regementet i och för fälttjänstövningarna inlejda hästarna voro tvenne ett Stockholmstruppförband tillhöriga ackordhästar. Något märke utvisande detta förefanns icke, och det var en ren händelse att saken uppdagades. Efter verkställd utredning anmälades förhållandet av regementschefen till vederbörligt truppförband. Händelsen är måhända icke enastående. Samma sak har kanske hänt förr och kan allt fortfarande komma att inträffa. I detta fall blev den åtminstone bevisad och, som jag tror, beivrad.

(Törnquist.)

Livregementet till häst.

Hälsotillståndet bland regementets hästar har varit gott. Sjukdomar av infektiös natur ha ej uppträtt.

Erfarenheten från den dagliga hästsjukvården vid regementet såväl under förläggning i kasern som under fälttjänstövningar talar för, att viss förbandsmateriel borde finnas att tillgå i flera samt i vissa fall i andra än nu reglementerade enheter-vikter, dimensioner.

Sålunda gör sig behovet av mindre bomullsförpackningar än om 50 gr gällande. 50 gr-paketen som minsta förpackningsenhet äro knappast ägnade vänja hovslagarpersonalen att iakttaga sparsamhet med kronans tillhörigheter. 50 gr-paketet brytes, när ett 15 eller 25 gr-paket kanske skulle ha visat sig vara mer än tillräckligt.

Den bomull, som efter brytandet av ett 50 gr-paket ej kommer till omedelbar användning, kommer lätt att förfaras.

Givetvis kunna reglementerade större bomullsförpackningar vid truppförbanden ompaketeras i mindre enheter. Så har även i viss utsträckning ägt rum vid regementet, varvid de nya bomullspaketen steriliserats i sjukstallets autoklav.

Vid truppförband, som sakna autoklav, är emellertid dylik ompaketering knappast att rekommendera. Lämpligast vore, så vitt jag förstår, att reglementerade bomullsförpackningar även om 15 och 25 gr stode till förfogande.

Även vid användandet av den reglementerade förpackningen »sterilt gastyg om 1 m $\times$ 85 cm» har det åtminstone för hovslagarpersonalen visat sig svårt att undvika misshushållning. I flertalet fall torde blott en del av denna förpackning behöva tas i anspråk.

Återstoden av den sterila gas, som ej kommer till omedelbar användning, löper fara att om ej direkt tillspillologivas, så dock att lätt förlora sina aseptiska egenskaper.

Vid regementet ha under året använts gaskompresser, vilka stå upptagna bland sjukvårdsmaterielen i sjukvårdsstyrelsens prislista, och vilka i flertalet fall visat sig med fördel kunna ersätta »sterilt gastyg å 1 m».

Vid den dagliga hästsjukvården ha under de senaste åren vid regementet försök gjorts med flanelbindor av dimensioner 5 m × 8 cm. Jag har tyckt mig finna, att dylika flanelbindor vid våtvarma omslag kring skenbenet hos häst ligga »bättre i hand», äro lättare att manövrera, lättare att få att smita efter, mera täckande och därigenom mera värmebibehållande än de reglementerade flanelbindorna 3·2 m × 10 cm.

(Bengtson.)

Svea artilleriregemente.

De i hästsjukbeskedet omnämnda tre fallen av »feber av obestämd art» avse tre årsremonter. Fallen hade hög feber utan någon lokalisation men stor kraftlöshet. De gingo snart till hälsa. Det stora antalet digestionslidanden, finner jag grunda sig på dels mindre gott foder, dels på den mindre goda skötsel hästarna tidvis få i brist på folk samt dels på ej fullt lämpliga stalllokaler.

Hästarnas kondition efter regementsövningarna var i år påfallande god på grund av dels klokt lagda övningar, dels gynnsamma väderleksförhållanden.

Frekvensen av lidanden i hästarnas senior och extremiteternas ledgångar anser jag ha varit avsevärt stor.

(Berg.)

Smålands arméartilleriregemente.

Allmänna hälsotillståndet bland regementets hästar har varit gott, och synes flertalet sjukdomsfall böra ses mot bakgrunden av hästarnas relativt höga medelålder (13·9 år) samt den minskade och försämrade arbetskraften vid stalltjänsten. Härigenom uppstår dels längre rekonvalescenstid, dels visa en del hud- och hovåkommor (mugg, strålröta och hovspricka) benägenhet att vilja öka i antal och svårighetsgrad.

Antalet hovar, som vid årsskiftet 1932/1933 regelbundet behandlades för strålröta var 48, och stodo således regelbundet 10 % av hovarna (120 hästar) under behandling för sjukdom.

Hovsprickorna hava visat tendens att återkomma trots radikaloperation, så att samma patient ofta efter 9—10 månader får på nytt opereras för samma lidande (atrofi av eller bristande regeneration av lamellagret?). Patienterna hava tillhört äldre ålderskategorier.

Av smittsamma sjukdomar har den sedvanliga pharyngo-laryngiten för året visat sig i ett fåtal fall, och blott tre har måst sjukskrivas.

Ett fall av *Keratitis punctata* visade praktiskt taget ingen läknings-tendens utan gick efter lång tid till panoftalmitis; företagen yatren-behandling visade här ingen verkan.

Trampskador visa sig fortfarande talrika och torde till stor del bero på ouppmärksamhet vid ridning i trupp.

Bland sjukdomsfallen i övrigt torde följande hava mera allmänt intresse:

En stamhäst slant vid landsvägsritt omkull i en backe och föll i hundsittande ställning med bakbenen åt ena sidan (inåt vägbanan) samt rullade ned i diket, varvid 4.—7. ryggkotorna fraktuerades och djuret efter kort stund dog i kvävning. Osteoporotiska förändringar torde väl förelegat hos den 17 år gamla vallacken.

Regementet tilldelades för året 5 remonter och mot en av dessa måste vid mottagandet anmärkning göras dels på grund av multipla hovsprickor, som från början har kraft att djurets hovar fått tagas särskilt om hand, samt dels mot djurets storlek. Hästen, som för övrigt är välbyggd, får anses vara för stor att föda på nuvarande rationsstat. Remonten mäter höjd över manken 172·5 cm, höjd bakom sadeln 167·5 cm samt väger 675 kg och måste ändå betecknas såsom tunn.

Foderartiklarna hava för året varit förvånansvärt goda och digestionsorganens

sjukdomar visat tecken till minskning. Två fall av leverlidande hava uppträtt, och det ena torde väl återkomma som cirrhos.

Hovslagarskolans förläggning till regementet har fr. o. m. sommaren 1932 upphört. De för tjänstgöring vid hovsmedjan inkommande vpl hovslagarna hava under sin utbildning att utföra så mycken vaktjänst, att tiden för yrkesarbetet blir minimal, och torde desamma ur yrkessynpunkt vara värdelösa, därest de ej före värnplikts-tjänstgöringen äro utbildade hovslagare. (Hederstedt.)

Svea ingenjörkår.

Antalet sjukdomsfall och hästsjukdagar har under året varit något större än under år 1931.

Ett påfallande stort antal ledinflammationer hava varit föremål för behandling och icke mindre än 7 stamhästar hava måst kasseras på grund av diverse ledaffektioner av kronisk natur.

En stamhäst överfördes till veterinärhögskolan i och för operation för nymfomani. Vid operationen visade det sig, att den vänstra äggstocken var svulstvadlad och hade en vikt av 7 kg. Tyvärr erhöll hästen efter operationen, som i övrigt syntes hava genomförts utan komplikationer, efter en kort tid en septisk trombos, som blev av sådan art, att hästan måste avlivas.

En ackordhäst har å veterinärhögskolan behandlats för korslamhet. Hästen översändes omedelbart efter insjuknandet och underkastades mysalvinbehandling utan någon som helst effekt, på grund varav hästen efter kort tid måste nedslaktas.

Slutligen hava en del av de så vanliga pharyngiterna bland ackordhästarna inträffat. (Carlin.)

Göta ingenjörkår.

Hälsotillståndet bland kårens hästar har under året varit gott. Av smittsamma sjukdomar har förekommit ett fall av kvarka. En ackordhäst insjuknade dagen efter inmönstringen, men kunde sjukdomen begränsas till detta enda fall.

11 fall av ringorm har under året förekommit. Antalet sjukdagar har dock endast antecknats till 97 eller c:a 9 sjukdagar pr häst. Sjukdomen utbröt i remontskolan i början av juni, och samtliga remonter utsläpptes omedelbart på bete, då väderleken ansågs synnerligen gynnsam för en utläkning i solen. Spridning av smittan kunde endast i ett fall konstateras under betesgången, trots att kårens och remontskolans samtliga hästar gingo tillsammans hela sommaren. Någon behandling av ringormsfläckarna företogs icke. Vid betesperiodens slut kunde ringormsepizootien anses avslutad. Smittan kan möjligen hava inkommit till kåren genom halmleveranser från gårdar, där ringorm förekommit bland såväl hästar som nötkreatur.

Ackordhästarna hava inspekterats hos fodervärdarna 2 gånger under året. Härvid har en häst måst fräntagas fodervärden på grund av vanvård och behandlats vid kåren för utmärgling (inanition). Hos c:a 50 % av fodervärdarna måste mer eller mindre allvarliga erinringar göras mot sättet för skoningens handhavande under utackorderingstiden.

Sjukdomsförloppet hos en kasserad stamhäst är anmärkningsvärt. Hästen var den från kapploppningsbanorna kända Seminola e. Knud** — Falstaff**. På hösten 1931 iakttogs en viss assymetri av bröstorg och bukvägg i det en utbuktning förefanns å revbensbågen på höger sida. En buksvulst konstaterades. Efter ett växlande förlopp av nedsatt allmänbefinnande och tillsynes god hälsa måste hästen kasseras i dec. 1932, då svulsten började visa tendens att växa mycket fort. Vid

sektion förefanns en väl avgränsad svulst (angioma) vägande 43 kg, utgående från höger njure. Impulsen till svulstbildningen har sannolikt utgått från en lesion av njuren vid kullridning.

(Johansson.)

Fälttelegrafkåren.

Sjukdomar av smittsam karaktär ha under året uppträtt vid ett flertal tillfällen. Vid samtliga ha smittan tillförts kåren med ackordhästar. — Innönstring av hästar har under året ägt rum 21 gånger och de flesta ha gällt ackordhästar. Vid innönstringstillfällena sjuka hästar försaka i regel jämförelsevis liten skada. Värre är det med sådana, som anlända infekterade utan att ännu ha hunnit få några symptom därpå. Att upprätthålla fordran på att fodervärd vid varje innönstring skall förete veterinärintyg om att hans häst är smittfri går ej i praktiken. I en hel del fall är det omöjligt för veterinärerna att kunna avgiva några intyg, emedan de icke känna förhållandena hos vederbörande fodervärder.

För feber av obestämd art ha två ackordhästar vårdats. En i juli och en under slutet av fälttjänstövningarna i Uppland.

Kvarka erhöles med en kontingent nyinköpta hästar, som anlände till Marieberg den 10. mars. Vare sig vid en vecka tidigare företagen besiktning för köp eller vid leveransen den 10. förefunnos hos dem några sjukdomstecken. Den 14. mars insjuknade i pharyngit en ackordhäst, som varit i tjänst vid kåren å Marieberg sedan årets början. Dagen därpå insjuknade — också på Marieberg — en av nykomlingarna, och sedan kommo i rask följd t. o. m. den $22\frac{2}{3}$ ytterligare sex fall — tre från Mariebergsförläggningen och tre från förläggningen å Frösunda. De först konstaterade fallen avpollerades till veterinärhögskolan. Då fallens antal började öka kraftigt, inrättades isoleringsstall på Marieberg. Svårigheterna att i vid kårens förläggningar befintliga lokaler ordna effektiv isolering av hästar äro emellertid synnerligen stora. Den först insjuknade hästen dog på veterinärhögskolan. Döden försakades av lunginflammation uppkommen genom i lungorna nedkommet var. Under tiden $23\frac{2}{3}$ — $10\frac{1}{3}$ inträffade intet nytt fall. Den $11\frac{1}{3}$ tillkommo två nya, båda ackordhästar, vilka innönstrats till Frösundaförläggningen den 2. maj. Båda fallen blevo lindriga. Först den 6. juni ansågs kåren kunna förklaras smittfri. Epizootien hade då omfattat inalles två stam- och åtta ackordhästar. Stamhästarna voro ganska lindrigt sjuka, varför det är sannolikt, att de redan tidigare genomgått sjukdomen.

Näskatarr har uppträtt vid tvenne tillfällen. Två hästar ådrogo sig sådan under fälttjänstövningarna och tre nyinköpta insjuknade några dagar efter ankomsten till kåren. Den 16. november anlände 15 nyinköpta hästar, 8 från Dalarna, 5 från Småland och 2 från Gotland. Den 19.—21. insjuknade två av förstnämnda och en av sistnämnda kontingenten med rhinit och lindrig temperaturstegring. Sannolikt hade de blivit förkylda under transportererna.

Löss konstaterades den $19\frac{1}{2}$ och $2\frac{1}{3}$ på två ackordhästar. Avlusning och en tids isolering förhindrade i båda fallen spridning från primärfallen.

Sammanlagt ha ovan anförda åkomor omfattat 19 fall och 505 dagar, vilket senare utgör 16.4 % av totala antalet för året.

Rörelseorganens sjukdomar tillhöra 60 fall med tillhoppa 1241 sjukdagar — 40.3 % av summan för året. Nära hälften (578) av sjukdagarna ha försakats av sen- och senskidelidanden.

I tidigare avgiven årsberättelse har framhållits bristande träning, som starkt bidragande orsak till den höga frekvensen av sen- och ledåkomor. Omdömet kvarstår liksom de speciella svårigheterna att åstadkomma sådan vid Ing. 3 på grund av kårens förlägningsförhållanden.

Antalet tryck- och skavskador försakade av rid- och körmateriel har ytterligare

sjunkit något. På 1 000 hästtjänstgöringsdagar kom för dessa åkomor 0.5 sjuk-skrivna fall och 3 sjukdagar, om man endast räknar med vid Ing. 3 skadade hästar. Att vid bedömning av hithörande frågor vid Ing. 3 sådana hästar, som kåren fått mottaga skadade, frånräknas torde icke kunna anses annat än riktigt.

Genom tryck av filtgjordar ha 4 hästar under stallvistelse skadats så, att de varit obrukbara i sammanlagt 55 dagar. Under körning och ridning uppkomna tryck- och skavskador krävde för reparation sammanlagt 79 dagars befrielse från arbetet.

Att däckelstadsskadornas antal år från år väsentligt reducerats trots att kårens hästanspända fordon allt mer och mer kommit att utgöras av kärror tillskrives obetingat konsekvent användning av filtarna under däcklarna och noggrannare balansering av kärrorna samt ytterligare förbättring av kärrhästmaterielet och dettas skötsel.

I serien föreläsningar för kårens officerare, underofficerare och underbefäl har under året ingått en föreläsning om selning och anspänning. Att hålla densamma har undertecknad varit beordrad.

Stallförhållandena vid kåren äro för den å Frösunda förlagda delen synnerligen otillfredsställande. Detta har från kårens sida upprepade gånger framhållits, men medel till bristernas effektiva avhjälpande ha icke erhållits.

Tillräckligt stallutrymme saknas å Frösunda under sommaren och hösten, då utbildningsarbetet kräver ett större antal hästar därstädes. På grund härav uppstallas en del hästar i mörka, dragiga lador, i skjul eller i det fria. Varje slag av stallinredning saknas. För att i görligaste mån hindra hästarna från att sparka sönder varandra måste de uppställas så tätt, att de ej kunna lägga sig.

Av samma skäl måste samma uppställningssätt användas även då hästarna under övningar på Järvafältet stå i kronans stallar därstädes och med få undantag, då övningar bedrivs utom förläggningssorten.

Följden blir att en del hästar under sin tjänstgöring vid kåren icke kunna erbjudas tillräckliga tillfällen att få ligga och vila ut.

Enligt min åsikt är på en del håll frånvaron av, på andra olämplig inredning i för uppställning av hästar avsedda lokaler vid armén en icke oväsentlig faktor att räkna med som omedelbar eller medelbar sjukdomsorsak.

(Palm.)

Svea trängkår.

Hästarnas hälsotillstånd har varit synnerligen gott. Några smittsamma sjukdomar hava icke förekommit under året.

Det i föregående årsberättelse omnämnda förhållande, att hästar från ett av ringorm smittat kavalleritruppförband kommenderats till ett av trängens studentkompanier, har år 1932 i viss mån upprepats. Ifrågavarande regemente var, då hästarna avgingo därifrån, visserligen icke smittat av sagda sjukdom, men vederbörande veterinär ansåg sig dock böra avgiva en varning under hand för sjukdomen. Med kännedom om att herpes under flera år och ofta med långa tidars mellanrum uppträtt på just detta kavalleriregemente, kan lämpligheten av, att under sådana förhållanden några hästar alls kommenderas därifrån till av ringorm oberörda truppförband, ifrågasättas. Ehuru varken 1931 eller 1932 något ringormsfall inträffat härstädes, måste dock behörig hänsyn tagas till de risker för utbildningens bedrivande vid trängtruppernas studentkompanier, som en ringormsepidemi måste medföra. På grund av det samband dessa kompanier hava med såväl I. 4 som T. 1, torde för övrigt en begränsning av sjukdomen till blott och bart studentkompanierna vara omöjlig.

(Törnquist.)

Ridskolan.

Inga sjukdomar av smittsam natur ha under året uppträtt inom hästbesättningen.

Bland sjukdomsfall av större intresse må relateras ett fall av hälta å remont, som efter lång tids behandling gick till kassation och nedslaktning. Hästen, en 4-årig remont, fullblod e. Runnymede**, förededde redan då den anlände en starkt iögonenfallande oregelbunden benställning med framifrån sett höggradigt utåtvridna tådelar å båda frambenen men mest utpräglad å höger. Hästen visade under utbildningen besvär och kunde icke följa med avdelningen i övrigt i dressyrarbetet. Efter en längre tids vila och behandling för »remonthälta» friskskrevs hästen, gick några dagar men blev därpå synnerligen höggradigt halt. Tydlig lokal reaktion förelåg, och diagnosen ställdes till kotbensfissur. Efter ytterligare c:a 3 månaders vila togs hästen ånyo ut, var då ohalt men nästa dag åter höggradigt halt. Nu förelåg ingen lokal reaktion. De närmaste dagarna visade sig hälтан mycket växlande från höggradig till knappast iakttagbar. Jag ansåg en ostit föreligga — måhända en genom uppfödningen betingad svag kvalitet hos själva benvävnaden — och då full tjänstbarhet tydligen var utesluten, blev hästen föreslagen till kassation och nedslaktades. Kotbenet insändes därefter som preparat till Veterinärhögskolans kirurgiska institution. Här gjordes en mycket intressant upptäckt. Vid röntgenfoto av preparatet visade sig nämligen — vilket även prepareringen sedan bekräftade — att ledbrösket å kotbenet i kotleden var på ett knappt årtstort område starkt förtunnat och avlossnat från benet. Under detta ställe men skilt från brosket av en 5 mm tjock benlamell fanns en cysta med c:a 2 cm:s diameter. Hur gammal var denna cysta? Ett av medfödd eller under livstiden uppkommen och i så fall under vilka betingelser? På dessa frågor torde bestämt svar icke kunna avgivas. Fallet visar emellertid, vilken oerhörd svårighet det i praxis och utan tillgång till röntgen kan vara att i vissa fall av hältor ställa exakt diagnos.

Ett fall av mankfistel, dubbelsidig, visade en sådan grav karaktär med spridning av processen långt ned innanför skulderbladen och ned mot halskotpelaren, att nedslaktning måste företagas.

Ett relativt stort antal tryckskador hava inträffat. Det rör sig i alla fallen om 1:a års-remonter, vilkas hud stundom under de första dagarna de bära sadel är mycket känslig för gjordarna och lätt brister sönder trots noggrann tillsyn. Ur denna liksom ur andra synpunkter vore därför önskvärt, att tillvänjning under sadel skedde vid remontdepåerna.

En del svårartade fall av hovspricka ha under året förekommit. I dessa fall har det rört sig om hästar, vilkas frambensställ varit i hög grad inkorrekt. Ett även höggradigt inkorrekt benställ behöver enligt min åsikt icke i och för sig nödvändigt disponera för hovspricka. Svårigheten tillkommer, när hästen måste bära beslag. Det är då ytterligt svårt att undvika, att benstället och därav markanslaget icke i någon mån påverkas och förändras med ty åtföljande överbelastning, vilken på den beslagna hoven icke kan kompenseras. I ett av fallen har jag svårt att värja mig för den misstanken, att icke uppfödningen bär skulden till en viss, även av andra tecken att döma sannolik, fragilitet i vävnaderna och då även i hornsubstansens beskaffenhet. Huruvida ärftlig disposition för lidandet föreligger, kan jag ännu icke uttala mig om. Jag har i utredande syfte gjort en undersökning å samtliga fall, som under senast 15 år förekommit vid Ridskolan utan att dock på detta material finna positiva belägg för denna uppfattning. De direkt verkande orsakerna torde vid detta lidande vara de avgjort utslagsgivande. Och bland dessa direkt verkande orsaker är det trenne, som böra främst framhållas: bäddsystemet, otillräcklig träning av hovhornet samt otillräcklig motion. Systemet med permanenta bäddar må ha ur olika synpunkter mycket stora förtjänster,

det måste dock på hovarna verka i längden uppluckrande och försvagande. Hovhornets träning innebär rikligt tilltagen rörelse på hård och fast mark och vägar. Orsaken till att hovsprickornas frekvens, såsom framhållits, visar tendens till ökning tror jag i synnerligen hög grad sammanhänger med den på grund av man-skapsbrist och tjänstetidens förkortning sig alltmer stegrande svårigheten att ägna hästarnas tillfredsställande motionering och konditionsuppövning tillräcklig tid.

(Waxberg.)

Norra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna har i stort sett varit gott.

Bland de under regementsmötet vid ett par av infanteriregementena och K. 4 inledda hästarna har ett stort antal tryckskador uppstått. Huruvida detta mest berott på att för kort tid anslagits till körövningar före manövern eller på att arméns seldon äro föräldrade och förhårdnade för hästar, som i sin civila gärning äro vana att ha filtbossor under lokorna, kan jag ej avgöra. Säkert är att förrådets seldon tarva en sträng och kritisk översyn beträffande såväl modell som beskaffenhet.

Det nuvarande sättet för infanteriets tilldelning av kompanihästar är ej lämpligt och täcker ej vakanserna. Ett sätt att avhjälpa dessa brister vore att infanteriet tilldelades remonter, som uppfostrades på de beridna förbanden och överlämnades till infanteriet vid fyllda 8 år.

(Norrgren.)

Norrlands dragonregemente.

Regementet har dessbättre varit fritt från ringorm under det gångna året. En enligt min åsikt starkt bidragande orsak härtill har varit, att klippning företagits å samtliga stamhästar. Härigenom hava hästarna lättare kunnat hållas rena och kontrollen över att rykten varit god har givetvis även underlättats. Med andra ord har hästvärden genom denna åtgärd kunnat avsevärt förbättras. Klippningen har varit tidsödande, men mycket har vunnits hjälp.

5 hästar hava avlivats på grund av benbrott, av dessa hava tvenne uppstått under ridövning i ridhuset. En häst ådrog sig bäckenbrott, då han gick ikull på stallgången, en annan gick över och slog nacken i, varvid en fraktur i nackbenet uppstod. Den femte slutligen halkade under rastning och ådrog sig en bäckenfraktur.

Av hästsjukbeskedet för lejda hästar framgår, att ersättningssumman för under inlejnningstiden ådragna tryckskador varit högst avsevärd. Jag har förut i min årsberättelse framhållit, att beskaffenheten av kavalleriets lokor och däcklar äro långt ifrån idealiska. Inga hästar här uppe äro vana vid dessa hårda, korta lokor, som lämna små möjligheter till en god anspänning, och som genom sin hårdhet predisponera för uppkomsten av tryckskador. Här i trakten äro hästarna vana vid långa rejäla lokor, med lösa bossor. På landsvägar och bättre byvägar kan det nog gå bra med nuvarande modell å seldon, men vid marsch i terräng, på långa kavelbroar och bottenlösa myrvägar ser man bäst hur olämpliga de äro. Hästarna varken kunna eller vilja draga ett tungt lass. Ett förband kan givetvis bliva tvingat framgå på »vägar» sådana som förekommo vid regementets sommarmarsch, vilket är förenat med strapatser, som den, som icke varit med, näppeligen kan föreställa sig. Då jag vet, att allt gjorts för att anspänningen med tillgänglig materiel blev bästa möjliga, anser jag mig bestämt kunna fritaga regementets personal från ansvaret för de skador, som uppstodo. För övrigt äro hjulringarna å fordonen i genomsnitt för smala och på vinterfordonen äro medarna såväl för korta som för

smala. Detta gör att fordonen i lös mark och snö lätt »gräva» ned sig och kravet på verkligt goda seldom gör sig då än mer påmint. Det vore olyckligt om kavalleriet skulle behöva gå i fält under sådana förhållanden, som nu föreligga, i vad avser seldom och fordon. Dessutom vill jag meddela, att anspänningsanordningen, som tillhör kokkärran, vilken så sent som år 1931 togs i bruk, är långt ifrån idealisk; tryckskador hava flera gånger uppstått på grund av att belastningen är särskilt stor å de inre däcklarna.

(Åstrand.)

Norrlands artilleriregemente.

Hälsotillståndet bland stamp- och ackordhästar har varit gott. På 132 519 hästtjänstgöringsdagar komma 8 553 sjukdagar, motsvarande 6.45 sjukdagar på 100 hästtjänstgöringsdagar.

På de batterier, där skolor ej varit sammandragna har hästvärden ej kunnat bedrivas tillfredsställande med hjälp av ett fåtal ersättningsreservister — rykten har blivit eftersatt och fall av ohyra uppträtt.

Av smittsamma sjukdomar har endast ett fall av kvarka förekommit, och har hos fodervärd en ackordhäst dött i infektiös anämi. Ett intressant fall av denna sjukdom har inträffat. Vid min inspektion av ackordhästar våren 1932 uppvisades en mager häst, som såg ut att lida av inf. anämi, vilken misstanke blodundersökning sedermera beriktigade. Hästen fick vid besiktningstillfället intravenös injektion av kvicksilverjodidlösning, som upprepades, då hästen senare insattes i regementets sjukstall. Där opererades den för alveolarcaries och krubbitning, fick arsenik invärtes, återvann så småningom hull och krafter och visade blodundersökningen omkring ett halvt år senare icke reaktion för infektiös anämi.

Ett bäckenbrott har inträffat på en remont. Fallet har gått väl och synes hästen bli brukbar.

Hovsprickor ha besvärat oss med 58 fall och 1 397 sjukdagar.

Enligt kontrakt för ackordhästar § 4 bestämmes: »Sto får icke betäckas.» Då ett sto, som burit föl, utvecklar sig på ett annat och bättre sätt såväl till exteriör som lynne än ett, som är dömt att gå gall, bör till bestämmelsen läggas »utan regementschefens tillstånd och med villkor att annan godkänd häst insättes under tiden för stoets obrukbarhet».

(Norrgren.)

Övre Norrlands trupper.

Stabsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna vid i Boden förlagda truppförband har under år 1932 varit i stort sett tillfredsställande. Hästvärden har vid samtliga varit god. Intresset för hästtävlingar är oförminskat, torde dock i en del fall vara något i överkant på vad hästmaterialet f. n. kan prestera, vilket torde kunna i viss mån förklara den ganska stora skillnaden i sjukdagar per 100 hästtjänstgöringsdagar truppförbanden emellan. Härtill bidrager givetvis också den påtagliga olikheten i hästarnas åldersfördelning och kvalitet vid de olika truppförbanden.

Vid A. 5 kvarstod vid årsskiftet 2 fall av ringorm från föregående års epizooti, ytterligare 2 fall inträffade. Sjukdomen upphörde i februari, varefter garnisonen var fri från densamma till september, då den utbröt vid A. 8 och fick ganska stor utbredning med sammanlagt 37 fall. En stor del av dessa fall voro elakartade med stor utbredning av fläckarna och djupgående förändring av huden med långvarig läkning. I oktober förekommo några godartade fall vid A. 5 samt ett stänkfall vid I. 19. I mitten av december var garnisonen fri från sjukdomen.

Då i likhet med föregående år sannolikhet förelåg, att ackordhästarna blivit smittade, ehuru de vid utmönstringen i början av oktober voro fria från kliniska symptom, verkställdes i slutet av november och början av december besiktning av samtliga ackordhästar vid A. 5 och A. 8. Härvid befunnos sammanlagt 11 smittade med ringorm, därav 6 vid A. 5. Anmärkningsvärt härvid är, att sjukdomen utbröt vid A. 5 först 14 dagar efter ackordhästarnas utmönstring, varför inkubationstiden — om man överhuvud taget kan tala om sådan, när det gäller herpes — varit cirka 2 månader.

Omkring en månad efter de nya bäddarnas inläggning inträffade på senhösten ungefär samtidigt vid A. 5, A. 8 och Int. 3 ett fall av fotskabb. Någon kommunikation mellan hästarna vid dessa truppförband hade då ej förekommit. Långhalm till ströbäddarna uppköpes uteslutande i orten, och då fotskabb förekommer här och där i bygden, är det sannolikt att smittkällan finnes i halmen. (Ringberg.)

Generalstaben.

Inga smittsamma sjukdomar ha förekommit och inga större operationer ha utförts under året.

Ett fall av förgiftning kan förtjäna att omnämnas. Sjukdomstecknen voro: slöhet, minskad foderlust, något förhöjd kroppstemperatur, stomatit, nekros i huden omkring nosen med ansvällning ända upp mot ögonen, ansvällning av alla fyra extremiteterna med samma hudförändringar som å nospartiet, vilka i karlederna övergingo till starkt fuktande sårnader. Orsaken har jag ej med säkerhet kunnat utröna. Jag misstänkte halmen, som användes till strö, därför att dagen före sjukdomens utbrott hade till ifrågavarande häst inlagts halm av en bal, som var bemängd med mögel. Vid ett senare tillfälle hade en bal möjlig halm använts till strö åt tre hästar, alla tre hästarna föredro följande dag ringgradiga hudnekroser å nospartiet. Även på Kungl. Svea artilleriregemente har jag observerat en del liknande fall av lindrig art. Förbud att använda dylik halm till strö hade den verkan, att inga fler fall av sjukdomen inträffade. (Hägerstad.)

Remontdepåerna.

Herrevadskloster.

Bland remonterna vid Herrevadsklosters remontdepå har, med undantag av ringorm, ej under året någon smittsam sjukdom förekommit. Kvarkan har även detta år uteblivit.

En del skador hava som vanligt inträffat. En svår åskvädersnatt bröt en remont ryggen. En rätt svår bogparesi gick till hälsa efter c:a 4 månaders behandling. Dylika skador inträffa varje år, men synas i allmänhet vara av reparabel natur. Ett sticksår i karleden ledde till purulent artrit och hästen måste dödas.

Depån hade detta år den oturen att bli begåvad med ovanligt många krubbitare. En del återsändes omedelbart till säljarna, men det är svårt att omedelbart komma på dylika krubbitare, i synnerhet då de gå på bete. Mången gång framträder sjukdomen ej heller förrän senare. På hösten blevo 3 opererade och egendomligt nog fingo alla efter operationen korslamhetsliknande symptom. Dessa visade sig ej förrän 5 å 6 dagar efter operationen. Av dessa hästar dog en efter 3 dagars sjukdom, alltså på åttonde dagen efter operationen. Symtom: fullständig oförmåga att stödja å bakbenen, urinen rödfärgad och tjockflytande. Vid obduktionen befanns korsmuskulaturen samt speciellt m. biceps femoris vara ljus, till färgen gulgrå. De övriga hästarna repade sig och äro nu fullt återställda.

Ett fall av masksjuka med aneurysm i bakre krösrotens kärl av mer än knytnävstort omfång har förekommit. Hästen hade under gräsbetets senare del visat sig olustig och börjat magra av, varför den togs in. Vid rektal undersökning kändes vid den vänstra njuren en svulstartad massa. Djuret tacklade mycket fort av och måste dödas.

Ringorm har även detta år uppträtt med 19 fall. Samtliga hunno dock bli avläkta innan utsändandet från depån. Virulensen å smittämnet synes för varje år ha avtagit i styrka. Vål vore, om det till slut helt kunde utebli såsom i år varit fallet med den eljest alltid återkommande, men de senare åren alltså avtagande rosartade influensen.

(Brelde.)

Gudhem.

Hälsotillståndet bland depåns remonter har under år 1932 varit mycket gott. Till stor del beror detta förhållande på, att under året varken kvarka eller ringorm uppträtt, vilka sjukdomar ju förut plägat vara gängse. Såväl antalet insjuknade som vård dagar är avsevärt lägre än under föregående år. Givetvis inverkar ju härpå i hög grad frånvaron av de ovan nämnda sjukdomarna, men även inom övriga sjukdomsgrupper ser man en icke obetydlig nedgång. Detta gäller särskilt för grupperna VIII och XIII — sjukdomar i andningsorganen resp. huden och bindväven. Under året har intet dödsfall inträffat.

Tvenne fristående fall av fläckfeber ha förekommit. Serumbehandling förde dem ena snabbt till hälsa, medan det andra efter 11 dagars sjukdom visade sig hopplost och föranledde nedslaktning. Av övriga sjukdomsfall har ännu ett blivit föremål för samma åtgärder. Då detta hör till de mera ovanliga, må det omnämnas. En remont insjuknade plötsligt i feber varjämte förmärktes ansvällning av främre halspartiets mitt. Så småningom inställde sig även på övriga delar av halsen ödem, vilket undan för undan kraftigt ökades. Hästen nedslaktades nu och det visade sig sedan, att en c:a 20 cm lång bristning av foderstrupens mittparti förelåg. Ehuru från början inga direkta tecken till yttre våld kunde iakttagas, hade man dock anledning förmoda, att skadan uppstått till följd av spark från annan häst.

(Hellgren.)

H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar.

Sjukligheten. Medeltalet av arméns hästar¹ har under året uppgått till c:a 6 103 [5 750], däri medräknade egna tjänstehästar, stamhästar och vid truppförband tjänstgörande ackordhästar. Antalet nyinsjuknade översteg 9 200 och sjuklighetsprocenten var 7·2 d. v. s. 438 [437] hästar hade varje dag av året varit sjukskrivna. De vapenslag (frånsett skolor), som varit svårast utsatta, voro ingenjörtrupperna med 9·6 %, därefter artilleriet med 8·8, trängen 7·3, infanteriet 7·0 samt kavalleriet 6·7. Bland enskilda truppförband har Bodens artillerireg. högsta siffran (13·9) samt därefter Bodens ing.-kår (12·8) och Smålands arméartillerireg. (12·3). Närmare specifikation lämnas i Tab. 21.

Den vanligaste orsaken till sjukskrivning har varit sår, kross- och tryckskador med tillsammans 2 850 sjukdomsfall och nära 30 900 vård dagar; mycket höga tal visar även seninflammation med resp. 845 och 30 000 samt

¹ Erhålles på det sättet, att antalet hästtjänstgöringsdagar divideras med 365.

Tab. E. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1932.

Truppförband	Lymfangit	Kolik (ämbte för- stoppning, gasan- samling, tarmvred)	Strålbehalt	Benhineinflammation (remonthalt)	Inflammation i senor och sensklidor	Ledakkomor (utom spatt)	Spatt	Krosskada, sår	Mugg	Tryckskada	Hovspricka	Hovinflammation, hovböld
Livregementet till häst . . .	8.9	1.3	—	2.5	10.0	13.1	1.7	51.7	—	5.5	3.4	18.6
Skånska kavalleriregementet . . .	3.5	8.4	1.4	1.2	13.8	9.9	0.6	38.7	0.6	7.0	2.9	11.2
Livregementets husarer . . .	6.2	2.1	0.4	0.9	9.6	14.7	0.2	26.8	0.8	1.6	7.7	14.7
Norrlands dragonregemente U. . .	17.1	5.3	2.2	3.5	22.9	13.7	2.4	41.4	2.9	8.0	11.0	19.8
„ „ B. . .	9.9	5.3	1.5	3.8	5.3	9.2	1.5	35.9	4.6	4.6	5.3	13.0
Svea artilleriregemente . . .	9.0	2.6	0.8	1.1	20.1	8.2	3.7	78.3	7.5	8.5	7.7	21.7
Göta artilleriregemente . . .	8.7	6.3	3.3	4.2	26.3	37.9	3.5	65.4	3.3	21.8	6.8	17.9
Wendes artilleriregemente . . .	6.2	0.8	1.1	0.8	14.6	15.7	2.2	61.2	0.8	6.2	7.3	14.3
Norrlands artilleriregemente . . .	5.9	2.2	—	1.7	5.3	8.9	3.9	29.9	3.6	8.7	15.4	22.3
Norrbottens artillerikår . . .	5.8	4.9	1.0	1.0	5.8	20.4	5.8	42.7	11.7	10.7	2.0	26.2
Smålands arméartillerireg. . .	8.2	10.9	—	0.5	9.8	29.0	2.2	66.1	0.5	33.9	6.6	13.1
Gotlands artillerikår . . .	8.2	10.2	—	—	34.7	14.3	4.1	42.9	—	14.3	14.3	12.2
Bodens artilleriregemente . . .	8.3	1.7	1.7	8.3	10.0	25.0	3.3	30.0	3.3	11.7	20.0	23.3
Karlsborgs artilleriregemente . . .	8.8	2.9	—	—	11.8	2.9	2.9	20.6	—	—	2.9	20.6
Svea ingenjörkår . . .	11.9	6.0	—	3.6	13.1	52.4	2.4	65.5	1.2	25.0	3.6	1.2
Göta ingenjörkår . . .	—	—	—	1.2	11.1	7.4	3.7	18.5	—	1.2	6.2	8.6
Fälttelegrafkåren . . .	2.8	4.2	4.2	2.8	26.4	34.7	2.8	144.4	8.3	59.7	11.1	11.1
Bodens ingenjörkår . . .	5.2	6.7	—	1.7	19.0	19.0	—	34.5	5.2	6.7	1.7	22.4
Svea trängkår . . .	4.7	—	—	1.2	10.6	2.4	—	15.3	—	2.4	—	5.9
Göta trängkår . . .	3.1	—	3.1	3.1	25.0	18.8	4.7	35.9	—	10.9	1.6	25.0
Norrlands trängkår . . .	6.3	—	—	4.7	6.3	32.8	4.7	53.1	6.3	14.6	9.4	9.4
Skånska trängkåren . . .	3.5	3.5	1.8	5.3	24.6	19.3	—	71.9	—	28.1	10.5	19.3
Sammandrag.												
Kavalleriet . . .	8.9	4.4	1.0	2.1	13.6	12.7	1.2	39.1	1.3	5.4	6.3	15.9
Artilleriet . . .	7.5	4.0	1.1	1.8	15.4	18.5	3.3	56.6	3.8	13.2	9.0	18.9
Ingenjörtrupperna . . .	5.3	4.2	1.1	2.5	17.6	30.3	2.5	68.4	3.5	24.3	6.0	10.2
Trängen . . .	4.4	0.7	1.1	3.3	15.9	17.0	2.2	41.0	1.5	12.5	4.8	14.0

ledinflammation och ledvrickning. Det dagliga medeltalet hästar, som av olika orsaker icke kunnat tagas i bruk, har varit för sår 53, tryckskada 16 och krosskada 16 eller sammanlagt 85 hästar, för seninflammation och -bristning 82, ledvrickning 28, ledinflammation 31, hovspricka och hovinflammation 52. Se för övrigt närmare i Tab. 22.

I Tab. E. är gjord en sammanställning av vissa vanliga och för truppförbandens tjänsteduglighet betydelsefulla sjukdomar bland hästarna vid de beridna truppförbanden. Siffrorna angiva antalet fall beräknat pr 100 hästar av medelbeståndet.

Av tabellen framgår, att ingenjörtrupperna och artilleriet äro mest utsatta för de här ifrågakvarande sjukdomarna med resp. 175.9 och 153.1 på 100 av medelhästbeståndet, därefter kavalleriet med 121.9 och trängen med 118.4.

De olika truppförbanden hava emellertid stora variationer att uppvisa. Anmärkningsvärt höga siffror förekomma beträffande lymfangit vid Norrlands

dragonreg. i Umeå (17·1) och Svea ingenjörkår (11·9), kolik vid Smålands arméartillerireg. (10·9) och Gotlands art.-kår (10·2), remonthälsa vid Bodens art.-reg. (8·3), Skånska trängkåren (5·3), Norrlands trängkår (4·7), Göta artillerireg. (4·2), inflammation i senor och senskidor vid Gotlands art.-kår (34·7) Fälttelegrafkåren (26·4), Göta art.-reg. (26·3), ledåkommor (utom spatt) vid Svea ing.-kår (52·4), Göta artilleriregemente (37·9), Fälttelegrafkåren (34·7) och Norrlands trängkår (32·8), krosskada och sår vid Fälttelegrafkåren (144·4) och Svea artillerireg. (78·3), tryckskada vid Fälttelegrafkåren (59·7), Smålands arméartillerireg. (33·9) och Skånska trängkåren (28·1), hovspricka vid Bodens artilleriregemente (20·0) samt hovinflammation, hovböld m. m. vid Norrbottens artillerikår (26·2) och Göta trängkår (25·0).

Att av de i tabellen anförda siffrorna draga några bestämda slutsatser med avseende på den allmänna hästvården vid resp. truppförband torde vara allt för vanskligt. Höga siffror beträffande exempelvis inflammation i senor och senskidor, ledåkommor, tryckskador o. d. torde dock stå i ett visst samband med starkare förslitning av hästmaterialet.

Av samtliga hästar hava 47 [55] avlidit, i främsta rummet av sjukdomar i digestionsorganen. Antalet avlivade hästar uppgick till 78 eller 1·3 % av medelhästbeståndet. Orsak till avlivande har huvudsakligen varit skador i rörelseorg., benbrott och andra olycksfall. Antalet kasserade hästar uppgick till 676 eller 11·1 % av medelhästbeståndet. Kassationsorsak har varit i främsta rummet ålder, allmän stelhet o. d. (35 % av alla kassationer), led- och senåkommor o. s. v. Särskilt hög kassationsprocent visa, om man bortser från infanteriet, Gotlands artillerikår, Smålands arméartillerireg. samt Fälttelegrafkåren med resp. 51, 29 och 24 % (Tab. 23—25).

Å remontdepåerna insjuknade under året endast 229 hästar, mot 341 föreg. år (Tab. 22).

För att få en föreställning om frekvensen av *olycksfall* bland arméns hästar har gjorts en sammanställning, som anföres här nedan. Dessa siffror ingå överallt i statistiken rörande hästarnas sjuklighet (ävensom i förekommande fall kassation, avlivande eller dödlighet). Av samtliga 74 olycksfall blevo 43 (58·1 %) hästar tjänstedugliga, 2 (2·7 %) ej tjänstedugliga, 25 (33·8 %) avlivades och 4 (5·4 %) dogo.

Beträffande *skadans tillkomstsätt* har skadan förorsakats genom spark av häst i 25 fall, av grimskäft i 13, vid skenolycka i 6, halkning å stallgolvet i 5, kullridning i 4, kullfallning i 4, hinderhopp i 4, slag mot sten eller hinder i 2, halkning i fälttjänst i 1, kollision med automobil i 3, stakning i 1, stelkramp med kullfallning i spiltan i 1, skada av skalm i 1 och av andra orsaker i 4 fall.

Tablå över till direkta olyckshändelser hänförlara sjukdomsfall bland arméns hästar år 1932.

Truppförband	Antal fall	Skadans tillkomstsätt	Skadans art	Skadans påföljd
<i>Södra förd.</i>				
K. 2	1	Ej angivet	Benbrott	Ej tjänsteduglig
	1	Halkning på stallgolv	"	Tjänsteduglig
	1	Spark av annan häst	"	"
	1	Kullridning	"	"
	1	"	Boghålta	Ej tjänsteduglig
	1	Fastnat i grimskaftet	Grimskafsa	Tjänsteduglig
A. 3	1	Kullfallning	Benbrott	Avlivad
	1	Spark av annan häst	"	"
	1	Galoppridning	"	"
<i>Västra förd.</i>				
K. 3.	1	Halkning på stallgolv	Bäckenbrott	Avlivad
	1	" " "	Ryggradsbrott	"
	1	Spark av annan häst	Skankbrott	"
	1	Hinderhoppning	Senbristning	"
A. 2.	3	Spark av annan häst	Benbrott	"
	1	Skenolycka	Bristning av hovleds-	"
			kapseln	"
T. 2	1	Spark av annan häst	Benbrott	"
	1	Slag mot hinder	Benspricka	Tjänsteduglig
<i>Östra förd.</i>				
K. 1.	1	Slag mot en sten med hoven	Hovbensfraktur	"
		vid hoppning över dike		
	1	Kullfallning vid vattning i	Bäckenbrott	Avlivad
		fält		
	1	Hinderhoppning vid fält-	Skenbensbrott, v. f.	"
		tävlan		
	1	Spark av annan häst	" v. b.	"
	1	Hinderhoppning i terräng	Ryggradsbrott	Självdöd
A. 1	1	Stelkramp, omkull på tvären	Brott på halskotpelaren	"
		mellan spiltbalkarna		
	1	Halkning på stallgolvet	Bäckenbrott med inre	"
			förblödning	
	1	Hoppning över ett dike	Benbrott, skenbenet, h. f.	Avlivad
	1	Stakning	Perforerande buksår	"
A. 6	1	Halkning under fälttjänst	Benbrott	Självdöd
R. S.	1	Kullfallning på is	"	Avlivad
<i>Norra förd.</i>				
I. 14	1	Kullfallning	Benbrott	Avlivad
A. 4	1	Halkning på stallgolv	Bäckenbrott	Tjänsteduglig
	1	Spark av annan häst	Radiusbrott	Avlivad
	1	" " "	Tibiabrott	"
	1	Slag av skakel vid sken-	"	"
		olycka		
<i>Övre Norrland.</i>				
A. 5	1	Spark av annan häst	Benspricka	Tjänsteduglig
	2	" " "	Kontusion	"
	1	Fastnat i grimskaftet	"	"
	2	Spark av annan häst	Sår	"
	1	Fastnat i grimskaftet	"	"
Ing. 4	2	Påkörning av bil	"	"
	3	Fastnat i grimskaftet	"	"
	1	Skadad i paddock	"	"

Truppförband	Antal fall	Skadans tillkomstsätt	Skadans art	Skadans påföljd
I. 20.	1	Kullridning över hinder	Benspricka	„
	1	Skadad av skalm till ksp-kärra	Sår i låret	„
K. 4 B.	1	Spark av annan häst	Benbrott	„
	1	Skenolycka	Bäckenbrott	Avlivad
	5	Spark av annan häst	Sår	Tjänstedugliga
	6	Fastnat i grimskaftet	„	„
	1	Löst skott	„	„
A. 8.	2	Spark av annan häst	Kontusion	„
	2	Skenolycka	Sår	„
	2	Spark av annan häst	„	„
	1	Fastnat i grimskaftet	„	„
<i>Gotland.</i>				
A. 7.	1	Skenolycka	Svårare skador, bl. a. helt utslaget öga	Avlivad
<i>Krigsskolan</i>	1	Kollision med bil	Sår	Tjänsteduglig
<i>Remont-depåerna</i>	1	Under betesgång	Ryggradsbrott	Avlivad

Veterinärvårdskostnader. Tabblån över kostnader för truppveterinärvården (Tab. 20) företer stora variationer med avseende på kostnaden pr häst och dag. Gränserna äro med bortseende från vissa skolor 15.68 öre för Smålands arméartilleriregemente, som hade stora kostnader för materielanskaffning, och 2.15 öre för Skånska trängkåren.

Ovanstående belopp kunna ej läggas till grund för ett allsidigt bedömande av truppveterinärvårdsanslagets handhavande, då alltför många faktorer härvid inverka.

Kostnaderna avse räkenskapsåret 1.7 1931—³⁰/₆ 1932.

T A B E L L E R

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1931—30 juni 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Kostnad pr man och dag i öre									
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Nyskaffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Pandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Samma kostnad
Södra arméfördelningen.												
Norra skånska infanterireg:et	214 187	5 557.96	0.47	0.24	0.94	0.07	0.49	0.25	0.07	—	0.06	2.59
Södra skånska infanterireg:et	167 122	4 956.92	0.16	0.11	0.51	0.64	0.91	0.40	0.14	0.01	0.09	2.97
Kronobergs regemente	168 325	4 867.39	0.58	0.21	0.70	0.19	0.55	0.56	0.07	—	0.08	2.89
Kronobergs reg:ta detach. i K.	113 593	3 712.41	0.26	0.03	0.71	0.32	1.29	0.59	0.04	—	0.03	3.27
Hallands regemente	158 107	6 073.50	0.56	0.31	0.90	0.54	0.83	0.49	0.14	—	0.07	3.84
Skånska kavalleriregementet	137 915	4 170.47	0.69	0.35	0.51	0.11	0.76	0.50	0.06	—	0.04	3.02
Wendes artilleriregemente	174 821	5 633.49	0.83	0.53	0.55	0.29	0.56	0.31	0.05	—	0.10	3.22
Skånska trängkåren	77 466	4 801.06	0.54	1.66	1.82	0.13	0.94	0.94	0.13	—	0.08	6.19
Västra arméfördelningen.												
Skaraborgs regemente	206 831	6 062.68	0.32	0.40	0.58	0.84	0.70	—	0.05	0.01	0.03	2.93
Älvsborgs regemente	185 613	5 623.46	1.02	0.15	0.68	0.17	0.52	0.42	0.04	—	0.02	3.02
Bohusläns regemente	214 404	6 195.27	0.68	0.17	0.93	0.36	0.47	0.19	0.09	—	—	2.89
Värmlands regemente	158 663	4 916.05	0.97	0.54	0.26	0.19	0.56	0.49	0.06	—	0.03	3.10
Livregementets husarer	147 403	3 520.85	0.51	0.10	0.39	0.64	0.63	—	0.02	—	0.10	2.39
Göta artilleriregemente	167 822	4 512.57	0.49	0.31	0.52	0.68	0.44	0.18	0.12	—	—	2.69
Karlsborgs artilleriregemente	115 535	4 349.17	1.34	0.06	0.68	0.33	0.52	0.76	0.05	—	0.02	3.76
Göta trängkår	100 701	9 317.39	3.56	0.61	2.65	0.33	1.00	0.51	0.06	—	0.33	9.25
Andra intendenturkomp.	35 511	363.78	—	0.03	0.11	0.39	0.41	—	0.04	—	0.04	1.02
Östra arméfördelningen.												
Svea livgarde	426 328	15 316.92	0.05	0.19	0.45	2.27	0.42	0.08	0.02	0.08	0.03	3.59
Göta livgarde	108 580	4 486.87	0.09	0.02	0.76	1.21	—	0.94	0.23	—	0.88	4.13
Livregementets grenadjärer	218 931	7 539.61	0.86	0.23	0.89	0.34	0.26	0.62	0.07	—	0.17	3.44
Upplands regemente	319 177	11 834.35	1.13	0.15	1.45	0.27	0.36	0.28	0.04	—	0.02	3.70
Södermanlands regemente	183 253	5 969.45	0.57	0.39	0.60	0.24	0.38	0.83	0.08	0.06	0.12	3.27
Livgrenadjärreg:et (Östra bri- Jönköp.-Kalmar reg. \ gaden	220 112 203 222	12 406.83 5 493.30	1.37 0.55	0.50 0.33	1.23 0.65	1.12 0.08	1.01 0.80	0.26 0.20	0.03 0.04	— —	0.11 0.05	5.63 2.70
Livregementet till häst	146 157	5 588.88	0.41	0.04	0.40	2.15	0.56	0.09	0.08	0.03	0.06	3.82
Svea artilleriregemente	193 638	9 683.98	0.42	0.14	0.65	2.81	0.73	0.14	0.06	0.01	0.04	5.00
Smålands arméartilleriregemente	201 017	6 992.47	0.74	0.18	0.68	0.49	0.44	0.75	0.17	—	0.02	3.47
Svea ingenjörkår	159 457	6 964.88	0.41	0.03	0.66	2.16	0.72	—	0.81	0.04	0.03	4.36
Göta ingenjörkår	100 252	5 354.10	1.94	0.10	1.33	0.88	0.88	0.09	0.11	—	0.01	5.34
Fälttelegrafkåren	126 112	5 877.55	0.23	0.09	1.39	2.10	0.58	0.06	0.17	0.04	—	4.66
Svea trängkår	105 730	5 250.60	0.26	2.02	0.70	0.97	0.65	0.28	0.09	—	—	4.97

TAB. 1 (forts.). UTGIFTER FÖR TRUPPSJUKVÅRDEN 1 JULI 1931—30 JUNI 1932. 55

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Kostnad pr man och dag i öre									
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Krigsskolan	41 297	1 275 77	0 44	0 15	0 45	0 77	1 28	—	—	—	—	3 09
Infanteriskjutskolan	46 907	1 308 30	0 47	—	0 38	1 10	0 48	0 07	0 22	0 04	0 03	2 79
Ridskolan	14 364	1 066 78	—	—	1 40	1 21	3 26	0 11	0 47	—	0 98	7 48
Norra arméfördelningen.												
Dalregementet	170 940	8 712 75	1 43	0 36	1 98	0 06	0 57	0 55	0 15	—	—	5 10
Hälsinge regemente	159 328	5 218 08	0 61	0 35	0 68	0 33	0 65	0 40	0 14	—	0 11	3 27
Jämtlands fältjägarregemente	219 263	7 745 14	0 53	0 56	0 75	0 29	0 64	0 66	0 06	—	0 04	3 53
Västernorrlands regemente	169 382	8 040 86	1 39	0 40	1 36	0 02	1 15	0 16	0 06	0 04	0 17	4 75
Norrlands dragonregemente	127 484	3 666 67	0 57	0 52	0 41	0 40	0 41	0 44	0 10	—	0 03	2 88
Norrlands artilleriregemente	168 135	7 210 18	0 61	0 68	0 79	0 58	0 78	0 57	0 17	—	0 10	4 28
Norrlands trängkår	77 532	5 181 42	1 82	0 55	2 50	0 46	0 66	0 04	0 31	—	0 34	6 68
Övre Norrlands trupper.												
Västerbottens regemente	159 687	5 945 52	1 41	0 57	1 00	0 12	0 41	—	0 09	—	0 12	3 72
Norrbottnens artillerikår	85 614	3 480 44	0 24	0 09	0 35	2 83	0 55	—	—	—	—	4 06
Tredje intendenturkomp.	23 245	1 118 94	0 05	—	—	3 06	1 23	—	0 37	—	0 10	4 81
Bodens fästning.												
Norrbottnens regemente	320 011	11 152 59	0 44	0 11	0 42	2 11	0 30	0 03	0 05	—	0 02	3 48
Bodens artilleriregemente	153 349	6 521 53	0 76	0 03	0 19	2 72	0 49	—	0 06	—	—	4 25
Bodens ingenjörkår	111 415	6 077 73	0 54	0 13	1 24	2 54	0 78	—	0 18	—	0 04	5 45
Gotlands trupper.												
Gotlands infanterikår	149 462	4 861 51	0 45	0 31	0 34	0 31	0 85	0 72	0 25	—	0 02	3 25
Gotlands artillerikår	60 547	1 981 50	0 11	0 07	0 63	1 59	0 49	—	0 29	—	0 09	3 27

Tab. 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna av värnpliktiga år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
O m r å d e n	Summa prövade	Icke inskrivna			Inskrivna							På 100 prövade		
		H	A	S:a	Studenter och likställda		Övriga värnpliktiga			S:a	Ej inskrivna	Inskrivna	I allt	
							Vapenföra		Ej va- penf.					
					E	F	C	F	E					D
20-Åriga	58 954	4 495	5 258	9 753	929	157	25 961	9 152	6 328	1 674	44 201	18.1	81.9	100.0
Södra arméfördelningsområdet	11 409	668	1 125	1 793	237	31	5 637	1 889	1 525	357	9 676	15.6	84.4	100.0
Östra	18 659	1 700	1 833	3 533	385	91	8 854	2 646	2 568	582	15 126	18.9	81.1	100.0
Västra	10 761	805	990	1 795	200	20	5 706	1 821	935	284	8 966	16.7	83.3	100.0
Norra	8 784	808	787	1 595	74	14	3 627	2 115	995	314	7 139	18.3	81.7	100.0
Övre Norrlands militärområde	8 937	514	481	995	28	—	1 844	663	272	135	2 942	25.3	74.7	100.0
Gotlands militärområde	894	—	42	42	5	1	293	18	33	2	352	10.7	89.3	100.0
Överåriga.	6 870	1 057	1 840	2 897	99	35	1 287	1 610	981	461	4 478	34.9	65.1	100.0
Södra arméfördelningsområdet	1 261	121	236	357	20	12	285	292	221	74	904	28.8	71.7	100.0
Östra	2 866	383	485	868	53	17	417	489	361	161	1 498	36.7	63.3	100.0
Västra	1 810	227	256	483	14	2	248	277	188	98	827	36.9	63.1	100.0
Norra	1 078	209	192	401	9	3	161	302	141	61	677	37.2	62.8	100.0
Övre Norrlands militärområde	843	117	170	287	3	1	166	250	69	67	556	34.0	66.0	100.0
Gotlands militärområde	12	—	1	1	—	—	10	—	1	—	11	8.3	91.7	100.0
Underåriga.	704	—	—	—	457	5	240	2	—	—	704	—	100.0	100.0
Södra arméfördelningsområdet	168	—	—	—	115	1	52	—	—	—	168	—	100.0	100.0
Östra	310	—	—	—	194	2	118	1	—	—	310	—	100.0	100.0
Västra	127	—	—	—	77	1	49	—	—	—	127	—	100.0	100.0
Norra	77	—	—	—	54	1	21	1	—	—	77	—	100.0	100.0
Övre Norrlands militärområde	17	—	—	—	13	—	4	—	—	—	17	—	100.0	100.0
Gotlands militärområde	5	—	—	—	4	—	1	—	—	—	5	—	100.0	100.0
Sammandrag.	61 528	5 552	6 598	12 150	1 485	197	27 488	10 764	7 809	2 135	49 378	19.7	80.3	100.0
Södra arméfördelningsområdet	12 898	789	1 361	2 150	372	44	5 974	2 181	1 746	431	10 748	16.7	83.3	100.0
Östra	21 835	2 083	2 318	4 401	632	110	9 384	3 136	2 929	743	16 934	20.6	79.4	100.0
Västra	12 198	1 032	1 246	2 278	291	23	6 003	2 098	1 123	382	9 920	18.7	81.3	100.0
Norra	9 889	1 017	979	1 995	137	18	3 809	2 418	1 136	375	7 893	20.2	79.8	100.0
Övre Norrlands militärområde	4 797	631	651	1 282	44	1	2 014	913	341	202	3 515	26.7	73.3	100.0
Gotlands militärområde	411	—	43	43	9	1	304	18	34	2	368	10.5	89.5	100.0

Anm. Rörande gruppernas omfattning se textavd. sid. 27. — Beträffande ändringar i förut inskrivas värnpliktsförhållanden, se Tab. 6 a.

Tab. 3 a. Kassationsorsaker hos 20-åriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- nings- pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel			Infektions- sjukdomar		Ännessmaktings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom	Nervsystem- mets sjukd.		Öronsjukdomar	Öronsjuk- domar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matmalnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymförtl.	Svulster	S u m m a
		allmän svaghet	Fortfarande	Övriga bildningsfel	Övriga infek- tionsjukdomar	Tuberkel- sjukdom			Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet		Dövtumhet	Dövtumhet o. övr. öronsjukdomar								
Malmöhus södra inskr.sområde	2 483	17	3	1	19	4	2	24	6	6	11	4	11	48	16	6	4	33	7	—	292
Malmöhus norra	2 781	10	3	4	26	4	—	32	5	23	14	4	20	72	18	5	10	22	1	2	275
Hallands	2 751	5	—	2	35	6	—	29	5	10	14	1	4	89	23	5	3	46	1	1	279
Kronobergs	3 504	8	3	4	45	5	6	36	7	14	18	2	6	107	12	4	10	51	9	2	349
Norra Smålands	3 276	12	2	7	30	4	7	30	5	9	13	7	7	95	21	6	12	34	—	3	297
Östergötlands	2 785	5	2	4	12	1	3	30	7	6	7	—	3	42	24	2	6	46	2	4	206
Örebro	2 787	10	2	3	49	6	4	26	5	6	10	—	3	42	19	3	7	35	3	—	233
Södermanlands	2 287	6	—	4	35	6	9	17	2	13	18	1	5	49	19	8	1	38	3	1	235
Stockholms	5 210	15	—	8	112	13	6	43	8	23	18	3	16	196	47	22	15	93	4	3	645
Uppsala	2 314	—	—	3	28	2	5	21	6	14	13	1	6	56	17	9	3	30	3	—	217
Västgöta-Bohus	3 205	3	2	4	55	—	4	30	3	10	11	2	2	74	21	7	14	39	1	—	282
Älvsborgs	2 864	5	1	1	32	11	2	24	5	20	15	2	8	73	17	7	7	55	—	1	286
Skaraborgs	2 198	5	—	—	29	1	5	31	5	9	10	1	1	50	11	6	5	39	3	—	211
Värmlands	2 494	3	3	1	35	10	6	14	5	15	8	1	2	55	17	3	2	28	1	2	211
Kopparbergs	2 079	2	—	4	18	2	3	16	4	5	6	—	—	15	16	—	3	28	—	3	125
Gävleborgs	2 101	7	—	9	46	3	2	16	4	8	14	4	13	55	26	2	8	19	1	2	239
Jämtlands	2 515	8	—	3	57	1	6	22	4	12	9	3	7	47	33	—	5	40	4	—	261
Västernorrlands	2 039	—	—	1	32	3	2	12	3	5	4	—	10	30	19	2	3	32	3	1	162
Västerbottens	1 975	19	1	3	58	10	2	21	3	8	14	3	7	45	27	4	2	36	2	1	266
Norrbottnens	1 962	3	1	3	65	5	3	14	3	11	12	2	7	31	27	2	3	22	—	1	215
Gotlands	394	3	—	—	8	2	1	3	1	3	—	—	—	2	4	—	—	12	—	2	42
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	11 469	40	9	11	125	19	8	121	23	53	57	11	41	316	69	20	27	152	18	5	1 125
Östra	18 659	48	6	29	266	32	34	167	33	71	79	5	40	480	147	50	44	276	15	11	1 833
Västra	10 761	16	6	6	151	22	17	99	18	54	44	6	13	252	66	23	23	161	5	3	990
Norra	8 734	17	—	17	153	9	13	66	15	30	33	7	30	147	94	4	19	119	8	6	787
Övre Norrlands militärområde	3 937	22	2	6	123	15	5	35	6	19	26	5	14	76	54	6	5	58	2	2	481
Gotlands militärområde . . .	394	3	—	—	8	2	1	3	1	3	—	—	—	2	4	—	—	12	—	2	42
Summa	53 954	146	23	69	826	99	78	491	96	230	240	34	138	1 273	434	103	123	778	48	29	5 258
Frikallade i varje grupp																					
på 100 av samtl. kasserade		2.78	0.44	1.31	15.71	1.88	1.48	9.33	1.83	4.38	4.57	0.65	2.62	24.21	8.25	1.96	2.34	14.80	0.91	0.55	100.00
på 1000 "																					

Tab. 3 b. Kassationsorsaker hos överåriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22												
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- nings- pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel	Infektions- sjukdomar	Amnesomställnings- och blodsjukdomar	Nervsystem- sjukd.	Sinnessjukdom	Öronsjuk- domar	Ögonsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Masmåltätnings- organens sjukdomar	Bensystemets och led- fästarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, i ymförtil- l.	Summa	Svultter	Handskad. och sjukd. i bindväv, i ymförtil- l.	Bensystemets och led- fästarnas sjukd.	Urin- och köns- organens sjukdomar	Masmåltätnings- organens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Dövhed o. övr. öronsjukdomar	Dövstumhet	Övriga sjukd. i nervsystemet	Fulländesot	Övriga infek- tionsjukdomar	Taberkel- sjukdom.	Övriga bilningsfel	Ottillräcklig kroppslängd	Förfärande allmän svaghet		
Malmöhus södra inskrivningsområde	159	9	—	—	7	1	—	1	3	3	1	—	2	7	1	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
Malmöhus norra	308	7	2	—	4	—	1	3	3	9	2	—	2	11	6	2	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57
Hallands	343	9	—	—	10	1	—	7	1	8	3	—	—	4	7	1	5	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
Kronobergs	451	15	—	1	9	3	—	7	3	3	4	—	—	15	6	—	4	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84
Norra Smålands	546	20	1	—	15	5	2	4	1	3	2	—	—	29	12	5	6	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110
Östergötlands	322	12	2	—	5	2	2	5	1	1	1	—	—	7	3	3	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
Örebro	279	14	3	—	5	3	2	1	1	2	—	—	—	10	3	1	6	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
Södermanlands	193	11	2	1	—	1	—	2	2	2	2	—	—	10	4	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Stockholms	761	36	2	—	31	4	2	26	3	5	2	1	3	25	15	12	7	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	187
Uppsala	265	2	—	—	8	—	1	6	—	3	1	—	—	13	5	2	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
Västgöta-Bohus	263	8	2	—	14	1	—	6	2	5	1	1	—	7	5	4	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Älvsborgs	350	8	—	—	8	6	—	8	1	1	2	—	—	9	4	4	1	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
Skaraborgs	340	6	1	—	10	2	—	5	1	—	1	—	—	13	5	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
Värmlands	357	23	1	—	10	3	—	4	2	6	1	—	—	27	3	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87
Kopparbergs	228	3	—	—	7	—	2	2	—	1	—	—	—	3	6	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
Gävleborgs	97	5	—	—	2	—	—	1	1	1	—	—	—	9	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
Jämtlands	343	17	—	—	11	—	1	10	4	4	1	—	—	13	10	5	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
Västernorrlands	410	5	—	—	15	—	1	3	1	3	3	—	—	13	6	4	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
Västerbottens	415	36	—	—	20	2	2	6	—	3	3	—	—	15	3	2	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105
Norrbottnens	428	1	2	—	23	1	—	3	1	2	—	—	—	1	7	—	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65
Gotlands	12	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sammandrag.																																	
Södra arméfördelningsområdet	1 261	40	2	1	30	5	1	18	6	23	10	—	9	37	20	5	7	18	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	236
Östra	2 366	95	10	1	64	15	9	44	6	16	8	1	7	94	42	23	19	26	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	485
Västra	1 310	45	4	—	42	12	—	23	6	12	5	1	2	56	20	6	4	14	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	256
Norra	1 078	30	—	—	35	—	4	16	6	8	4	—	1	38	19	11	7	8	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192
Övre Norrlands militärområde	843	37	2	—	43	3	2	9	1	5	—	—	2	29	10	2	5	14	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170
Gotlands militärområde . . .	12	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	6 870	247	18	2	214	35	16	111	25	64	32	2	21	254	111	47	42	77	8	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 340
Frikallade i varje grupp																																	
på 100 av samtl. kasserade		18.43	1.34	0.15	15.97	2.61	1.19	8.28	1.87	4.76	2.39	0.15	1.57	18.96	8.28	3.51	3.13	5.75	0.60	1.04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.00
på 1 000 „																																	

Tab. 3 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna 1932.

Inskrivningsområden	20-åriga					Överåriga				
	Vid förtäring prövade	Försenad l. ofill- räcklig kropps- utveckling	Tillfällig sjukd. l. svaghet efter överständer sjukd.	Andra orsaker	Summa	Vid förtäring prövade	Försenad l. ofill- räcklig kropps- utveckling	Tillfällig sjukd. l. svaghet efter överständer sjukd.	Andra orsaker	Summa
Malmöhus södra	2 483	14	17	5	36	159	1	1	1	3
Malmöhus norra	2 731	89	64	6	159	308	15	15	—	30
Hallands	2 751	140	38	18	196	343	19	13	1	33
Kronobergs	3 504	121	114	42	277	451	3	46	6	55
Norra Smålands	3 276	183	118	103	404	546	64	40	27	131
Östergötlands	2 785	149	111	22	282	322	19	28	10	57
Örebro	2 787	124	141	7	272	279	11	33	1	45
Södermanlands	2 287	74	44	7	125	193	5	7	1	13
Stockholms	5 210	271	190	31	492	761	48	47	3	98
Uppsala	2 314	67	45	13	125	265	25	11	3	39
Västgöta-Bohus	3 205	52	39	12	103	263	7	18	7	32
Älvsborgs	2 864	123	102	80	305	350	17	29	25	71
Skaraborgs	2 198	86	45	72	203	340	15	12	57	84
Värmlands	2 494	83	78	33	194	357	11	14	15	40
Kopparbergs	2 079	82	102	38	222	228	21	8	10	39
Gävleborgs	2 101	28	35	47	110	97	1	1	1	4
Jämtlands	2 515	100	79	36	215	343	11	20	13	44
Västernorrlands	2 039	75	100	86	261	410	54	38	31	123
Västerbottens	1 975	113	63	34	210	415	13	7	2	22
Norrbottens	1 962	153	144	7	304	428	51	33	11	95
Gotlands	394	—	—	—	—	12	—	—	—	—
<i>Sammandrag.</i>										
Södra arméfördelningsomr.	11 469	364	233	71	668	1 261	38	75	8	121
Östra „	18 659	868	649	183	1 700	2 366	172	166	45	383
Västra „	10 761	344	264	197	805	1 310	50	73	104	227
Norra „	8 734	285	316	207	808	1 078	87	67	55	209
Övre Norrlands militäromr.	3 937	266	207	41	514	843	64	40	13	117
Gotlands militärområde	394	—	—	—	—	12	—	—	—	—
Summa	53 954	2 127	1 669	699	4 495	6 870	411	421	225	1 057
<i>Tillfälligt odugliga till krigstjänst i varje grupp.</i>										
på 100 av samtliga		47.32	37.13	15.55	100.00		38.88	39.83	21.29	100.00
på 1 000 prövade		39.42	30.93	12.96	83.31		59.83	61.28	32.75	153.86

Tab. 4 a. Sjukdomar och bildningsfel hos 20-åriga värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förtäring prövade	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Övriga bildningsfel Oftalröklig kroppslängd Förvarande	Infektions- sjukdomar Tuberkel- sjukdomar	Amnesomättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdomar	Nervsystemets sjukd. Fallandesort	Övriga sjukd. i nervsystemet	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Ändningsorganens sjukdomar	Matförsämnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Ben- systemets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Summa			
Malmöhus södra inskr:sområde	2 483	—	4	—	1	—	—	—	—	1	8	—	25	6	3	5	7	32	4	—	96
Malmöhus norra	2 731	—	6	—	—	—	—	—	5	17	—	—	18	8	1	—	43	1	—	104	
Hallands	2 751	—	—	1	—	—	—	—	3	11	—	—	20	19	3	—	26	1	—	88	
Kronobergs	3 504	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	37	12	1	—	28	4	—	100	
Norra Smålands	3 276	—	1	2	—	—	2	—	—	11	—	—	27	5	1	—	29	5	4	92	
Östergötlands	2 785	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	19	12	—	3	32	3	3	82	
Örebro	2 787	—	—	1	—	1	1	—	5	16	—	—	34	10	1	4	47	7	3	140	
Södermanlands	2 287	1	1	1	—	—	—	—	1	5	—	—	28	10	—	5	1	48	1	—	102
Stockholms	5 210	—	—	—	—	4	—	—	5	22	—	—	43	29	4	1	67	1	2	185	
Uppsala	2 314	—	2	2	—	1	—	—	5	10	—	—	18	4	—	8	19	1	1	72	
Västgöta-Bohus	3 205	—	1	—	1	—	—	—	1	22	—	—	30	4	1	1	9	1	—	72	
Älvsborgs	2 864	—	1	2	—	—	1	—	8	14	—	—	14	8	1	1	50	5	1	111	
Skaraborgs	2 198	—	—	—	1	—	1	—	1	10	—	—	17	12	1	—	19	7	—	72	
Värmlands	2 494	—	—	2	1	—	—	—	—	4	—	—	8	2	—	4	2	17	1	2	49
Kopparbergs	2 079	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	5	2	—	3	13	1	3	34	
Gävleborgs	2 101	—	2	—	—	—	2	—	7	10	—	—	40	8	2	7	28	3	6	118	
Jämtlands	2 515	—	—	2	—	—	—	—	4	22	—	—	52	—	1	3	6	29	5	4	128
Västernorrlands	2 039	—	2	—	—	—	—	—	2	7	—	—	18	—	—	4	9	3	2	48	
Västerbottens	1 975	—	—	1	—	—	—	—	3	10	—	—	28	8	2	4	31	3	1	92	
Norrbottnens	1 962	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	12	6	—	8	1	1	—	43	
Gotlands	394	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	11 469	—	12	1	1	—	—	—	10	48	—	—	100	45	8	7	17	129	10	—	388
Östra	18 659	6	5	6	—	2	8	—	17	68	—	—	169	70	6	14	28	242	19	13	678
Västra	10 761	—	2	4	3	—	2	—	10	50	—	—	69	32	3	6	11	95	14	3	304
Norra	8 784	—	4	2	—	—	3	—	14	43	—	—	115	11	3	13	14	79	12	15	328
Övre Norrlands militärområde	3 937	—	—	1	—	—	—	—	3	19	—	—	40	14	2	4	7	39	4	2	135
Gotlands militärområde	394	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Summa	53 954	6	24	14	4	2	13	—	—	54	228	—	493	173	22	45	77	584	59	33	1 881
Icke vapenföra i varje grupp																					
på 100 av samtliga		0.33	1.31	0.76	0.22	0.11	0.71	—	—	2.95	12.45	—	26.92	9.45	1.20	2.46	4.21	31.90	3.22	1.80	100.00
på 1 000 prövade		0.11	0.44	0.26	0.08	0.04	0.24	—	—	1.00	4.23	—	9.14	3.21	0.41	0.83	1.43	10.82	1.09	0.61	83.94

Tab. 4 b. Sjukdomar och bildningsfel hos *överåriga* värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förrättning prövade	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Infektions- sjukdomar Övriga infek- tionssjukdomar Tuberkel- sjukdomar	Amnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdomar	Nervsystemets sjukd. i nervsystemet Fallandesot	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dövhet o. övr. Öronsjukdomar
Malmöhus södra inskr.:sområde	159	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus norra	308	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands	343	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs	451	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra Smålands	546	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands	322	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro	279	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	193	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms	761	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala	265	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västgöta-Bohus	263	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs	350	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs	340	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands	357	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Köpparbergs	228	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs	97	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	343	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands	410	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	415	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	428	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Sammandrag.</i>																					
Södra arméfördelningsområdet	1261	4	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra	2366	8	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra	1310	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra	1078	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands militärområde	843	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands militärområde	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	6870	17	41	—	—	3	1	—	—	6	24	—	65	78	16	55	39	131	14	6	496
<i>Icke vapenföra i varje grupp</i>																					
på 100 av samtliga		3:43	8:27	—	—	0:60	0:20	—	—	1:21	4:84	—	13:10	15:73	3:23	11:09	7:86	26:41	2:82	1:21	100:00
på 1000 prövade		2:47	5:97	—	—	0:44	0:15	—	—	0:87	3:49	—	9:46	11:35	2:33	8:01	5:68	19:07	2:04	0:87	72:20

Tab. 5. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp D, vid besiktningarna år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
Inskrivningsområden	20-åriga														Överåriga													
	allmän svazhet	Öfversjukdomar	Nervsystemets sjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	Öfversjukdomar	
Malmöhus södra i. o.	—	6	5	56	16	24	—	5	5	206	9	—	11	333	—	1	—	3	3	1	5	—	5	—	—	—	—	18
Malmöhus norra „	—	2	4	42	17	73	—	13	4	239	2	9	—	405	—	1	3	—	3	—	14	2	20	—	—	—	—	51
Hallands „	—	—	2	68	18	102	—	5	5	4	1	—	340	—	4	1	—	4	1	33	6	21	—	—	—	—	—	70
Kronobergs „	2	2	7	48	16	94	1	2	4	242	17	12	—	447	5	4	1	9	1	17	4	1	38	—	—	—	—	82
Norra Smålands „	—	5	5	84	15	65	—	22	15	192	9	4	—	416	—	2	1	6	—	22	9	4	24	—	—	—	—	74
Östergötlands „	1	3	2	57	8	50	3	3	10	157	7	4	11	306	—	2	—	3	—	17	1	1	20	—	—	—	—	46
Örebro „	—	—	2	52	8	59	3	14	5	199	7	8	11	358	2	—	—	—	2	12	5	—	25	—	—	—	—	48
Södermanlands „	4	1	1	44	16	93	5	23	2	239	11	3	—	442	1	—	—	1	2	7	5	—	23	—	—	—	—	42
Stockholms „	—	—	6	113	53	102	7	5	18	470	12	4	—	790	—	4	2	17	7	25	11	2	45	—	—	—	—	118
Uppsala „	—	3	4	48	16	36	3	13	8	109	9	6	11	256	—	—	1	3	—	2	6	4	16	—	—	—	—	33
Västgöta-Bohus „	—	2	1	88	20	31	1	14	10	94	—	—	12	263	—	1	1	7	—	5	3	1	12	—	—	—	—	30
Älvsborgs „	9	—	1	33	8	27	—	4	2	163	2	—	—	249	1	—	—	6	2	6	5	1	13	—	—	—	—	34
Skaraborgs „	—	—	1	37	11	46	2	7	9	114	6	1	—	234	—	3	1	7	2	32	4	—	19	—	—	—	—	74
Värmlands „	2	1	2	50	14	13	—	12	4	87	2	1	1	189	4	1	—	3	2	10	12	—	11	—	—	—	—	50
Kopparbergs „	—	—	2	34	11	11	—	6	9	116	3	36	—	228	—	—	3	—	3	1	2	2	5	—	—	—	—	20
Gävleborgs „	1	7	5	61	18	29	2	30	2	141	8	15	—	319	—	—	—	1	1	3	3	—	8	—	—	—	—	18
Jämtlands „	—	1	2	75	13	14	—	7	10	161	11	7	—	301	—	2	—	7	1	2	12	6	17	—	—	—	—	49
Västernorrlands „	7	—	—	39	7	12	—	4	6	65	2	4	1	147	16	—	2	5	—	10	2	3	14	—	—	—	—	54
Västerbottens „	—	—	2	50	10	12	5	2	1	72	2	1	—	157	3	2	1	9	—	3	2	—	19	—	—	—	—	39
Norrbottnens „	1	—	1	36	13	20	1	2	3	33	2	2	11	115	—	3	—	—	—	—	—	1	11	—	—	—	—	30
Gotlands „	—	5	—	13	1	—	—	1	2	12	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sammandrag.																												
Södra arméförsmr. . .	2	10	18	214	67	293	3	25	17	821	32	22	11	1525	10	9	3	19	5	65	17	3	84	2	3	1	221	
Östra „ . . .	5	12	20	398	116	405	21	80	58	1366	55	29	13	2568	3	9	6	28	13	89	35	7	153	10	5	2	361	
Västra „ . . .	11	3	5	208	53	117	3	37	25	458	10	2	4	935	5	5	2	23	6	53	24	2	55	6	2	5	188	
Norra „ . . .	8	8	9	209	49	66	2	47	27	483	24	62	11	995	16	5	2	16	3	17	19	11	44	5	3	—	141	
Övre Norrlands m. o.	1	—	3	86	23	32	6	4	4	105	4	3	1	272	3	5	1	12	—	10	3	1	30	1	1	2	69	
Gotlands m. o. . . .	—	5	—	13	1	—	—	1	2	12	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	27	38	55	1128	300	913	35	194	133	3245	125	118	9	6329	37	33	14	98	27	234	98	24	366	24	14	11	980	
I varje grupp på																												
100 av samtliga . .	0.43	0.60	0.87	17.82	4.88	14.43	0.55	3.07	2.10	51.27	1.98	1.86	0.14	100.00	3.77	3.37	1.43	10.00	2.75	23.88	10.00	2.45	37.35	2.45	1.43	1.12	100.00	
1000 prövade . . .	0.50	0.70	1.02	20.90	5.73	16.92	0.65	3.59	2.47	60.14	2.32	2.19	0.17	117.80	5.39	4.80	2.04	14.27	3.93	34.06	14.27	3.49	53.27	3.49	2.04	1.40	142.65	

¹ Övriga bildningsfel. — ² Andningsorgans sjukdomar. — ³ Annan tuberkulos. — ⁴ Därav övriga bildningsfel 2, the. 1.

Anm. Tabellen omfattar 20-åriga och överåriga. — Rörande antalet vid besiktning prövade se Tab. 4 a, resp. 4 b.

Tab. 6 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden inom olika inskrivningsområden år 1932.

Inskrivningsområden	Hänfödda till grupp A						Hänfödda till grupp B och C					
	Inskrivna nedan angivna år före redovisningsåret											
	1.	2.	3.	4.	5—6	Summa	1.	2.	3.	4.	5—6	Summa
Malmöhus södra . .	28	44	23	16	64	175	—	1	1	2	4	8
Malmöhus norra . .	20	33	15	10	29	107	1	—	—	—	—	1
Hallands	21	46	26	12	33	138	3	1	—	1	1	6
Kronobergs	42	65	27	15	56	205	—	1	—	—	1	2
Norra Smålands . .	25	66	23	16	31	161	1	2	2	1	2	8
Östergötlands . . .	20	51	17	10	20	118	1	—	3	—	—	4
Örebro	22	34	10	9	19	94	1	3	—	—	—	4
Södermanlands . . .	8	24	9	10	21	72	—	—	1	—	—	1
Stockholms	64	110	66	43	131	414	6	4	2	—	3	15
Uppsala	14	30	18	6	19	87	4	3	1	2	—	10
Västgöta-Bohus . .	35	83	23	19	46	206	3	1	1	1	3	9
Älvsborgs	23	49	15	16	25	128	—	1	1	—	1	3
Skaraborgs	16	30	19	10	15	90	1	1	—	—	1	3
Värmlands	24	42	17	11	35	129	1	3	—	—	2	6
Kopparbergs	10	49	16	6	12	93	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs	16	34	6	3	21	80	3	1	—	—	2	6
Jämtlands	13	55	16	13	31	128	—	3	2	—	1	6
Västernorrlands . .	10	38	24	11	20	103	—	1	—	—	—	1
Västerbottens . . .	12	41	11	11	28	103	4	—	1	2	3	10
Norrbottnens	18	31	13	13	24	99	1	—	—	—	3	4
Gotlands	1	11	6	3	6	27	—	—	—	—	1	1
Sammandrag.												
Södra arméfördel- ningsområdet . . .	111	188	91	53	182	625	4	3	1	3	6	17
Östra arméfördel- ningsområdet . . .	153	315	143	94	241	946	13	12	9	3	5	42
Västra arméfördel- ningsområdet . . .	98	204	74	56	121	553	5	6	2	1	7	21
Norra arméfördel- ningsområdet . . .	49	176	62	33	84	404	3	5	2	—	3	13
Övre Norrlands mili- tär område	30	72	24	24	52	202	5	—	1	2	6	14
Gotlands militär om- råde	1	11	6	3	6	27	—	—	—	—	1	1
Summa	442	966	400	263	686	2 757	30	26	15	9	28	108

Tab. 6 b. Kassationsorsaker hos *föret inskrivna* värnpliktiga (grupp A) under år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Övriga bildningsfel	Infektions- sjukdomar Tuberkel- sjukdom	Övriga infek- tionsjukdomar	Ämnessättnings- och blodsjukdomar	Ämnessjukdom	Nervsyste- mets sjukd. Fallandesot	Övrig sjukd. i nervsystemet	Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar Dörfamhet	Dörfhet o. övriga öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matmättnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Svulster	Summa
Malmöhus södra inskr.sområde	5	—	—	20	7	4	10	2	22	5	—	12	26	13	12	8	25	4	—	175
Malmöhus norra ,	3	—	—	18	3	—	18	2	6	3	—	8	16	4	11	2	12	1	—	107
Hallands ,	1	—	—	18	4	2	17	2	23	1	—	3	33	11	11	7	5	—	—	138
Kronobergs ,	1	—	1	45	2	2	40	2	20	4	—	6	27	14	12	10	19	—	—	205
Norra Smålands ,	4	—	—	29	8	3	21	1	13	1	—	1	34	13	10	6	17	—	—	161
Östergötlands ,	—	—	—	26	3	4	12	3	9	1	—	3	18	10	16	5	7	1	—	118
Örebro ,	1	—	—	13	4	1	8	—	11	—	—	1	13	8	7	6	20	1	—	94
Södermanlands ,	—	—	1	12	6	2	8	1	8	2	—	1	5	8	3	3	10	2	—	72
Stockholms ,	7	—	—	91	25	3	30	3	49	10	—	7	41	41	54	10	39	4	—	414
Uppsala ,	1	—	—	19	4	2	4	—	14	2	—	—	11	7	9	2	11	—	1	87
Västgöta-Bohus ,	3	—	—	39	6	4	15	6	24	5	—	3	37	20	17	7	17	2	—	206
Älvsborgs ,	2	—	—	29	7	2	17	4	7	2	—	1	17	13	8	4	13	—	2	128
Skaraborgs ,	2	—	—	9	6	—	11	3	10	—	—	—	14	8	8	7	11	1	—	90
Värmlands ,	—	—	—	19	5	2	12	1	18	3	—	1	26	12	10	8	2	2	2	129
Kopparbergs ,	5	—	—	21	4	2	6	2	10	1	—	1	7	18	4	7	4	1	—	93
Gävleborgs ,	3	—	—	10	—	5	12	2	6	1	—	—	12	9	6	3	11	—	—	80
Jämtlands ,	—	—	—	35	—	2	14	—	12	3	—	—	16	16	8	7	14	1	—	128
Västernorrlands ,	—	—	—	30	1	1	12	1	7	4	—	2	12	13	6	4	9	1	—	103
Västerbottens ,	1	—	—	24	1	1	11	1	10	3	—	2	13	15	8	3	10	—	—	103
Norrbottnens ,	—	—	—	26	2	1	13	2	4	2	—	2	11	18	6	2	10	—	—	99
Gotlands ,	—	—	—	11	2	—	1	—	2	—	—	—	1	5	2	—	3	—	—	27
Sammandrag.																				
Södra arméfördelningsområdet	10	—	1	101	16	8	85	8	71	13	—	29	102	42	46	27	61	5	—	625
Östra ,	13	—	1	190	50	15	83	8	104	16	—	13	122	87	99	32	104	8	—	946
Västra ,	7	—	—	96	24	8	55	14	59	10	—	5	94	53	43	26	49	5	5	553
Norra ,	8	—	—	96	5	10	44	5	35	9	—	3	47	56	24	21	38	3	—	404
Övre Norrlands militärområde	1	—	—	50	3	2	24	3	14	5	—	4	24	33	14	5	20	—	—	202
Gotlands militärområde . . .	—	—	—	11	2	—	1	—	2	—	—	—	1	5	2	—	3	—	—	27
Summa	39	—	2	544	100	43	292	38	285	53	—	54	390	276	228	111	275	21	6	2757
Frikallade i varje grupp																				
på 100 av samtl. kasserade .	1.41	—	0.07	19.73	3.63	1.56	10.59	1.38	10.34	1.92	—	1.96	14.15	10.01	8.27	4.03	9.97	0.76	0.22	100.00

Tab. 6 c. Sjukdomar och bildningsfel hos *föret inskrivna* värnpliktiga (grupp B och C) under år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sjanssjukdom.	Nervsystemets sjukd.	Öronsjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Dövhet o. övr. öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matförsörjningsorganens sjukdomar	Urin- och könsorganens sjukdomar	Bensystemets sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Svulster	S u m m a		
	Övriga bildningsfel	Övriga infektions- sjukdomar																		
Malmöhus södra inskr.sområde	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	8
Malmöhus norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	6
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Norra Smålands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	3	—	—	8
Östergötlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	4
Örebro	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4
Södermanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Stockholms	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	5	—	—	15
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	6	—	—	10
Västgöta-Bohus	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	3	—	—	9
Älvsborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3
Värmlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	6
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gävleborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	3	—	—	6
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	6
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	10
Norrbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4
Gotlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Sammandrag.																				
Södra arméfördelningsområdet	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	7	—	6	—	17
Östra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	6	—	—	1	—	42
Västra	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3	2	16	—	—	21
Norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	2	5	—	—	13
Övre Norrlands militärområde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	1	—	14
Gotlands militärområde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Summa	—	—	3	—	1	—	—	—	8	3	—	—	4	15	6	19	6	41	2	108
Uttagna i varje grupp																				
på 100 av samtliga	—	—	2.78	—	0.93	—	—	—	7.40	2.78	—	—	3.70	13.89	5.56	17.59	5.56	37.96	1.85	100.00

Tab. 7. Sjukligheten bland manskapet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Truppförband och förläggningsort	Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar	Kvarligg. från 1931	Under året								
			Ålder			Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni
			Under 20 år	20—25 år	Över 25 år						
Södra arméfördelningen.											
1 Norra skånska inf.regementet ²	216 829	2	41	797	21	49	10	13	62	32	84
2 Södra „ „ „ ³	160 758	1	30	461	23	25	12	9	51	34	48
3 Kronobergs regemente (Waxjö)	165 205	2	87	708	12	60	21	26	134	49	105
4 „ „ „ det. (Karlskrona)	107 916	—	2	275	15	6	20	47	67	26	32
5 Hallands regemente (Halmstad)	156 081	1	46	756	17	43	22	28	50	34	78
6 Skånska kavallerireg. (Hälsingborg) . .	135 797	5	95	302	30	41	34	27	84	29	23
7 Wendes artillerireg. (Kristianstad) . .	175 511	—	95	457	6	33	21	17	71	119	35
8 Göta ing.-kårs kustingenjörskomp. ⁴ . .	16 765	—	13	42	1	1	2	2	17	6	3
9 Skånska trängkåren (Hässleholm) . . .	78 188	—	22	227	5	10	9	21	50	25	15
Summa	1 213 050	11	431	4 025	130	268	151	190	586	354	423
Västra arméfördelningen.											
1 Skaraborgs regemente (Skövde)	178 945	—	88	782	21	55	39	29	84	29	97
2 Älvsborgs „ „ (Borås)	183 807	—	36	530	17	26	22	17	102	42	62
3 Bohusläns „ „ (Uddevalla)	194 644	1	29	602	18	30	22	23	79	33	71
4 Värmlands „ „ (Karlstad)	175 607	—	84	489	11	51	14	30	84	27	80
5 Livregementets husarer (Skövde)	145 091	1	103	402	14	26	39	32	83	47	47
6 Göta artilleriregemente (Göteborg) . .	164 374	1	79	461	3	34	34	44	42	73	62
7 Karlsborgs art.-reg. (Karlsborg)	119 221	2	40	363	—	5	9	16	88	74	50
8 Göta trängkår (Skövde)	91 447	2	44	557	12	26	24	38	84	39	65
9 Intendenturkompaniet å Karlsborg . . .	30 201	—	3	106	1	1	2	—	6	16	12
Summa	1 283 337	7	506	4 292	97	254	205	229	652	380	546
Östra arméfördelningen.											
1 Svea livgarde (Stockholm)	284 704	2	142	985	17	53	50	86	116	92	111
2 Göta „ „ „	142 119	8	24	799	9	81	89	157	88	42	59
3 „ „ „ fästningsbat. ⁵	100 028	2	23	369	3	6	42	62	27	31	33
4 Livregementets grenadjärer (Örebro) . .	207 591	5	87	821	16	60	16	17	88	28	93
5 Upplands regemente	233 843	1	107	1 372	28	41	23	34	117	38	58
6 Södermanlands regemente (Strängnäs) .	198 996	2	113	948	18	72	22	35	97	34	128
7 Livgrenadjärregementet ⁶	224 263	2	116	1 482	11	70	57	104	120	48	163
8 Jönköpings—Kalmar regem- ente (Eksjö)	203 535	3	52	678	21	52	15	23	83	44	81
9 Livregementet till häst (Stockholm) . .	146 111	6	166	621	9	40	38	96	130	98	27
10 Svea artilleriregemente (Stockholm) . .	190 616	5	129	758	24	47	47	107	77	98	67
11 Smålands arméartillerireg. (Jönköping)	191 858	4	103	719	9	35	24	53	163	130	64
12 Artilleriets skjutskola ⁷ (Skillingaryd)	—	—	2	83	4	—	—	—	—	43	46
13 Svea ingenjörkår ⁸ (Stockholm)	152 910	5	132	654	1	46	61	124	60	74	45
14 Kustingenjörkomp. i Vaxholm	19 918	—	—	84	1	—	3	12	19	13	4
15 Göta ingenjörkår (Eksjö)	102 638	1	54	422	2	22	20	11	91	76	48
16 Fälttelegrafkåren (Stockholm)	125 412	2	90	309	3	36	30	49	51	36	30

¹ Bland samtliga vårdade ingå även de från föreg. år kvarliggande: kol. 22 Sälunda = kol. 3 t. o. m. krona. — ⁵ Å Oscar Fredriksborgs fästning. — ⁶ Linköping. — ⁷ Underhållsdagar inräknade i siffran för

vid arméns truppförband år 1932.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
Insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarligt, till 1933	Sjukdagernas antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
Månad						vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	tjänstgöring	fortsatt krigstjänstgöring	Odärliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda			
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December											
54	128	237	69	71	50	245	583	33	861	843	13	—	5	6 113	2·82	
54	74	116	37	30	24	35	449	31	515	506	8	—	1	3 976	2·47	
52	90	157	40	51	22	43	759	7	809	806	3	—	—	5 090	3·08	
14	28	41	7	3	1	9	282	1	292	285	6	1	—	2 170	2·01	
76	94	229	41	60	64	368	438	14	820	796	18	—	6	6 272	4·02	
29	26	45	25	43	21	101	318	13	432	430	1	—	1	3 615	2·66	
44	63	90	15	38	12	—	541	17	558	554	3	1	—	3 943	2·27	
4	3	10	4	3	1	1	55	—	56	55	1	—	—	553	3·30	
12	28	51	8	16	9	38	211	5	254	247	5	—	2	1 817	2·32	
339	534	976	246	315	204	840	3 636	121	4 597	4 522	58	2	15	33 549	2·77	
67	93	209	56	76	57	14	872	5	891	876	4	1	10	5 996	3·35	
52	36	127	34	38	25	70	495	18	583	568	9	1	5	3 891	2·12	
80	79	124	45	34	29	36	600	14	650	637	10	2	1	4 660	2·39	
50	43	89	40	53	23	87	476	21	584	572	12	—	—	4 431	2·52	
37	51	49	43	31	34	11	509	—	520	511	3	1	5	3 672	2·54	
52	54	83	30	17	18	87	436	21	544	538	4	1	1	3 842	2·34	
21	41	52	14	9	24	—	403	2	405	395	2	4	4	2 918	2·45	
92	68	111	17	30	19	199	415	1	615	607	4	2	2	4 146	4·53	
10	10	7	10	19	17	—	108	2	110	108	1	—	1	906	3·00	
461	475	851	289	307	246	504	4 314	84	4 902	4 812	49	12	29	34 462	2·69	
56	122	261	84	81	32	567	576	3	1 146	1 100	38	2	6	8 594	3·02	
64	42	59	36	73	42	405	428	7	840	810	20	2	8	7 706	5·43	
28	40	81	23	17	5	107	290	—	397	380	16	—	1	3 099	3·10	
103	103	225	78	74	39	353	553	23	929	914	13	—	2	6 446	3·11	
125	130	764	52	82	43	340	1 132	36	1 508	1 484	20	2	2	6 545	2·80	
109	153	220	98	73	38	292	779	10	1 081	1 070	11	—	—	7 097	3·57	
224	273	295	70	90	95	782	801	28	1 611	1 593	12	—	6	11 055	4·93	
121	93	130	38	45	26	62	681	11	754	725	17	1	11	6 883	3·38	
34	54	100	61	57	61	286	513	3	802	780	13	4	5	7 678	5·22	
59	97	108	79	74	51	184	725	7	916	901	13	1	1	6 388	3·35	
74	113	94	19	36	26	238	576	21	835	813	19	1	2	6 993	3·93	
—	—	—	—	—	—	12	76	1	89	88	1	—	—	561	—	
82	68	115	50	48	14	197	591	4	792	779	10	—	3	9 317	6·09	
6	7	11	9	—	1	78	6	1	85	75	10	—	—	573	2·88	
33	58	76	16	12	15	23	441	15	479	466	7	—	6	4 909	4·78	
20	51	38	26	20	15	4	393	7	404	390	13	—	1	3 469	2·77	

6 = 3 + 7 t. o. m. 18 = kol. 19 t. o. m. 21 = kol. 23 t. o. m. 26. — ² Kristianstad. — ³ Ystad. — ⁴ Karls-Smålands arméart.-reg. — ⁵ Utom ingenjörkårens det. i Waxholm.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
				Kvarligt från 1931	Under året								
Truppförband och förläggningsort		Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar	Ålder	Månad									
				Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	
17	Svea trängkår (Örebro)	116 724	1	18	440	5	22	13	55	27	23	43	
18	Intendenturkompaniet i Stockholm	48 420	—	5	268	4	12	19	32	34	43	21	
19	Krigsskolan (Stockholm)	38 513	1	7	225	2	19	46	54	22	9	22	
20	Arméns underofficersskola (Uppsala)	93 029	7	—	214	33	17	41	32	53	18	3	
21	Infanteriskjutskolan (Rosersberg)	48 216	1	1	172	6	—	—	7	68	32	28	
Summa		2 869 444	58	1 371	12 423	226	731	656	1 150	1 531	1 050	1 174	
Norra arméfördelningen.													
1	Dalregementet (Falun)*	195 275	—	40	455	14	19	22	29	56	15	65	
2	Hälsinge regemente (Gävle)	148 024	—	80	828	31	24	14	51	46	41	123	
3	Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	223 024	2	105	1 032	15	54	128	34	106	50	100	
4	Västernorrlands regemente (Sollefteå)	168 197	2	125	1 105	26	66	38	90	92	41	148	
5	Norrlands dragonregemente ² (Umeå)	131 597	4	123	289	15	24	33	86	33	79	14	
6	Norrlands art.-reg. (Östersund)	168 600	5	114	663	4	45	49	44	185	87	92	
7	Norrlands trängkår (Sollefteå)	73 984	1	34	391	16	14	24	69	22	38	54	
Summa		1 108 701	14	621	4 763	121	246	308	403	540	351	596	
Övre Norrlands trupper.													
1	Västerbottens regemente (Umeå)	164 887	2	90	888	38	64	41	40	101	51	154	
2	Norrlands dragonregns detachement	31 152	—	43	79	11	6	29	6	15	10	6	
3	Norrbottens artillerikår	53 635	3	70	256	3	21	33	33	42	29	24	
4	Intendenturkompaniet	24 649	1	—	105	—	6	8	3	1	24	8	
5	Norrbottens regemente	316 792	3	84	1 662	16	182	438	120	80	60	101	
6	Bodens artilleriregemente ²	150 593	5	93	584	—	48	197	68	76	67	47	
7	Bodens ingenjörkår ³	111 227	1	132	354	2	32	83	17	58	94	31	
Summa		852 935	15	512	3 928	70	359	829	287	373	335	371	
Gotlands trupper.													
1	Gotlands infanterikår (Visby)	169 866	4	53	631	11	63	34	50	94	40	85	
2	Gotlands artillerikår (Visby)	69 070	1	67	136	7	25	10	17	49	42	11	
Summa		238 936	5	120	767	18	88	44	67	143	82	96	
Sammandrag.													
1	Södra arméfördelningen	1 213 050	11	431	4 025	130	268	151	190	586	354	423	
2	Västra	1 283 337	7	506	4 292	97	254	205	229	652	380	546	
3	Östra	2 869 444	58	1 371	12 423	226	731	656	1 150	1 531	1 050	1 174	
4	Norra arméfördelningen	1 108 701	14	621	4 763	121	246	308	403	540	351	596	
5	Övre Norrlands trupper	852 935	15	512	3 928	70	359	829	287	373	335	371	
6	Gotlands trupper	238 936	5	120	767	18	88	44	67	143	82	96	
Summa		7 566 403	110	3 561	30 198	662	1 946	2 193	2 326	3 825	2 552	3 206	

Anm. Antalet tjänstgöringsdagar (kol. 2) för de olika truppförbanden avviker från det Tab. 1 anförda.

¹ Se not 1 å föreg. uppslag. — ² Utom en skvadron som är förlagd i Boden. — ³ Jämt Fälttele-
ett antal vårdade såväl vid trupp som å militärsjukhus eller garnisonssjukhus.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
i n s j u k n a d e						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarligg. till 1933	Sjukdagarnas antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	Dagliga till fortsatt krigs-tjänstgöring	Odagliga till fortsatt krigs-tjänstgöring	Döda				
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December											
47	89	108	19	7	10	230	227	7	464	458	5	—	1	3 473	2 98	
36	30	12	14	15	9	139	138	—	277	266	10	—	1	2 150	4 44	
7	19	—	11	16	9	115	120	—	235	233	—	—	2	2 301	5 97	
4	2	4	15	24	34	81	166	7	254	245	3	—	6	1 618	1 74	
19	9	2	6	8	—	30	150	—	180	179	1	—	—	1 218	2 53	
1 251	1 553	2 703	804	852	565	4 525	9 362	191	14 078	13 749	252	13	64	108 073	3 77	
80	84	68	45	16	10	167	333	9	509	506	2	—	1	3 187	1 63	
89	130	273	50	56	42	496	423	20	939	933	5	—	1	6 149	4 15	
142	95	191	85	113	54	246	901	7	1 154	1 137	17	—	—	8 803	3 95	
115	143	303	90	85	45	529	714	15	1 258	1 246	10	—	2	8 089	4 81	
25	24	55	16	21	17	25	390	16	431	421	7	—	3	4 007	3 04	
70	40	79	44	29	17	73	706	7	786	778	5	1	2	5 954	3 53	
33	33	89	22	22	21	150	281	11	442	429	5	—	8	3 699	5 00	
554	549	1 058	352	342	206	1 686	3 748	85	5 519	5 450	51	1	17	39 888	3 60	
94	105	225	78	43	20	582	409	27	1 018	1 001	15	—	2	7 225	4 38	
12	8	16	9	11	5	90	43	—	133	130	3	—	—	1 150	3 69	
20	29	43	17	18	20	191	141	—	332	324	6	1	1	3 088	5 76	
11	11	14	5	8	6	64	42	—	106	105	1	—	—	811	3 29	
98	104	232	133	121	93	7	1 118	640	1 765	1 725	18	6	16	14 298	4 51	
29	13	21	18	52	41	443	239	—	682	666	7	1	8	5 009	3 33	
37	40	55	17	9	15	379	109	1	489	483	6	—	—	4 723	4 25	
301	310	606	277	262	200	1 756	2 101	668	4 525	4 434	56	8	27	36 304	4 26	
64	63	102	39	35	26	68	614	17	699	683	14	1	1	5 736	3 38	
7	10	9	6	12	12	116	84	11	211	196	8	1	6	1 973	2 86	
71	73	111	45	47	38	184	698	28	910	879	22	2	7	7 709	3 23	
339	534	976	246	315	204	840	3 636	121	4 597	4 522	58	2	15	33 549	2 77	
461	475	851	289	307	246	504	4 314	84	4 902	4 812	49	12	29	34 462	2 69	
1 251	1 553	2 703	804	852	565	4 525	9 362	191	14 078	13 749	252	13	64	108 073	3 77	
554	549	1 058	352	342	206	1 686	3 748	85	5 519	5 450	51	1	17	39 888	3 60	
301	310	606	277	262	200	1 756	2 101	668	4 525	4 434	56	8	27	36 304	4 26	
71	73	111	45	47	38	184	698	28	910	879	22	2	7	7 709	3 23	
2 977	3 494	6 305	2 013	2 125	1 459	9 495	23 859	1 177	34 531	33 846	488	38	159	259 985	3 44	

då ju olika perioder avses. — Rörande döda se Tab. 11.

grafkårens detachement. — ⁴ Härei även kommissarieskolan samt förläggningen av samvetsömma. — ⁵ Därav

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
		II. Akuta infektions-																					
Truppförband	I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	Akut berusning. <i>Poliomyelitis anterior acuta</i> <i>Induense, Influenta</i> <i>epidemic</i> <i>Kikhosta, Pertussis</i> <i>Påsjuka, Parotitis</i> <i>epidemic</i> <i>Difteri, Strypkåpa, Diphteria, Group</i> <i>Halshags. Angina tonsillaris</i> Akut ledgångsveninflammation. <i>Rheumat, articularis acutus</i> Blodförgiftning. Varföber. <i>Septicæmia, Pyæmia, Septisk lymphad- och lymf-körvid inflammation</i> <i>Ros, Erysipelas</i> <i>Stekkramp, Tetanus</i> <i>Rudser, Dysenteria</i> <i>Induensk kolera, Cholera nostras</i> <i>Asiatisk kolera, Cholera asiatica</i> <i>Tarmtyfus, Paratyfus</i> <i>Febris typhoides, Paratyphus, Flecktyfus, Typilus exanthem.</i> <i>Rash, Rubcola</i> <i>Mässling, Morbilli</i> <i>Scharlakansfeber, Scarlatina</i> <i>Vattenkoppor, Varicella</i> <i>Smittkoppor, Variola.</i>																					
Södra arméfördelningen	—	—	3	2	8	—	—	—	—	—	—	1	—	—	71	2	18	702	—	7	—	72	—
1 Norra skånska infanterireg.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	247	—	—	—	—	—
2 Södra „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	43	—	—	—	—	—
3 Kronobergs regemente . .	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	57	—	—	—	—	—
4 „ „ det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5 i Karlskrona	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	25	—	5	—	18	—
6 Hallands regemente . . .	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	1	3	104	—	—	—	1	—
7 Skånska kavallerireg. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	8	78	—	—	—	48	—
8 Wendes artilleriregemente .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	4	67	—	2	—	—	—
9 Göta kustenjörkomp. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	14	—	—	—	5	—
Skånska trängkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	67	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	—	—	14	3	60	134	—	1	—	—	—	—	—	1	38	1	12	717	1	159	1	336	2
1 Skaraborgs regemente . .	—	—	6	—	6	56	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	2	149	—	43	1	53	—
2 Älvsborgs „	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	73	—	13	—	—	—
3 Bohusläns „	—	—	3	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	2	97	—	1	—	—	—
4 Värmlands „	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	51	—	5	—	97	1
5 Livregementets husarer . .	—	—	1	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	118	—	96	—	—	—
6 Göta artilleriregemente . .	—	—	—	—	12	2	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	2	99	1	—	—	—	—
7 Karlsborgs art.-reg. . . .	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	85	—	—	—	114	—
8 Göta trängkår	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	30	—	1	—	64	1
9 Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	15	—	—	—	8	—
Östra arméfördelningen	1	—	12	5	163	85	—	1	—	—	2	1	10	163	4	47	2328	6	110	—	408	—	—
1 Svea livgarde	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	2	185	—	—	—	—	—
2 Göta „	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	2	248	—	—	—	—	—
3 Göta „ fästningsbat.	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	64	—	—	—	33	—
4 Livregementets grenadjärer	—	—	1	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	5	174	—	3	—	—	—
5 Södermanlands regemente .	—	—	4	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	2	9	—	3	181	—	—	—	74	—
6 Upplands regemente . . .	—	—	1	—	1	7	—	1	—	—	—	—	—	2	46	1	4	153	3	6	—	—	—
7 Livgrenadjärregementet . .	—	—	—	—	21	24	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	3	101	—	—	—	—	—
8 Jönköpings—Kalmar reg. .	—	—	1	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	4	282	—	56	—	—	—
9 Livregementet till häst . .	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	1	—	—	8	—	1	229	—	—	—	—	—
10 Svea artilleriregemente . .	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	6	93	—	1	—	66	—
11 Smålands arméartillerireg. .	—	—	1	—	25	24	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	6	65	—	—	—	109	—
12 Artilleriets skjutschola . .	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	—	—	—	8	—
13 Svea ingenjörkår	—	—	1	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	—	1	136	3	7	—	—	—
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	10	—	—	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	—	—	1	2	12	2	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	5	70	—	32	—	92	—

23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36 a	36 b-i	37 a	37 b	38	39	40	41	42	43	44	45	46
Sjukdomar									III. Zooparasit- tära sjukdomar				IV. Kroniska infek- tionssjukdomar				V. Amnesomsättnings- och blodsjukdomar								

65	66 a	66 b	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88																																																																																																																																					
X. Öronsjukdomar				XI. Cirkulationsorganens sjukdomar										XII. Andningsorganens sjukdomar																																																																																																																																															
Varig inf. i mellanörat, komp. Mastoiditis etc.	Varig inf. i mellanörat, Böld i hörselgång. Ött. med. parotid. Inflamm. böld i halsveig. Ött. etc. d.Ö. Furunc. med. and.	Andra öronsjukdomar.	Inflammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis. Inflammation i hjärtklacken. Pericarditis	Organiskt hjärtfel. Vitium organicum cordis	Hjärtförstoring. Hypertrophus cordis	Nervös hjärtsjukdom. Neurosis cordis	Ak. sraghestillst. hos hjärtat. Myofasciitis cordis ac.	Blodarterieffluuation. Pileolitis. Peripileolitis	Blodåderbråk. Varic.	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen. Embolia	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen. Thrombosis. Embolia	Sjukdomar i näsan och dess bilddor.	Akut o. kron. luftröskatarr. Bronchitis ac. et chr.	Ödem i struphuvudet. Oedema laryngis, glottidis. Struppkatarr. Laryngitis. Tracheitis	Astma. Asthma bronchiale.	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Lungemysen. Empyema pulmonum	Lunginflammation. Pneumonia crupiosa sive lob. Kal. lunginflamm.

Truppförband	89	90	91 a	91 b	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106
	XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																		
	Andra sjukdomar i matsmältningsorganen.	Gallen. <i>Cholelithiasis</i>	Gulset. <i>Icterus catarrhalis</i>	Bukinvein inflammation. <i>Peritonitis</i>	Andarmsspricka, konvuls. <i>Fistula, contrictura ani</i>	Infamm. Krigs bändarmen. <i>Periproctitis. Fistula ani</i>	Förestoppning. <i>Obstipatio</i>	Brick. <i>Hemita</i>	Tarmhindet. Tarmvev. <i>Itex. Volvulus. Involuntatio</i>	Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Mag-tarmkatarr. <i>Gastro-enteritis</i>	Utvridning av magsäcken. <i>Dilatatio ventriculi</i>	Magsår. <i>Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni</i>	Funktionell magsjukdom. <i>Neurosis ventriculi</i>	Kronisk magkatarr. <i>Gastritis chronica</i>	Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	Infamm. i svalg o. mätarmen. <i>Pharyngitis. Oesophagitis</i>	Infammation i mun o. tunga. <i>Stomatitis. Glossitis</i>
Södra arméfördelningen	9	329	59	—	1	2	—	24	134	36	—	13	1	—	1	—	2	—	5
1 Norra skånska infanterireg.	—	1	3	—	—	1	—	6	58	12	—	1	—	—	—	1	—	—	1
2 Södra „	1	1	2	—	—	—	—	4	11	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—
3 Kronobergs regemente . .	2	323	24	—	—	—	—	—	20	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—
4 „ regementes det. i Karlskrona	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	2
5 Hallands regemente . . .	6	4	15	—	1	—	—	3	7	3	—	3	1	—	—	—	—	—	—
6 Skånska kavallerireg. . .	—	—	11	—	—	—	—	6	8	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—
7 Wendes artilleriregemente .	—	—	2	—	—	—	—	—	22	6	—	1	—	—	—	—	—	—	1
8 Göta kustingenjörkomp. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
9 Skånska trängkåren . . .	—	—	2	—	—	—	—	4	7	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	7	166	68	—	—	3	—	34	55	32	1	10	1	1	—	—	6	—	9
1 Skaraborgs regemente . .	5	10	8	—	—	1	—	19	8	3	1	—	—	1	—	—	2	—	—
2 Älvsborgs „ . . .	—	7	—	—	—	—	—	2	7	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—
3 Bohusläns „ . . .	1	1	12	—	—	—	—	—	9	2	—	3	1	—	—	—	1	—	—
4 Värmlands „ . . .	1	—	10	—	—	2	—	3	2	9	—	1	—	—	—	—	1	—	3
5 Livregementets husarer . .	—	—	3	—	—	—	—	1	7	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
6 Göta artilleriregemente . .	—	9	16	—	—	—	—	8	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	5
7 Karlsborgs art.-reg. . . .	—	1	10	—	—	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1
8 Göta trängkår	—	138	8	—	—	—	—	—	14	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—
9 Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Östra arméfördelningen	62	1151	160	10	7	40	—	155	427	106	1	22	8	2	2	1	11	4	3
1 Svea livgarde	14	73	8	1	—	5	—	12	29	10	—	1	1	—	—	—	1	—	—
2 Göta „	7	40	13	1	—	2	—	—	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 „ „ fästningsbat.	—	33	2	1	—	4	—	5	3	7	—	1	—	—	—	—	—	1	—
4 Livregementets grenadjärer	10	1	13	—	6	1	—	13	15	2	—	3	1	—	—	—	1	1	—
5 Södermanlands regemente .	12	1	20	1	—	—	—	26	23	5	—	—	1	—	—	—	3	—	—
6 Upplands regemente . . .	—	225	4	—	1	—	—	30	72	3	—	—	1	—	1	—	—	1	1
7 Livgrenadjärregementet . .	—	244	23	—	1	4	—	16	68	10	—	4	—	—	—	—	1	—	—
8 Jönköpings—Kalmar reg. .	3	—	4	—	—	2	—	5	13	2	—	1	—	—	—	1	2	—	—
9 Livregementet till häst . .	7	32	14	—	—	3	—	11	39	7	—	1	1	1	—	—	2	—	—
10 Svea artilleriregemente . .	1	125	3	2	—	2	—	9	40	15	—	3	—	—	—	—	—	1	—
11 Smålands arméartillerireg.	—	12	8	—	—	3	—	7	11	13	—	—	1	—	—	—	—	—	1
12 Artilleriets skjutskola . .	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Svea ingenjörkår	1	113	17	—	—	—	—	11	7	5	—	1	—	—	1	—	—	—	—
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	1	4	4	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	—	44	13	—	—	6	—	4	16	3	—	1	—	1	—	—	2	—	—

[illegible]

		135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149
		XVI. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														XVII. Sjukster. Tumores
Truppförband		<i>Erythema multiforme et nodosum</i>	<i>Urticaria</i>	<i>Herpes zoster</i>	<i>Foriatis</i>	<i>Eczema</i>	<i>Impetigo. Ecthyma</i>	<i>Favus</i>	<i>Herpes tonsurans. Syccosis</i>	<i>Nagetrång. Unguis incarnatus. Paronychia</i>	<i>Budväs inflammation. Dulland. Mylemon. Abscessus</i>	<i>Böld. Furunculus. Carbunculus</i>	<i>Brand. Gangrena</i>	<i>Rörelse. Ulcus</i>	Andra sjukdomar i huden eller bindväven	
Södra arméfördelningen		9	4	9	5	32	3	2	1	9	47	315	—	—	15	1
1	Norra skånska infanterireg.	5	1	1	3	3	—	—	—	—	3	39	—	—	2	—
2	Södra „ „	—	—	—	—	8	1	2	—	3	1	23	—	—	5	—
3	Kronobergs regemente	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—
4	„ regementes detach. i Karlskrona	—	—	1	1	2	—	—	—	2	3	6	—	—	2	—
5	Hallands regemente	2	—	3	—	10	—	—	1	—	8	92	—	—	—	1
6	Skånska kavallerireg.	—	3	1	—	1	1	—	—	2	21	62	—	—	—	—
7	Wendes artilleriregemente	2	—	1	1	6	1	—	—	2	9	59	—	—	5	—
8	Göta kustingenjörkomp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
9	Skånska trängkåren	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	1	—
Västra arméfördelningen		3	7	5	2	26	—	—	—	4	67	123	—	—	42	—
1	Skaraborgs regemente	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	9	—	—	—	—
2	Älvsborgs „	—	—	1	—	2	—	—	—	—	22	9	—	—	—	—
3	Bohusläns „	1	1	1	1	3	—	—	—	—	2	14	—	—	1	—
4	Värmlands „	1	—	1	—	1	—	—	—	1	6	19	—	—	2	—
5	Livregementets husarer	—	3	1	—	3	—	—	—	1	20	26	—	—	—	—
6	Göta artilleriregemente	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	24	—	—	—	—
7	Karlsborgs art.-reg.	—	1	—	—	3	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—
8	Göta trängkår	—	1	1	1	11	—	—	—	1	11	16	—	—	39	—
9	Intend.-komp. & Karlsborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Östra arméfördelningen		13	12	18	9	90	9	—	2	23	164	624	2	—	30	25
1	Svea livgarde	1	1	4	—	13	2	—	—	2	18	40	—	—	3	6
2	Göta „	2	—	1	1	5	—	—	—	1	16	30	—	—	2	2
3	„ fästningsbat.	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	5	—	—	4	3
4	Livregementets grenadjärer	1	1	—	1	10	—	—	1	4	1	61	—	—	5	4
5	Södermanlands regemente	—	—	1	—	9	—	—	—	3	10	44	—	—	4	5
6	Upplands regemente	—	2	—	—	4	—	—	—	2	33	69	—	—	—	—
7	Livgrenadjärregementet	—	2	1	1	10	—	—	—	1	21	66	—	—	—	—
8	Jönköpings—Kalmar reg.	—	1	1	1	2	—	—	—	2	1	26	—	—	—	1
9	Livregementet till häst	3	1	—	1	7	—	—	—	2	5	55	1	—	—	1
10	Svea artilleriregemente	1	1	—	1	11	3	—	—	—	5	39	—	—	2	2
11	Smålands arméartillerireg.	—	—	8	—	2	2	—	—	—	18	65	—	—	5	—
12	Artilleriets skjutskola	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	12	—	—	—	—
13	Svea ingenjörkår	—	—	—	—	3	—	—	—	1	10	23	1	—	—	—
14	Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—
15	Göta ingenjörkår	2	1	—	—	1	—	—	—	—	4	11	—	—	—	—

[illegible]

Truppförband		I. Bildningsfel och medförda sjukdomar	II. Akuta infektionss-																											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22						
			Ande, Hudsinfektioner. Poliomyelitis anterior acuta	Infuenza, Influenza epidemica	Kikhosta. Pertussis	Pasjuka. Parotitis epidemica	Difteri. Styrtpjuka. Diphtheria. Croup	Halsfluss. Angina tonsillaris	Akut ledgångsreumatism. Rheumat. articularis acutus	Blodförgiftning. Varicella. Septicæmia. Pyæmia	Septisk lymfader och lymf-körtelinflammation	Ros. Erysipelas	Stolkramp. Tetanus	Rödsot. Dysenteria	Inhemsk kolera. Cholera nostras	Asiatisk kolera. Cholera asiatica	Tarmtyfus. Paratyfus. Febris typhoides	Paratyfus. Typhus exanthem.	Rash. Rubella	Mässling. Morbilli	Skarlagensfeber. Scarlatina	Valtenkoppor. Varicella	Smittkoppor. Variola	Varicella						
16	Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	4	116	—	—	—	—	—	20	—
17	Svea trängkår	—	—	—	—	4	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	30	—	—	—	—	—	—	—
18	Intend.-komp. i Stockholm	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	65	—	—	—	—	—	—	—
19	Krigsskolar	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Arméns underofficersskola	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	6
Norra arméfördelningen		1	—	10	1	43	166	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	46	—	10	662	—	—	109	—	—	265	—
1	Dalregementet	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	117	—	—	—	—	—	—	—
2	Hälsinge regemente	—	—	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	92	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Jämtlands fältjägarreg.	1	—	2	—	18	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155	—	—	—	—	—	—	—	38
4	Västerbottens regemente	—	—	2	—	13	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	98	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrlands art.-reg.	—	—	5	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	—	—	—	—	—	—	164
7	Norrlands trängkår	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper		—	—	2	8	127	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	14	9	976	—	—	100	—	—	626	—
1	Västerbottens regemente	—	—	1	1	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	77	—	—	—	—	—	—	—
2	Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	24
3	Norrbottens artillerikår	—	—	—	—	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	68	—	—	—	—	—	—	24
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	4
5	Norrbottens regemente	—	—	1	4	25	125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	558	—	—	—	—	—	—	275
6	Bodens artilleriregemente	—	—	—	3	10	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	104	—	—	—	—	—	—	218
7	Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	5	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	120	—	—	—	—	—	—	81
Gotlands trupper		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	5	217	—	—	40	—	—	89	—
1	Gotlands infanterikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	123	—	—	—	—	—	87	—
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94	—	—	18	—	—	2	—
Sammandrag		2	—	41	19	401	643	—	—	—	2	—	—	3	1	12	385	22	101	5	602	7	525	1	1	796	2	—	—	—
1	Södra arméfördelningen	—	—	3	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	702	—	—	—	—	—	72	—
2	Västra	—	—	14	3	60	134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	717	—	—	—	—	—	—	—
3	Östra	1	—	12	5	163	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2 328	—	—	—	—	—	—	—
4	Norra	1	—	10	1	43	166	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	662	—	—	—	—	—	—	—
5	Övre Norrlands trupper	—	—	2	8	127	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	976	—	—	—	—	—	—	—
6	Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	217	—	—	—	—	—	—	—

[illegible]

			47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59a	59b	59c	60	61	62	63	64
Truppförband			VI. Kron. förgiftn.- sjukd.	VIII. Nervsystemets sjukdomar										IX. Ögonsjukdomar								
			Kronisk alkoholförgiftning. <i>Alcoholismus chron.</i>	Andra kroniska förgiftnings- sjukdomar.	VII. Sinnessjukdomar.	Nervinfammation. <i>Neuritis.</i> <i>Polyneuritis</i>	Nervsmärta. <i>Neuralgia</i>	Perifer förlamning. <i>Paralytis</i> <i>Furcata</i>	Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	Nervsaghet. <i>Neurasthenia</i>	Ryggradsinflammation. <i>Myelitis</i>	Hjärnhinneinflammation. <i>Meningitis cerebri</i>	Hjärnbldning. <i>Hemorrhagia</i> <i>cerebri</i>	Andra sjukdomar i nerv- systemet.	<i>Conjunctivitis catarrhalis</i>	<i>Conjunctivitis phlyctenulosa</i>	<i>Conjunctivitis trachomatosa</i>	<i>Keratitis</i>	<i>Iritis</i>	<i>Refraktionsanomalier</i>	Andra ögonsjukdomar.	
16	Fälttelegrafkåren	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
17	Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Arméns underofficersskola .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
21	Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen			—	—	3	3	14	1	1	16	1	2	—	8	23	1	—	1	4	—	—	4
1	Dalregementet	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1
2	Hälsinge regemente	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1
3	Jämtlands fältjägerreg. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	—	1	—	7	—	—	—	—	7	—	2	—	1	8	—	—	4	—	—	—	—
5	Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
6	Norrlands art.-reg.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
7	Norrlands trängkår	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	2
Övre Norrlands trupper			—	—	3	3	20	—	1	9	—	1	1	2	10	—	—	8	—	—	—	3
1	Västerbottens regemente . .	—	—	1	3	16	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
2	Norrlands dragonregis det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Norrbottens artillerikår . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
5	Norrbottens regemente	—	2	—	4	—	—	1	8	—	1	1	—	—	4	—	—	8	—	—	—	—
6	Bodens artilleriregemente . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper			—	—	4	—	1	—	—	4	—	—	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—
1	Gotlands infanterikår	—	—	4	—	1	—	—	3	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Sammandrag			—	—	24	34	99	6	13	117	1	5	1	41	130	4	—	11	8	—	1	25
1	Södra arméfördelningen . . .	—	—	6	7	10	1	1	25	—	—	—	7	19	2	—	—	2	—	1	3	5
2	Västra	—	—	—	5	11	1	1	14	—	—	1	4	13	—	—	—	1	1	—	—	3
3	Östra	—	—	8	16	43	3	9	49	—	—	1	7	64	1	—	1	1	—	—	10	5
4	Norra	—	—	3	3	14	1	1	16	1	2	—	8	23	1	—	1	4	—	—	4	3
5	Övre Norrlands trupper . . .	—	—	3	3	20	—	1	9	—	1	1	2	10	—	—	8	—	—	—	—	—
6	Gotlands trupper	—	—	4	—	1	—	—	4	—	—	—	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—

65	66	a	66	b	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88									
X. Öronsjukdomar					XI. Cirkulationsorganens sjukdomar											XII. Andningsorganens sjukdomar																			
Varig inf. i mellanörat, kompl. <i>Meningitis etc.</i> Varig inf. i mellanörat. Böld i hörselgång. ÖH. med. purul. infamm., bild i hörselg. ÖH. <i>est. dift. Pyruus. med. aud.</i>					Andra sjukdomar i cirkulationsorganen. Blodpropp. <i>Thrombosi. Embolia</i> Blodåderinflammation. <i>Phlebitis. Periphlebitis</i> Blodåderbräck. <i>Varte</i> Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. <i>Insufficiens cord. ac. Nervös hjärtsjukdom. Nervosa cordis</i> Hjärtlypectroff. <i>Hypertrophia cordis</i> Organiskt hjärtfel. <i>Vitium organicum cordis</i> Inflammation i hjärtat. <i>Myocarditis. Endocarditis</i> Inflammation i hjärtatsäcken. <i>Pericarditis</i> Andra öronsjukdomar.											Andra sjukdomar i andningsorganen. Lungsacksinflammation. <i>Pleuritis</i> Krupps lunginflammation. <i>Pneumonia erysip. etc. lob. kat. lunginflamm. bronchopneumonia. Pneum. lobul. Linglobulär.</i> <i>Hemorrhagis pulmonum</i> Lungemysen. <i>Empyema pulmonum</i> Asthma. <i>Asthma bronchiale</i> Akut o. kron. luftröskarr. <i>Bronchitis ac. et chr.</i> Ödem i struphuvudet. <i>Oedema laryngis, glottidis</i> Struppkarr. <i>Laryngitis. Tracheitis</i> Sjukdomar i näsan och dess tillhör.																			
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7	77	8	3	1	2	3	15	7	2	1	22	159	1	594	38	3	24	34	38	1	13	1	15	485	16	17	18	19	20	21
1	4	1	2	3	7																														

	89	90	91a	91b	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106
XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																			
Truppförband	Inflammation i mun o. tunga. <i>Stomatitis, Glossitis</i>	Inflammation i svalg o. mätstrupe. <i>Pharyngitis, Oesophagitis</i>	Akut magskatarr. <i>Gastritis acuta</i>	Kronisk magskatarr. <i>Gastritis chronica</i>	Funktionell matsjukdom. <i>Nervosa ventriculi</i>	Magsår. <i>Ulcus ventriculi, Ulcus duodeni</i>	Utväggning av magsäcken. <i>Dilatatio ventriculi</i>	Mag-tarmkatarr. <i>Gastro-enteritis</i>	Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Blindtarmhindar. <i>Iters, Volvulus, Intussusceptio</i>	Bräck. <i>Hernia</i>	Förstoppning. <i>Obstipatio</i>	Infektion. <i>Periproctitis, Fistula ani</i>	Infektion. <i>Peritonitis</i>	Infektion. <i>Peritonitis</i>	Infektion. <i>Peritonitis</i>	Infektion. <i>Peritonitis</i>	Infektion. <i>Peritonitis</i>
16 Fälttelegrafkåren	2	3	4	—	—	—	—	5	36	12	1	1	—	—	—	—	—	—	—
17 Svea trängkår	—	121	2	—	—	—	—	—	24	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—
18 Intend.-komp. i Stockholm	4	23	3	—	—	—	—	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
19 Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Arméns underofficersskola	—	53	1	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Infanteriskjutskolan	—	7	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen	10	106	61	2	2	4	—	108	112	41	—	5	—	—	—	—	1	30	25
1 Dalregementet	—	7	24	1	—	—	—	—	36	14	—	1	—	—	—	—	—	—	15
2 Hälsinge regemente	1	—	3	—	—	—	—	—	16	16	12	1	—	—	—	—	—	—	1
3 Jämtlands fältjägarreg.	—	—	15	—	—	—	—	—	28	20	2	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Västerbottens regemente	9	95	13	—	—	3	—	—	24	22	4	—	1	—	—	—	—	—	—
5 Norrlands dragonregemente	—	1	—	1	—	1	—	—	19	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Norrlands art.-reg.	—	—	3	—	2	—	—	—	19	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Norrlands trängkår	—	3	3	—	—	—	—	—	2	4	3	—	—	—	—	—	—	—	9
Övre Norrlands trupper	4	17	24	1	—	6	—	29	31	56	1	6	1	1	1	1	—	4	3
1 Västerbottens regemente	1	10	7	—	—	—	—	22	16	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
2 Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Norrbottens artillerikår	—	—	4	—	—	2	—	—	—	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—
4 Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Norrbottens regemente	2	3	9	—	—	2	—	7	7	33	1	2	—	1	—	—	—	—	—
6 Bodens artilleriregemente	—	2	3	—	—	1	—	—	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1
7 Bodens ingenjörkår	1	2	1	1	—	—	—	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Gotlands trupper	—	4	2	—	—	1	—	10	15	10	—	2	1	—	—	—	—	2	2
1 Gotlands infanterikår	—	3	2	—	—	—	—	10	15	6	—	2	1	—	—	—	—	—	—
2 Gotlands artillerikår	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Sammandrag	92	1773	374	13	10	56	—	360	774	281	3	58	12	4	4	2	55	4	47
1 Södra arméfördelningen	9	329	59	—	1	2	—	24	134	36	—	13	1	—	1	—	—	—	5
2 Västra	7	166	68	—	—	3	—	34	55	32	—	110	1	1	1	—	6	—	9
3 Östra	62	1151	160	10	7	40	—	155	427	106	—	122	8	2	2	1	11	4	3
4 Norra	10	106	61	2	2	4	—	108	112	41	—	5	—	—	1	80	—	—	23
5 Övre Norrlands trupper	4	17	24	1	—	6	—	29	31	56	1	6	1	1	1	—	4	—	3
6 Gotlands trupper	—	4	2	—	—	1	—	10	15	10	—	2	1	—	—	—	2	—	2

107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134							
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar													XV. Rörelseorganens och bsystemets sjukdomar																					
Njurinfl.	Åkgräsl.	Katarr.	Blåsk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Urinrösk.	Muskelr.	Senk.	Indam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.	Infam.							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28							

		135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	
		XIV. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven															
Truppförband		<i>Erythema multiforme et nodosum</i>	<i>Urticaria</i>	<i>Herpes rostris</i>	<i>Psoriasis</i>	<i>Eczema</i>	<i>Impetigo, Ecthyma</i>	<i>Favus</i>	<i>Herpes tonsurans, Sycosis</i>	<i>Nagelång, Unguis incarnatus, Paronychia</i>	<i>Nagelbång, Unguis incarnatus, Phlegmon, Abscessus</i>	<i>Bindvävssvullnad, Bull-nad, Phlegmon, Abscessus</i>	<i>Böld, Furunculus, Carbunculus</i>	<i>Rötsår, Ulcus</i>	<i>Brand, Gangrena</i>	<i>Andra sjukdomar i huden eller bindväven.</i>	XVII. Svulst. <i>Tumor</i>
16	Fälttelegrafkåren	—	—	2	1	1	—	—	—	1	—	—	27	—	—	—	—
17	Svea trängkår	2	—	1	1	8	—	—	1	2	—	1	22	—	—	—	1
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	7	9	—	—	1	—
19	Krigsskolan	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	4	—
20	Arméns underofficersskola	1	—	—	—	2	2	—	—	—	—	6	9	—	—	—	—
21	Infanteriskjutskolan	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—
Norra arméfördelningen		4	8	9	1	20	2	—	3	12	47	226	—	—	1	14	3
1	Dalregementet	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—
2	Hälsinge regemente	—	—	4	—	2	—	—	2	1	19	77	—	—	—	1	2
3	Jämtlands fältjägarreg.	—	1	1	—	3	—	—	—	5	6	29	—	—	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	4	2	3	1	1	—	—	—	3	13	25	—	—	—	5	1
5	Norrlands dragonregemente	—	2	—	—	2	—	—	1	1	13	5	—	—	—	—	—
6	Norrlands artilleriregemente	—	1	—	—	5	1	—	—	1	8	40	—	1	—	—	—
7	Norrlands trängkår	—	2	—	—	3	1	—	—	1	1	36	—	—	—	8	—
Övre Norrlands trupper		2	7	3	—	13	1	—	—	7	7	103	3	—	—	7	1
1	Västerbottens regemente	1	4	—	—	4	—	—	—	4	—	34	—	—	—	5	1
2	Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—
3	Norrbottnens artillerikår	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	24	—	—	—	—	—
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
5	Norrbottnens regemente	1	2	2	—	1	1	—	—	—	6	11	3	—	—	—	—
6	Bodens artilleriregemente	—	1	—	—	2	—	—	—	3	1	9	—	—	—	2	—
7	Bodens ingenjörkår	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—
Gotlands trupper		—	—	1	2	4	2	1	—	1	5	41	—	—	—	5	1
1	Gotlands infanterikår	—	—	1	2	1	2	—	—	—	4	27	—	—	—	4	1
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	—	3	—	1	—	1	1	14	—	—	—	1	—
Sammandrag		31	38	45	19	185	17	3	6	56	337	1432	5	1	113	31	
1	Södra arméfördelningen	9	4	9	5	32	3	2	1	9	47	315	—	—	—	15	1
2	Västra	3	7	5	2	26	—	—	—	4	67	123	—	—	—	42	—
3	Östra	13	12	18	9	90	9	—	2	23	164	624	2	—	—	30	25
4	Norra	4	8	9	1	20	2	—	3	12	47	226	—	—	1	14	3
5	Övre Norrlands trupper	2	7	3	—	13	1	—	—	7	7	103	3	—	—	7	1
6	Gotlands trupper	—	—	1	2	4	2	1	—	1	5	41	—	—	—	5	1

An m. Tabellen avser under året nytillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

150	151	152	153	154	155	156a	156b	156c	157	158	159a	159b	160	161	162	163	164	165	166	167
XVIII. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftn.																				
Muskelskärning, Senbrytning, Sensträckning	Ledrökning	Luxation	Benbrott	Sår och krossning, Krossår	Sår av skarpt eller spetsigt vapen	Skottsår		Inträngande	Skoskav, Skavsår efter skidbändning e. d.	Ritsår	Skada av förbränning eller explosion		Kylskada	Solskyn, Värmslag	Akut förgiftning	Andra skador	Självmord, Självmordsförsök	Sjukdom av obestämd art.	Observationspatienter.	Summa
						enkelt	komplicerat				1. graden	2. och 3. graden								
—	—	—	2	4	38	4	—	—	4	—	—	—	—	—	1	1	—	—	12	402
7	27	5	1	63	5	—	—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10	463
6	12	3	3	9	4	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	277
7	43	1	7	29	4	—	—	—	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	16	234
8	6	—	1	19	6	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	5	247
10	15	—	1	12	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	179
80	292	15	31	366	84	2	1	1	108	2	6	4	2	—	3	7	—	2	226	5 505
2	19	1	2	21	5	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	26	509
20	88	5	7	63	26	1	—	—	53	—	—	1	1	—	—	1	—	—	43	939
26	62	4	5	45	32	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	1 152
17	59	5	2	102	3	1	—	—	11	—	1	1	—	—	1	—	—	—	68	1 256
1	18	—	9	24	4	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10	427
3	25	—	5	78	10	—	—	—	7	1	3	1	—	—	—	—	—	—	33	781
11	21	—	1	33	4	—	—	—	17	—	—	1	1	—	2	6	—	1	21	441
68	221	34	30	162	75	2	—	—	95	2	4	1	4	1	—	6	—	17	258	4 510
33	64	3	5	64	39	1	—	—	22	—	2	1	1	1	—	2	—	9	87	1 016
1	4	1	—	11	2	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	133
7	13	—	5	23	—	—	—	—	4	1	1	—	2	—	—	1	—	—	20	329
5	6	—	1	6	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	105
17	109	3	14	42	26	1	—	—	49	—	—	—	1	—	—	—	—	8	97	1 762
—	6	27	3	3	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	25	677
5	19	—	2	13	6	—	—	—	10	—	1	—	—	—	—	1	—	—	18	488
4	26	3	5	48	7	—	—	—	13	—	1	—	—	—	—	2	—	—	88	905
4	18	2	3	38	5	—	—	—	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	84	695
—	8	1	2	10	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	210
549	1 902	115	313	2 436	590	33	2	2	694	13	44	23	9	11	11	33	4	30	1 518	34 421
60	274	30	31	301	62	6	1	—	101	—	8	2	—	—	1	5	—	6	189	4 586
41	263	9	62	340	70	3	—	1	84	2	1	3	—	1	2	5	1	2	245	4 895
296	826	24	154	1 219	292	20	—	—	293	17	24	13	3	9	5	8	3	3	512	14 020
80	292	15	31	366	84	2	1	1	108	2	6	4	2	—	3	7	—	2	226	5 505
68	221	34	30	162	75	2	—	—	95	2	4	1	4	1	—	6	—	17	258	4 510
4	26	3	5	48	7	—	—	—	13	—	1	—	—	—	—	2	—	—	88	905

Tab. 9. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis år 1932.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Sum- ma
Scharlakansfeber.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Hallands regemente . . .	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2
<i>Västra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Älvsborgs regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
<i>Östra arméfördelningen</i>	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Svea artilleriregemente . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Svea ingenjörkår	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Göta	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Norra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Dalregementet	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
<i>Övre Norrlands trupper</i>	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	2	2	8
Västerbottens regemente . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Norrbottnens regemente . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	4
Bodens artillerireg.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3
<i>Gotlands trupper</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mässling.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	—	—	5	1	—	1	—	1	—	—	—	—	8
Norra skånska inf.-reg. . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Kronobergs regemente . . .	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6
" reg. det. Karlskr. . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
<i>Västra arméfördelningen</i>	3	8	—	2	9	12	9	7	1	2	4	3	60
Skaraborgs regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	6
Bohusläns regemente . . .	3	8	—	—	6	5	9	1	—	—	—	—	32
Värmlands regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Göta artilleriregemente . .	—	—	—	2	3	7	—	—	—	—	—	—	12
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	3	9
<i>Östra arméfördelningen</i>	7	12	18	29	37	30	23	—	1	2	2	2	163
Svea livgarde	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Göta livgarde	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5
" " fästn.bat.	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Livregement. grenadjärer . .	—	—	—	1	5	8	4	—	—	—	—	—	18
Upplands regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Södermanlands regemente . .	—	—	1	—	—	10	2	—	—	—	—	—	13
Livgrenadjärreg.	—	—	—	7	4	5	5	—	—	—	—	—	21
Jönköpings—Kalmar reg. . .	—	—	1	9	5	1	12	—	—	—	—	—	28
Livregementet till häst . . .	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	5
Svea artillerireg.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Smålands art.-reg.	3	8	1	2	11	—	—	—	—	—	—	—	25
Svea ingenjörkår	—	—	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Göta ingenjörkår	—	—	—	3	7	2	—	—	—	—	—	—	12

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Svea trängkår	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	4
Krigsskolan	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Infanteriskjutskolan . . .	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	5
Fälttelegrafkåren	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	2	2	7
Norra arméfördelningen	1	5	3	—	1	1	3	8	1	10	6	4	43
Hälsinge regemente . . .	1	1	3	—	—	1	—	4	1	—	—	—	11
Jämtlands fältjäg.reg. . .	—	4	—	—	—	—	3	4	—	—	4	3	18
Västernorrlands regemente	—	—	—	—	1	—	—	—	—	10	2	—	13
Norrlands trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Övre Norrlands trupper	3	19	5	8	10	22	33	3	4	3	8	9	127
Västerbottens regemente .	3	9	2	6	8	22	30	1	—	—	—	—	81
Norrbottens regemente . .	—	9	1	1	—	—	1	—	1	—	7	5	25
Norrbottens artillerikår . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Bodens artillerireg.	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	1	4	10
Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	4
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	5
Intendenturkompaniet . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteri.													
Södra arméfördelningen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Göta artilleriregemente . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Östra arméfördelningen	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	6
Göta livgarde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upplands regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Norra arméfördelningen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Påssjuka.													
Södra arméfördelningen	—	1	1	2	1	1	1	—	—	—	—	—	7
Kronobergs regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
, , , det.	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	5
Skånska kavallerireg. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wendes artillerireg.	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Västra arméfördelningen	24	19	7	8	19	17	9	8	14	13	11	10	159
Skaraborgs regemente . . .	22	15	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	43
Älvsborgs regemente	—	—	—	3	6	4	—	—	—	—	—	—	13
Bohusläns regemente	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Värmlands regemente	2	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5
Livregementets husarer . . .	—	3	1	3	11	13	9	8	14	13	11	10	96
Göta trängkår	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Östra arméfördelningen	3	—	1	—	3	16	29	27	22	2	2	5	110
Svea livgarde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ fästn.-bat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementets grenadjärer	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3
Södermanlands regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upplands regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	6
Livgrenadjärregementet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings—Kalmar reg.	3	—	—	—	1	5	11	15	15	—	2	4	56
Livregementet till häst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Smålands arméart.-reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Artilleriets skjutskola . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	7
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	2	8	10	10	2	—	—	—	32
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Intendenturkompaniet . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arméns underoff.-skola . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Infanteriskjutskolan . . .	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	3
Norra arméfördelningen	5	32	5	12	11	16	10	7	9	2	—	—	169
Hälsinge regemente	—	—	1	2	3	2	—	—	—	—	—	—	8
Jämtlands fältjägarreg.	4	21	2	10	8	10	3	1	—	—	—	—	59
Västernorrlands reg. . . .	1	10	—	—	—	4	6	6	9	2	—	—	38
Norrlands artillerireg. . .	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
„ trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	9	20	12	2	8	7	16	11	15	—	—	—	100
Västerbottens regemente . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens artillerikår . .	—	—	—	—	1	3	7	3	14	—	—	—	28
Intendenturkomp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens regemente . . .	8	19	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Bodens artillerireg.	1	1	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	8
Bodens ingenjörkår	—	—	—	1	7	4	9	8	—	—	—	—	29
Gotlands trupper	27	1	1	—	—	—	1	—	1	4	—	5	40
Gotlands infanterikår . . .	18	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	22
„ artillerikår	9	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	5	18
Influensa.													
Södra arméfördelningen	—	1	3	58	—	1	1	1	3	1	3	—	72
Kronobergs regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ det.	—	—	1	14	—	1	—	—	2	—	—	—	18
Hallands regemente	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Norra skånska inf.-reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södra „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skånska kavallerireg. . . .	—	1	1	41	—	—	—	—	1	1	3	—	48
Wendes artillerireg. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta kustingenjörkomp. . .	—	—	—	3	—	—	1	1	—	—	—	—	5
Skånska trängkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	—	—	7	250	40	39	—	—	—	—	—	—	336
Skaraborgs regemente . . .	—	—	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	53
Älvsborgs regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bohusläns regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands regemente . . .	—	—	—	50	8	39	—	—	—	—	—	—	97
Livregementets husarer . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Sum- ma
Karlsborgs art.-reg.	—	—	7	77	30	—	—	—	—	—	—	—	114
Göta trängkår	—	—	—	64	—	—	—	—	—	—	—	—	64
Intend.-komp. Karlsborg . .	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	—	—	8
<i>Östra arméfördelningen</i>	—	—	119	236	49	—	1	—	—	—	—	3	408
Svea livgarde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta „ fästningsbat.	—	—	30	—	2	—	1	—	—	—	—	—	33
Livregementets grenadjärer .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands regemente . .	—	—	4	70	—	—	—	—	—	—	—	—	74
Upplands regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livgrenadjärreg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings—Kalmar reg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementet t. häst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artillerireg.	—	—	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66
Smålands arméartillerireg. .	—	—	—	88	18	—	—	—	—	—	—	3	109
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kustingenjörkomp. Vaxh. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår	—	—	—	72	20	—	—	—	—	—	—	—	92
Fälttelegrafkåren	—	—	19	1	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infanteriskjutskolan	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	6
Artilleriets skjutskola . . .	—	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	8
<i>Norra arméfördelningen</i>	—	—	63	190	12	—	—	—	—	—	—	—	265
Dalregementet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hälsinge regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands fältjägarreg. . . .	—	—	—	38	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Västernorrlands regemente . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands dragonreg.	—	—	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
„ art.-reg.	—	—	—	152	12	—	—	—	—	—	—	—	164
„ trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Övre Norrlands trupper</i>	3	518	59	6	—	—	—	—	—	—	19	21	626
Västerbottens regemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands dragonreg.	—	21	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
Norrbottnens art.-kår	—	20	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
Intendenturkomp.	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Norrbottnens regemente . . .	2	248	20	5	—	—	—	—	—	—	—	—	275
Bodens artillerireg.	1	163	16	1	—	—	—	—	—	—	18	19	218
„ ingenjörkår	—	63	15	—	—	—	—	—	—	—	1	2	81
<i>Gotlands trupper</i>	3	1	14	45	2	6	10	—	1	2	1	4	89
Gotlands infanterikår	3	1	14	43	2	6	10	—	1	2	1	4	87
„ artillerikår	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Slutsummor.													
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber	3	—	1	1	—	1	2	1	1	1	2	6	19
Mässling	14	44	31	40	57	66	68	19	7	17	20	18	401
Tarmtyfus (m. paratyfus) . .	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	3
Difteri	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	3	—	7
Påssjuka	68	73	27	24	42	57	66	53	61	21	13	20	525
Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Influensa	6	520	265	785	108	46	12	1	4	3	23	28	1 796
Akut barnförlamning	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2
Epidemisk hjärnfeber	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3
Sömnssjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Undulantfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Denguefeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Göta art.-reg. — ² Upplands reg. — ³ Kronobergs reg. och Göta ing.-kår. — ⁴ Göta ing.-kår.
 — ⁵ Värmls reg. — ⁶ Göta trängkår. — ⁷ Gotlands inf.-kår. — ⁸ Wendes art.-reg. — ⁹ Söderms reg.

Anm. Tabellen upptager de under varje månad nyinsjuknade fallen.

Tab. 10. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Dröppel (<i>Gonorrhoea</i>) med följsjukdomar				Enkelt ven. sår (<i>Ulcus molle</i>) med följsjukd.				Nyförrvärd syfilis (<i>Syphilis recens</i>)				Recidiverande syfilis (<i>Syphilis recidivans</i>)			
	Behäktade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden Smittade inom förlegnings- orten	Smittade inom förlegnings- orten	Summa insjuknade	Behäktade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden Smittade inom förlegnings- orten	Smittade inom förlegnings- orten	Summa insjuknade	Behäktade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden Smittade inom förlegnings- orten	Smittade inom förlegnings- orten	Summa insjuknade	Behäktade med sjuk- domen vid inskillelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden Smittade inom förlegnings- orten	Smittade inom förlegnings- orten	Summa insjuknade
Fast anställda och värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	7	10	4	21	—	2	—	2	1	1	1	3	—	—	—	—
Västra ,	7	5	8	20	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Östra ,	6	68	22	96	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—
Norra ,	9	19	5	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	4	6	1	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	33	114	40	187	—	2	—	2	2	2	2	6	—	—	—	—
Därav																
Värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	6	1	4	11	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Västra ,	7	1	1	9	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Östra ,	6	20	10	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra ,	9	5	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	32	28	16	76	—	1	—	1	2	—	—	2	—	—	—	—

Anm. Här angivna siffror avvika en smula från de i Tab. 8 meddelade, enär denna tabell i olikhet med Tab. 8 upptager även polikliniska fall.

Tab. 11. Dödlighet bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder år 1932.

	Dödsorsaker															
	Dödligheten i ‰ av medel- presensstyrkan.															
	S u m m a d ö d a.															
Områden.	Själv-mord. <i>suicidium</i> ¹	Olyckshändelse. <i>Causa mortiferi</i> ¹	Strufter. <i>Tumores</i>	Akut ledgångsreumatism. <i>Polyarthritis rheum. ac.</i>	Njursjukdom. <i>Nephritis</i>	Matsmältningssjukt.	Övr. andningssorganens sjukt.	Ak. lunginflamm. <i>Pneumonia ac.</i>	Andra cirkulationsorgs sjukt.	Hjärtacksinflamm. <i>Pericarditis</i>	Andra nervsystemets o. sinnesorgs sjukt.	Mellanörefn. <i>Otitis</i>	Hjärnhinneinflamm. <i>Mening. pur.</i>	Ämnesomsätningens o. inre sekretionens sjukt.	Annan tuberkulos. <i>Tbc. organismorum aliorum</i>	Lungrot. <i>Tbc. pulm.</i>
	Epidemisk hjärnfeber. <i>Meningitis cerebrospinalis epidemica</i>	Sömnsluka. <i>Encephalitis lethargica</i>	Akut barnförslänning. <i>Polio-myelitis anterior ac.</i>	Ros. <i>Erysipelas</i>	Varfeber. <i>Septicæmia</i>	<i>Pyospticæmia</i>	Influenza. <i>Influenza epid.</i>	Difteri. <i>Diphtheria</i>	Scharlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	Mässling. <i>Morbili</i>	Nervfeber. <i>Febris typhoides</i>					
Södra arméfördeln. . . .	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Västra ,	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra ,	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra ,	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper . . .	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ålder.																
Under 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—25 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Över 25 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	2	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	4	13	16	2	10	3	48	2	3	1	1	1	1	2	2	2

Anm. Tabellen upptager dödsfall bland arméns manskap samt befäl av manskaps grad. — Här angivna antal dödsfall avviker från det i Tab. 7 anförda på grund av olika bokföringsprinciper (särskilt beträffande våldsamma dödsorsaker).

¹ Därav 4 värnpliktiga (2 drunknade, 1 blev överkörd av automobil och 1 körde omkull med motorcykel). — ² Själv-mördarna voro: 2 furirer, 1 med skjutvapen (okänd anledning) och 1 hängde sig (psykiisk depression), 1 korporal med skjutvapen (ekonomiska svårigheter), 2 volontärer med skjutvapen (1 uppslagen förlovning, 1 psykiisk depression) och 1 värnpliktig hängde sig (okänd anledning).

Tab. 12 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Sjukhus	Kvarl. fr. föreg. år	Intagna					Summa vårdade	Utskrivna						Kvarl. d. 31 dec.	Antal underhållsdagar
		Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Civila	Summa		Till fortsatt krigstjänst		Till annan sj.-vårdsanst.	Avlidna	Civila (inkl. avlidna)	Summa		
								dagliga	odagliga						
Stockholm. I allt	107	305	1 709	413	520	2 947	3 054	2 306	74	38	19	543	2 980	74	52 314
1. Armén ⁴ . . .	30	195	1 086	205	—	1 486	1 516	1 412	56	16	10	—	1 494	22	19 524
Marinen ⁵ . . .	26	110	623	208	—	941	967	894	18	22	9	—	948	24	16 016
Civila . . .	51	—	—	—	520	520	571	—	—	—	—	543	543	28	16 774
2. Officerare o. d.	4	—	11	82	—	93	97	94	—	1	—	—	95	2	1 315
Underoff. o. d.	1	—	—	110	—	110	111	104	—	2	—	—	106	5	1 928
Manskap . . .	46	298	1 677	89	—	2 064	2 110	1 962	74	33	13	—	2 082	28	28 960
Anställda arb. ¹	5	7	21	132	—	160	165	146	—	4	4	—	154	11	3 337
Karlsborg. I allt ²	23	15	48	16	490	569	592	74	—	1	4	487	566	26	13 800
Därav manskap	1	15	44	1	—	60	61	54	—	1	4	—	59	2	1 270
Boden. I allt ³ .	109	156	1 178	95	3 149	4 578	4 687	1 380	36	3	10	3 085	4 514	173	69 965
Därav manskap	18	147	1 144	25	—	1 316	1 334	1 265	36	3	8	—	1 312	22	15 588
Skövde. I allt ³ .	51	5	75	16	845	941	992	94	—	—	1	850	945	47	20 638
Därav manskap	4	5	74	3	—	82	86	79	—	—	1	—	80	6	2 219
Visborg. I allt .	3	71	635	6	—	712	715	685	15	9	1	—	710	5	5 717
Därav manskap	3	71	635	2	—	708	711	681	15	9	1	—	706	5	5 699
Linköping. I allt ³	20	54	518	34	539	1 145	1 165	587	—	22	—	543	1 152	13	15 991
Därav manskap ⁶	2	53	503	22	—	578	580	559	—	21	—	—	580	—	5 361
Eksjö. I allt ³ .	33	56	720	34	522	1 332	1 365	768	17	11	1	514	1 311	54	24 964
Därav manskap	4	55	720	22	—	797	801	755	17	11	1	—	784	17	7 373
Sollefteå. I allt ²	59	78	663	13	807	1 561	1 620	737	18	—	—	800	1 555	65	33 314
Därav manskap	1	77	662	7	—	746	747	729	18	—	—	—	747	—	8 832
Summa	405	740	5 546	627	6 872	13 785	14 190	6 631	160	84	36	6 822	13 733	457	236 703
Därav															
1. Armén . . .	71	630	4 912	412	—	5 954	6 025	5 721	142	60	27	—	5 950	75	65 762
Marinen ⁷ . . .	26	110	634	215	—	959	985	910	18	24	9	—	961	24	16 256
Civila . . .	308	—	—	—	6 872	6 872	7 180	—	—	—	—	6 822	6 822	358	154 685
2. Offic. o. d. . .	4	—	16	111	—	127	131	128	—	1	—	—	129	2	1 639
Underoff. o. d.	3	—	—	140	—	140	143	135	—	1	2	—	138	5	2 419
Manskap . . .	79	721	5 459	171	—	6 351	6 430	6 084	160	78	28	—	6 350	80	72 302
Anställda arb. ¹	11	19	71	205	—	295	306	284	—	4	6	—	294	12	5 658

¹ Vid armén och marinen. — ² Från marinen inga. — ³ Epidemiavd. ej medräknad. Se även not 2. — ⁴ Därav flyget 3 intagna, 79 underhållsdagar. — ⁵ D:o 46, resp. 494. — ⁶ D:o 10, resp. 173. — ⁷ Se not 4—6.

Tab. 12 b. Å garnisonssjukhusen vårdade sjuka från armén och flottan år 1932.

S j u k h u s	Antalet ¹ sjuk- sängar d. 31/12	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr pa- tient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
Stockholm	220	2 427	19	35 540	97	136	42	15
Karlsborg	61	79	4	1 773	5	5	1	22
Boden (inkl. epidemiavd.)	230	1 429	10	17 139	47	79	16	12
Skövde (exkl. epidemiavd.)	52	96	1	2 571	7	14	2	27
Visborg	78	712	1	5 717	16	51	3	8
Linköping	93	606	—	5 674	16	32	—	9
Eksjö	90	810	1	7 632	21	56	3	9
Sollefteå	90	754	—	5 972	16	47	—	8
Summa	914	6 913	36	82 018	225	.	.	12

Anm. I Tab. 12 a och 12 b medräknade officerare, underofficerare samt vid försvaret anställda arbetare. — Rörande uppgifter för civila se texten.

¹ Sjuksängar även för civila inbegripna, då deras antal i allmänhet ej är särskilt fastställt.

Tab. 13. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Ekajö	Sollefteå	
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	7	—	—	1	—	—	—	—	8
II. Infektions- o. a. parasitära sjukdomar.									
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	39	—	11	1	19	22	5	5	102
Erysipelas	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Scarlatina	—	—	7	—	—	—	—	—	7
Diphtheria	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbilli	1	—	48	—	—	6	26	14	95
Rubeola	1	—	126	1	—	—	—	42	170
Parotitis epidemica	5	—	63	—	39	2	53	45	207
Influenza epidemica	4	12	135	1	93	—	—	—	245
Varicellæ	—	—	1	—	—	—	2	1	4
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Typhus abdominalis. Paratyphus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysenteria	3	—	—	—	—	10	—	—	13
Poliomyelitis anterior ac. Polioencephalitis ac.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis cerebrospinalis epidemica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Encephalitis lethargica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis pulmonum, laryngis	64	2	16	—	2	1	6	1	92
» ossium et articularum	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» lymphoglandularum	6	1	7	—	—	—	2	—	16
» organorum aliorum	5	—	2	—	—	—	—	—	7
Syphilis acquisita	19	—	—	—	—	1	—	—	20
Ulcus molle	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonorrhœa (och följsjukdomar)	85	—	1	—	5	3	2	1	97
Febris. Febricula (vacc.-feber)	1	—	17	—	26	—	17	36	97
Övriga hithörande sjukdomar	5	1	12	—	1	—	—	3	22
III. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.									
Anæmia	8	1	1	1	—	1	1	3	16
Polycythæmia	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Scorbutus	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Lymphadenitis, lymphoma	23	—	13	—	—	—	—	—	36
Övriga hithörande sjukdomar	6	—	1	—	—	—	—	—	7
IV. Ämnesomsättningssjukdomar.									
Diabetes mellitus	9	—	1	1	—	2	3	1	17
Adipositas	2	—	—	—	—	—	1	—	3
Övriga hithörande sjukdomar	1	—	1	—	—	—	—	2	4
V. Kroniska förgiftningssjukdomar.									
Alcoholismus chronicus	3	—	2	—	—	—	—	—	5
Övriga hithörande sjukdomar	3	—	—	—	—	—	—	—	3
VI. Nervsystemets sjukdomar.									
Hæmorrhagia meningum cerebri	1	—	2	—	—	—	—	—	3
Meningitis cerebri. Meningitis cerebrospinalis	11	—	2	—	—	—	—	1	14
Hæmorrhagia, thrombosis cerebri	5	—	1	—	—	—	—	—	6
Lues cerebrospinalis. Tabes dorsalis	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Neuritis. Neuralgia	30	3	6	4	7	16	6	10	82

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Västby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
Paresis	10	—	1	—	—	—	—	—	11
Epilepsia	4	1	1	—	—	—	2	—	8
Hysteria	2	—	—	—	—	—	—	1	3
Neurasthenia	28	—	12	—	3	5	7	9	64
Övriga hithörande sjukdomar	25	—	5	—	8	4	—	—	42
VII. Sinnessjukdomar	3	—	9	—	5	—	—	4	21
VIII. Cirkulationsorganens sjukdomar.									
Pericarditis	2	1	2	—	—	—	—	—	5
Endocarditis, Myocarditis ac.	31	—	10	—	—	—	—	—	41
Endocarditis chr. Vitium org. cordis. Myocarditis chr. Cardiosclerosis. Cor adiposum	59	—	20	—	—	2	—	2	83
Neurosis cordis	5	—	3	—	1	3	—	2	14
Arteriosclerosis. Endarteriitis	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Hypertonia simplex	8	—	—	—	—	—	—	—	8
Aneurysma	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Varix	53	—	—	—	1	2	2	—	58
Thrombosis. Embolia	5	—	2	—	—	—	—	—	7
Övriga hithörande sjukdomar	13	—	—	—	—	—	—	—	13
IX. Andningsorganens sjukdomar.									
Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	117	—	31	8	6	4	9	1	176
Morbi laryngis	9	—	—	—	23	—	5	1	32
Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	54	—	38	1	57	39	102	13	304
Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	5	—	14	—	—	—	—	—	19
Bronchiectasia	2	—	—	—	—	1	—	—	3
Asthma bronchiale	1	—	4	1	1	—	—	—	7
Pneumonia crouposa acuta	14	4	35	2	1	4	2	3	65
Bronchopneumonia acuta	51	—	19	—	3	—	1	2	76
Hæmorrhagia pulmonum	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Pleuritis. Empyema pleuræ	68	1	34	1	9	1	3	8	125
Övriga hithörande sjukdomar	26	—	2	2	1	—	—	—	31
X. Matsmältningsorganens sjukdomar.									
Stomatitis. Noma	2	—	—	—	—	—	1	—	3
Tonsillitis. Angina tonsillaris. Pharyngitis	217	12	283	2	141	149	278	71	1 153
Peritonsillitis acuta	35	1	20	2	4	4	—	5	71
Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	2	—	18	3	—	1	—	—	24
Gastritis acuta. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	49	—	25	3	20	36	18	27	178
Gastritis chronica	14	—	22	—	1	2	1	2	42
Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	69	3	6	2	—	7	9	3	99
Neurosis ventriculi	11	—	—	—	—	1	—	8	20
Entero-colitis chronica	2	—	3	—	—	—	—	1	6
Appendicitis	118	6	61	10	7	3	1	4	210
Hepatitis. Cirrhosis	4	—	—	—	—	3	—	—	7
Ileus. Volvulus	4	—	1	1	—	—	—	—	6
Hernia	25	—	6	4	1	1	1	—	38
Cholelithiasis	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Icterus. Icterus catarrhalis	3	1	2	—	2	—	—	1	11
Peritonitis	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Övriga hithörande sjukdomar	43	1	26	2	2	3	5	—	82

¹ „Övre luftvägarnas infektioner.“ — ² Se not 1.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Vishy	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
XI. Njurarnas o. urinvägarnas sjukdomar.									
Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	68	—	5	3	—	4	—	3	83
Nephritis degen. et inflammatoria chr. Morbus Brighti	9	—	6	1	1	1	—	—	18
Hydronephrosis	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Nephrolithiasis	18	—	5	—	—	—	—	—	23
Cystitis	8	—	3	—	—	—	—	—	11
Urethritis	6	—	—	1	—	2	—	1	10
Strictura urethræ	5	—	1	—	—	—	—	—	6
Övriga hithörande sjukdomar	16	1	9	—	4	1	3	—	34
XII. Könsgorganens sjukdomar.									
Hypertrophia prostatæ	3	—	1	—	—	—	—	—	4
Prostatitis. Abscessus prostatæ	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Orchitis. Epididymitis	14	—	13	—	—	1	—	3	31
Phimosi. Paraphimosi	7	—	3	—	—	—	—	—	10
Övriga hithörande sjukdomar	20	—	2	—	—	—	—	—	22
XIII. Muskelnas, ledgångarnas samt ben- systemets sjukdomar.									
Myitis. Rheumatismus musculorum	5	—	18	1	3	1	16	11	55
Tendovaginitis	—	—	1	—	2	8	11	2	24
Bursitis. Hygroma	17	1	2	—	—	—	4	3	27
Synovitis. Arthritis	24	1	6	—	8	12	6	9	66
Polyarthritis rheumatica acuta	34	3	14	1	6	5	11	3	77
Pseudoarthrosis	6	—	—	—	—	—	—	—	6
Spondylitis deformans	10	—	3	—	—	—	—	—	13
Myalgia	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Lumbago	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Scoliosis. Pes varus, planus, valgus	18	—	5	—	—	—	—	—	23
Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	17	1	8	2	2	10	1	—	41
Chondromalacia patellæ	22	—	1	—	—	—	—	—	23
Övriga hithörande sjukdomar	24	1	10	—	2	4	—	—	41
XIV. Hudens sjukdomar.									
Erythema multiforme et nodosum	10	—	4	—	—	—	3	5	22
Urticaria	6	—	5	—	—	—	1	1	13
Herpes zoster	2	—	3	—	—	1	1	—	7
Eczema	33	1	2	—	3	2	2	—	43
Psoriasis	10	—	—	—	2	—	1	1	14
Impetigo	17	—	1	—	2	—	—	—	20
Acne	23	—	—	—	—	—	—	—	23
Ulcus varicosum cruris	5	—	1	—	—	—	—	—	6
Furunculosis, Furunculus	44	—	13	—	13	1	27	7	105
Carbunculus	9	—	—	—	4	1	—	—	14
Tricophytia	5	—	1	—	2	—	—	—	8
Scabies	59	—	41	—	9	1	1	10	121
Atheroma	14	—	—	—	—	—	—	—	14
Övriga hithörande sjukdomar	30	—	4	—	2	13	2	2	53

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirsk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i							Sollentuna	Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Väsby	Linköping	Eksjö		
XV. Öronsjukdomar.									
Morbi meatus auditorii externi	5	—	4	—	—	—	—	—	9
Morbi tubæ Eustachii	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Otitis media acuta	28	—	61	1	1	—	2	9	102
Otitis media purulenta	19	—	2	—	12	—	5	1	39
Mastoiditis	—	—	21	2	—	—	—	—	23
Övriga hithörande sjukdomar	4	—	1	—	—	—	—	—	5
XVI. Ögonsjukdomar.									
Conjunctivitis æstivalis, cat., phlyctænulosa	5	—	2	—	1	1	—	3	12
Keratitis phlyctænulosa, ulcerosa	5	—	7	2	—	—	—	2	16
Iritis, iridocyclitis	1	—	—	—	—	—	—	2	3
Övriga hithörande sjukdomar	6	—	1	—	—	—	—	—	7
XVII. Svalster.									
Carcinoma	9	—	—	—	—	—	—	—	9
Sarcoma	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra svalster	15	—	2	—	1	2	1	—	21
XVIII. Andra sjukdomar.									
Myxoedema	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Morbus Basedowi	2	—	—	—	—	1	—	—	3
Struma	12	—	3	—	—	—	—	—	15
Övriga hithörande sjukdomar	2	—	—	—	—	—	—	—	2
XIX. Skador och förgiftningar.									
Sår utan komplikationer. <i>Vulnus</i>	67	4	13	4	3	10	5	—	106
Kontusion. <i>Contusio</i>	81	2	5	2	31	23	50	—	199
Inträngd främmande kropp	12	—	1	2	—	—	—	—	15
Ledvrickning. <i>Distorsio. Luxatio</i>	121	4	26	3	19	31	29	—	233
Utgjutning i led. <i>Synovitis traum., Hæmarthrosis</i>	—	—	5	4	—	—	—	—	9
Öppnande av någon av de större lederna. <i>Vulnus perforans</i>	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Arm- o. benbrott, enkelt. <i>Fractura simplex</i>	141	3	14	4	2	13	32	—	209
„ „ „ komplicerat. <i>Fractura complicata</i>	3	—	—	3	—	1	—	—	7
Avskärning av muskel, sena, nerv	20	—	4	1	—	—	—	—	25
Skada å större kärl	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krossning, avhuggning, avslitning. <i>Amputatio traumatica. Laceratio</i>	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Förbränning. <i>Combustio</i>	2	1	1	—	1	—	—	—	5
Förfrysning. <i>Congelatio</i>	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Skada å lever, mjälte, njure, urinblåsa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Öppnande av lung- eller hjärtsäck. <i>Vulnus perforans</i>	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Hjärnskakning. <i>Comotio cerebri</i>	2	1	9	2	—	1	—	—	15
Brott å hjärnskålens botten. <i>Fractura baseos cranii</i>	—	—	2	3	—	—	—	—	5
Slag å ögat. <i>Contusio oculi</i>	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Övriga skador å ögat	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Skada av åska	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förgiftning	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra skador	7	—	2	—	3	4	1	5	22
Observationspatienter. <i>Konvalescenter</i>	1280	4	80	—	84	65	17	59	589

Anm. Här redovisas endast de under året intagna. — De civila sjukdomsfallen uteslutna.

¹ Därav för andningsorganen 100, cirk-org. 40, matsmältningsorg. 72, nervsystemet 14, ben-systemet 9, psyket 7 o. s. v.

1	2	3	4		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbät- rad	död
XI. Lever och gallblåsa.					
Cholecystit. ac. gangr.	1	Cholecystectomy + drainage	—	—	1
XIV. Magsäck och tolvfinger- tarm.					
Ulcus ventric. perf.	1	Översyning + G. E. R. P. + Witzel	1	—	—
„ „ penetrans.	1	Ventrikelresektion	1	—	—
Gastrit. phlegmon.	1	Laparotomi + drainage	1	—	—
Cancer ventric. susp.	1	Explorativ laparatomi	1	—	—
„ „ inoperabil.	2	„ „ „	2	—	—
Ulcus duodeni.	1	G. E. R. P.	1	—	—
XV. Jejunum, ileum och colon.					
Adherens. peritoneal.	1	Lysis.	1	—	—
Volv. intermitt. coli ascend. . . .	1	Tarmresektion	1	—	—
XVI. Appendix.					
Appendicit. ac.	43	Appendectomy	42	—	1
„ „ recid.	8	„ „	8	—	—
„ „ ac. gangrän.	34	„ „	34	—	—
„ „ perf. c. abscess.	6	„ „ + drän.	6	—	—
„ „ „ perit.	3	„ „ + „	3	—	—
Typhlit. ac.	1	„ „	1	—	—
Lymphadenit. ac. mesenter. . . .	1	„ „ + provexcision	1	—	—
XVII. Bräck.					
Hernia inguin. indir.	12	Rad.op. enl. Bassini-Schultén . .	12	—	—
„ „ „ recidiv.	1	„ „ „ „ „	1	—	—
„ „ „ congenit.	6	„ „ „ „ „	6	—	—
„ „ „ incarcer.	2	„ „ „ „ „	2	—	—
Tumor canalis inguin.	1	Exstirpation + „ „	1	—	—
XVIII. Rectum och anus.					
Fiss. et contr. ani.	7	Dilat. forcée	7	—	—
Tumores haemorrhoid. int.	2	„ „ „ + exstirpation	2	—	—
„ „ „ thrombot.	3	Incision + utskrapning	3	—	—
„ „ „ ext. recidiv.	1	Excision	1	—	—
Abscessus ad anum.	7	Incision + tamponad	7	—	—
Fistula „ „	3	Klyvning	3	—	—
XX. Njuvar och ureterer.					
Nephrolithiasis.	3	Pyelolithotomi	3	—	—
Hydronephros. e vas. abber. . . .	1	a) Exstirp. av abber. kärl. b) Nephrect.	1	—	—
„ „ „	2	Nephrectomi	2	—	—
Fistula post nephrect.	1	Revision	1	—	—
XXII. Prostata.					
Hypertrophia prostatae	2	Vasectomi ¹	1	—	—
„ „ „	1	Transvesical prostatect.	1	—	—
Prostatitis ac. purulenta.	1	Incision	1	—	—

¹ Sedan transvesical prostatectomi.

	1	2	3	4		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskrivnen	förbättr. frisk el.	oförbätt- rad	död
XXIII. Urinblåsa, urinröret och penis.						
Stricture urethræ gon.	1	Dilatation forcée	1	—	—	—
Paraphimosis.	3	Dorsalsnitt	3	—	—	—
XXIV. Testiklar, bitestiklar, sädessträng och scrotum.						
Hydrocele testis	2	Op. enl. Winkelmann	2	—	—	—
, , traumat.	1	Punktion	1	—	—	—
Retentio testis	3	Rad.op. enl. Åkerblom + Bassini-Schultén	3	—	—	—
Epididymitis tbc.	2	Ablatio testis.	2	—	—	—
Varicocele	7	Venresektion + suspensoriebild.	7	—	—	—
XXVII. Extremiteter.						
Fract. claviculæ	3	Osteosyntes m. metalltråd	3	—	—	—
, , ,	3	Reposition + fix. enl. Aleman	3	—	—	—
, radii typ.	5	, + gips	4	—	—	—
, oss. metacarp.	2	, + fixation	2	—	—	—
, , , male sanata	1	Osteosyntes m. metalltråd	1	—	—	—
, digit.	1	Osteotomi + Osteosyntes	1	—	—	—
Luxatio humeri	3	Reposition + extension	2	—	—	—
, , habitual.	1	, enl. Kocher	2	—	—	—
, antibrachii	1	Op. enl. Eden	1	—	—	—
, digit.	4	Reposition + spjåla	1	—	—	—
Pseudarthrosis oss. navic.	2	, + fixation	4	—	—	—
Haematoma subungual.	1	Borrning enl. Beck	2	—	—	—
Ruptura tend. man.	1	Evulsio unguis	1	—	—	—
Abscisio ,	3	Tenorraphi	1	—	—	—
Amputatio traumat. digit.	1	,	3	—	—	—
Tendovaginit. supp. digit.	4	Satur	1	—	—	—
Tenonit. nodosa digit.	1	Incision	4	—	—	—
Omarthrit. purulenta	2	Senskideklyvning	1	—	—	—
Arthrit. purulenta metacarp.	1	Arthrotomi + dränage	1	—	—	—
, , digit. op.	1	,	1	—	—	—
Panaritium	3	Sekvestrotomi	1	—	—	—
Contract. Dupuytren.	2	Incision	3	—	—	—
Ganglion man.	3	Exstirpation	2	—	—	—
Unguis incarnat.	1	,	3	—	—	—
Osteodystrophia fibr. costæ	1	Op. enl. König	1	—	—	—
, , ,	1	Provexcision	1	—	—	—
	1	Revbensresektion	1	—	—	—
Undre extremiteter.						
Fract. pelvis. c. dislocat.	1	Reposition	1	—	—	—
, femor. cum ,	1	, + extension	1	—	—	—
, patellæ	1	Osteosyntes	1	—	—	—
, complic. tibiae sin.	1	Sårexcision + sutur + gips	1	—	—	—
, bimalleol. c. disloc.	1	Reposition + gips	—	—	—	—
, , ,	2	Osteosyntes med stift	2	—	—	—
, supramalleol. lat.	1	Reposition + gips	1	—	—	—
, oss. metatars.	1	, +	1	—	—	—
, halluc.	1	, + fixation	1	—	—	—
Luxatio patellæ lat.	1	Explorativ arthrotomi	1	—	—	—

¹ Därav 1 reponerad 2 gånger. — ² Därav 1 sedan opererad enl. Eden. — ³ Endast en patient.
— ⁴ Sedan osteosyntes.

Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbät- rad	död
Luxatio pedis	1	Reposition + gips	1	—	—
Pseudarthrosis tibiae	1	Bentransplantation	1	—	—
Abscisio tend. achill.	1	Tenorraphi	1	—	—
Rupt. tend. musc. quadric.	1	»	1	—	—
» menisc. medial. gen.	7	Arthrotomi + meniscectomi	7	—	—
» » lateral. »	1	» + »	1	—	—
» lig. cruciat. gen.	1	» + revision	1	—	—
Haemarthrosis gen.	5	Arthrocentes	5	—	—
Pyarthrosis	1	»	1	—	—
Gonit. exsudativa	4	»	4	—	—
Arthrit. deform. metatarsphal.	1	Arthroplastik	1	—	—
Haemobursa prepatellar.	1	Punktion	1	—	—
Bursit. ac. supp. prepatell.	1	Incision	1	—	—
» chron. »	2	Punktion	2	—	—
» » dors. ped.	5	Exstirpation	5	—	—
» » anticur.	3	»	3	—	—
» » anticur.	2	»	2	—	—
Myositis ossificans.	1	»	1	—	—
Chondromalacia patellae	2	Arthrotomi + excis. av brosk	2	—	—
Digit. malleus. ped.	1	Ledplastik	1	—	—
Contract. halluc.	2	Tenotomi + redressement	2	—	—
» digit. ped. + clavus.	1	» + excision	1	—	—
» » II	1	Exarticulation	1	—	—
Clavus infect. dig. V	1	»	1	—	—
Onychogryphosis	1	Total unguectomi	1	—	—
Pes plano-valg. contract.	1	Redressement + gips	1	—	—
Hernia muscul. anticur.	1	Fasciorrhaphi	1	—	—
Varices ¹ crur. et anticur.	4	Hög underbindning + venexstirp.	2	—	—
<i>Åkommor utan lokalt intresse.</i>					
Anaemia sec.	1	Blodtransfusion	1	—	—
Vulnus	² 49	Revision + sutur.	48	—	—
» infect.	4	Incision	4	—	—
» sclopet. cruris.	3	Extraction av främmande kropp	3	—	—
Abscessus	³ 25	Incision	22	—	—
Phlegmone	8	»	8	—	—
Furunculus	2	»	2	—	—
Carbunculus	6	»	6	—	—
Lymphangit. ac. supp.	⁴ 3	»	1	—	—
Lymphadenit. supp.	10	»	10	—	—
» tbc.	3	» + utskrapning	3	—	—
Atheroma	8	Exstirpation	8	—	—
» infect.	4	Incision	4	—	—
Hidroadenitis.	7	»	7	—	—
Cysta dermoid.	2	Exstirpation	2	—	—
» infect.	1	Incision	1	—	—
» epiteloid. dig.	2	Exstirpation	2	—	—
Verruca	3	Excochleation	3	—	—
Haematoma	4	Punktion	4	—	—
Cicatrix	1	Plastik	1	—	—
Corpus alien.	10	Extraction	10	—	—
Ulcus chron. halluc.	1	Exarticulation	1	—	—
Lipoma	2	Exstirpation	2	—	—
Fibroma	1	»	1	—	—
Summa operationer	887	Summa döda	880	—	7

¹ Dubbelsidig. — ² Därav 1 op. förut. — ³ Därav 3 pat. opererade 2 gånger. — ⁴ Endast en pat. (opererad 3 gånger).

Tab. 15. Å garnisonssjukhuset i Boden operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1932.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
I.					
Vulnus contusum capillitii	1	Sutur	1	—	—
Corpus alienum faciei	1	Extraktion	1	—	—
II.					
Dacryocystitis chr.	1	Operation enligt Toti	1	—	—
III.					
Otitis externa circumscripta	3	Incision	3	—	—
Otitis media acuta	24	Paracentes	24	—	—
Otitis media acuta cum mastoiditide	15	Uppmejsling, antrotomi	14	—	1
Otitis media acuta cum suspicione thrombosis sinus sigmoidei	1	Friläggning av sinus	—	1	—
Otitis media chronica cum cholesteatoma	1	Radikal uppmejsling med hörselgångsplastik	1	—	—
Mastoiditis operata	1	Revision	1	—	—
IV.					
Deviatio septi narium	4	Submukös septumresektion	4	—	—
Sinusitis maxillaris	11	Punktioner och spolningar	11	—	—
Sinusitis maxillaris	7	Endonasal trepanation	7	—	—
Fractura ossis nasalis	1	Reposition	1	—	—
V.					
Angina phlegmonosa	3	Incision	3	—	—
Tonsillitis chronica	12	Tonsillectomia bilateralis	12	—	—
Hypertrophia tonsillae pharyngeae	2	Abrasio	2	—	—
Sialolithiasis	1	Klyvning, extr. av fragment	1	—	—
VI.					
Lymphadenitis colli	2	Incision	2	—	—
VIII.					
Empyema pleurae	2	Resectio costae, thoracotomi	1	—	—
Vulnus ictum regionis thoracis cum laesione pleurae	1	Primärexcision, sutur	1	—	—
XI.					
Cholecyst. ac. gangr. c. lith.	1	Cholecystectomi, dränage	1	—	—
XIV.					
Ulcus duodeni	2	Resectio ventriculi et duodeni Billroth II-Pólya	2	—	—
Ventrikelileus	1	Magfistel, jejunostomi	1	—	—
Ulcus ventr. perf. susp.	1	Laparotomia explorativa	1	—	—

¹ Samma patient som närmast efterföljande.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. död	död
XV.					
Ileus e strict. tub. intest.	1	Tarmresektion	—	—	1
Torsio omenti majoris	1	Omentresektion	1	—	—
XVI.					
Appendicitis acuta catarrhalis	30	Appendectomi	30	—	—
Appendicitis acuta gangraenosa	23	Appendectomi	23	—	—
Appendicitis acuta gangraenosa cum perit. circumscr. purul.	2	Appendectomi, dränage	2	—	—
Append. ac. gangr. c. periton. lib.	1	Appendectomi, dränage	1	—	—
Appendicitis chronica	3	Appendectomi	3	—	—
Frisk appendix	2	Appendectomi	2	—	—
XVII.					
Hernia inguinalis mobilis	4	Radikalop. enl. Bassini-Schultén	4	—	—
Hernia inguinalis mobilis recid.	1	Radikaloperation enligt Bassini	1	—	—
Hernia inguinalis congenita	1	Radikaloperation enligt Bassini	1	—	—
Hernia ventralis in cicatrice	1	Herniotomi, radikaloperation	1	—	—
XVIII.					
Varices haemorrhoidales	1	Injektionsterapi	1	—	—
Varices haemorrhoidales	1	Ringformig exc. enl. Whitehead	1	—	—
Abscessus ad anum	1	Incision	1	—	—
XX.					
Tuberculosis renis	1	Nephrectomi	1	—	—
XXIII.					
Strictura urethrae	1	Blässnitt, retrograd sondering	1	—	—
XXIV.					
Retentio testis	1	Ablatio testis	1	—	—
Spermatocele	1	Operation enligt Winkelmann	1	—	—
XXV.					
Uterus myomatosus	1	Supravag. uterusamp.	1	—	—
XXVI.					
Perirectal pålningskada	1	Revision, extraktion, dränage	1	—	—
XXVII.					
Luxatio patellae	1	Operation enligt Krogius	1	—	—
Hernia musculorum	1	Fascieplastik	1	—	—
Unguis incarnatus	3	Operation enligt König	3	—	—
Osteomyel. chr. c. abs. subperiostale	1	Incision, dränage	1	—	—
Tendovaginitis purulenta	1	Incisioner enligt Holm, gips	1	—	—
Panaritium digiti manus	3	Incision	3	—	—
Bursitis praepatellaris	2	Incision, dränage	2	—	—

1	2	3	4		
			Pat. utskriven		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	frisk el. förbättr.	oförbättr. död	död
Hygroma praepatellaris	1	Exstirpation	1	—	—
Varices anticururis	1	Injektionsterapi, zinklim	1	—	—
Osteochondritis dissecans genus . .	1	Arthrotomi, extraktion av fragment .	1	—	—
Corpus liberum genus	1	Arthrotomi, extraktion av fragment .	1	—	—
Luxatio menisci genus	2	Arthrotomi, exstirpation	2	—	—
Suspicio luxationis menisci genus .	1	Arthrotomi	1	—	—
Chondromatosis capsularis genus . .	1	Arthrotomi, extraktion	1	—	—
Synovitis genus	2	Arthrocentes	2	—	—
Haemarthrosis genus	2	Arthrocentes	2	—	—
Vulnus penetrans genus	1	Primärexcision	1	—	—
Ruptura tendinis Achillis	1	Senplastik	1	—	—
Fractura antibrachii	2	Trådextension, gips enligt Böhler .	2	—	—
Fractura olecrani	1	Osteosyntes	1	—	—
Fractura femoris	1	Trådsträck genom tuberositas tibiae .	1	—	—
Fractura patellae	1	Osteosyntes	1	—	—
Fractura anticururis	1	Reposition, gips	1	—	—
Fractura fibulae	1	Reposition, gips	1	—	—
Fractura digiti pedis	1	Reposition, gips	1	—	—
Laceratio digiti	1	Amputatio digiti	1	—	—
Exostosis cartilaginea	4	Avmejsling	4	—	—
XXVIII.					
Phlegmone	3	Incision	3	—	—
Abscessus	18	Incision	18	—	—
Furunculus	7	Incision	7	—	—
Haematoma	1	Punktion	1	—	—
Vulnus incisum	2	Revis. l. primärexcis., sutur	2	—	—
Vulnus sclopetarium	2	Primärexcision, sutur	2	—	—
Vulnus ictum	2	Primärexcision, sutur	2	—	—
Lipoma	1	Exstirpation	1	—	—
Atheroma	1	Exstirpation	1	—	—
XXIX.					
Status post operationem	2	Friläggning för intravenöst dropp .	2	—	—

Tab. 16. Å ganisonssjukhuset å Karlsborg operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1932

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
IV.					
Deviatio septi nasi	1	Septumresektion	1	—	—
V.					
Tonsill. chr. hypertrophia tons. .	2	Tonsillectomia bilat.	2	—	—
Vegetationes adenoid.	1	Abrasio pharyngis	1	—	—
XVI.					
Append. ac. catarrh.	1	Appendectomi p. s.	1	—	—
, , gangraenosa	3	, ,	3	—	—
, , chronica	1	, ,	1	—	—
XVII.					
Hernia inguin. directa	2	Radicalop. enl. Bassini-Girard . .	2	—	—
XXVII.					
Hygroma praepatell.	1	Exstirpation	1	—	—
Corpus lib. gen.	1	Artrotomi, extraktion	1	—	—
Haemarthros. gen.	4	Arthrocentes	4	—	—
Pyarthros. gen.	2	Arthrotomi, dränage	2	—	—
Osteitis digiti	1	Exarticulatio dig.	1	—	—
XXVIII.					
Vulnera	2	Revision, sutur	2	—	—

Tab. 17. Å militärsjukhuset i Sollefteå operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1932.

1 Sjukdom	2 Antal fall	3 Operation	4 Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
Furunculus, phlegmone	2	Incision	2	—	—
Vulnus contus.	2	Sutur	2	—	—
Unguis incarn.	2	Königs op.	2	—	—
Nervsjukdom	3	Lumbalpunktion	3	—	—
Pleuritis exsud.	6	Thoracocentes	6	—	—
Haemarthros.	4	Punction	4	—	—
Tbc. pulm.	1	Pneumoth. artific. (Nyanläggn.) .	1	—	—
, ,	1	, , (Påfylln. 4 ggr.) .	1	—	—
Caries dent.	3	Tandextr.	3	—	—

1	2	3	4			
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven			
			förbättr.	frisk el.	oförbättrad	död
XXIV.						
Hydrocele testis	1	Op. enl. Winckelman	1	—	—	—
XXVII.						
Vuln. cont. dig. man.	1	Saturer	1	—	—	—
» sclop. fem. c. lacerat. musc. . .	1	Revision + drän.	1	—	—	—
Fractura epic. lat. humeri	1	Extraktion av benfragment . . .	1	—	—	—
Corpus alien. man.	1	Extraktion	1	—	—	—
» antierur.	1	» av skena	1	—	—	—
» mob. gen.	1	Arthrotomi + extraktion	1	—	—	—
Haemarthrosis gen.	1	Punktion + spolning	1	—	—	—
Osteit. clavic.	1	Utskrap + jodoformg. tamp. . . .	1	—	—	—
Abscess. reg. deltoid	1	Incision + drän.	1	—	—	—
Verruca plant. ped.	1	Excochleation	1	—	—	—
XXIX.						
Anämia ex vuln. sclopet. thorac. .	1	Blodtransfusion enl. Jeanbrau . .	—	—	—	1

Tab. 19. Å garnisonssjukhusets i Linköping allmänna avdelning operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1932.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
V.					
Periostit. alveolar	3	Incisio	3	—	—
Peritonsillit.	1	,	1	—	—
XXVII.					
Vulnus sclopetar.	2	Extractio	2	—	—
XXVIII.					
Haematom. infect.	2	Incisio	2	—	—
Carbunculus	2	,	2	—	—

Tab. 20. Utgifter för truppveterinärvården 1 juli 1931—30 juni 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Häst- tjänst- görings- dagar	Utgifter, kronor	Nyskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbruknings- materiel	Medikamentor	Transport- kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad
Kostnad pr häst och dag i öre											
Södra arméfördelningen.											
Norra skånska infanteriregementet	12 351	1 150.25	3.61	1.84	0.18	2.75	0.69	0.04	—	0.20	9.31
Södra skånska infanteriregementet	11 009	252.41	0.14	1.02	0.37	0.26	0.41	0.09	—	—	2.29
Kronobergs regemente	10 320	426.84	—	1.95	0.14	1.03	0.84	0.08	—	0.10	4.14
Kronobergs reg:tes det. i Karlskrona	7 524	552.87	0.11	4.02	—	2.58	0.54	0.05	—	0.05	7.35
Hallands regemente	8 554	315.97	0.07	1.16	—	1.39	0.73	0.16	—	0.18	3.69
Skånska kavalleriregementet	185 973	10 353.59	1.01	2.45	0.38	0.81	0.71	0.11	0.09	—	5.56
Wendes artilleriregemente	129 561	6 476.27	2.72	0.30	0.42	0.89	0.64	0.03	—	—	5.00
Skånska trängkåren	21 487	463.18	0.03	0.82	0.31	0.39	0.58	0.02	—	—	2.15
Västra arméfördelningen.											
Skaraborgs regemente	11 683	755.28	0.74	3.61	0.05	0.85	1.17	—	—	0.02	6.45
Älvsborgs regemente	11 206	444.37	0.10	2.82	—	—	0.89	0.15	—	—	3.96
Bohusläns regemente	12 386	570.65	—	3.27	0.02	0.22	1.08	0.01	—	—	4.60
Värmlands regemente	10 629	224.31	0.16	1.15	0.06	0.40	0.32	0.02	—	—	2.11
Livregementets husarer	194 251	9 061.09	0.16	2.08	0.21	1.08	1.00	0.08	—	0.08	4.66
Göta artilleriregemente	126 021	8 765.01	3.84	0.27	0.62	0.97	0.92	0.06	—	0.28	6.96
Karlsborgs artilleriregemente	13 026	759.54	0.97	2.94	0.30	0.15	1.46	0.01	—	—	5.83
Göta trängkår	25 475	1 197.58	0.16	1.88	0.18	1.11	1.16	0.21	—	—	4.70
Andra intendenturkompaniet	1 115	87.03	—	7.53	0.27	—	—	—	—	—	7.80
Östra arméfördelningen.											
Svea livgarde	10 960	423.71	0.25	0.51	0.15	2.66	0.30	—	—	—	3.87
Göta livgarde	4 175	320.73	2.30	3.02	—	1.00	1.17	0.19	—	—	7.68
Livregementets grenadjärer	10 730	467.10	0.08	3.13	0.20	0.65	0.27	0.02	—	—	4.35
Upplands regemente	24 710	2 103.68	—	5.63	0.09	1.65	1.00	—	—	0.14	8.51
Södermanlands regemente	11 407	488.61	0.38	2.26	0.52	0.50	0.60	0.02	—	—	4.28
Livgrenadjärregementet } Östra bri- Jönköp.-Kalmar reg:te } gaden	15 331	576.60	0.29	2.36	0.25	0.48	0.36	0.02	—	—	3.76
	10 116	820.42	0.81	3.10	0.14	2.24	1.74	0.08	—	—	8.11
Livregementet till häst	184 939	9 840.04	0.32	3.36	0.08	0.24	0.78	0.31	—	0.23	5.32
Svea artilleriregemente	141 801	9 922.11	0.42	2.67	0.55	2.35	0.88	0.08	—	0.05	7.00
Smålands arméartilleriregemente	77 959	12 230.32	9.39	2.28	0.95	1.57	1.18	0.07	—	0.24	15.68
Svea ingenjörkår	29 751	1 807.83	0.61	1.11	0.98	0.59	1.51	0.46	—	0.82	6.08
Göta ingenjörkår	28 831	1 663.55	0.60	2.25	0.56	0.95	1.20	0.17	—	0.04	5.77
Fälttelegrafkåren	28 380	1 999.42	1.46	1.60	0.20	0.82	2.15	0.09	0.61	0.12	7.05
Svea trängkår	32 088	1 312.06	1.29	2.11	0.19	0.07	0.42	—	—	—	4.08
Generalstaben	29 272	1 443.91	0.98	2.46	0.02	0.22	0.87	0.19	—	0.19	4.93
Kavalleriinspektionen	201 041	2 429.31	0.09	0.14	0.01	0.33	0.53	0.04	—	0.07	1.21
Krigsskolan	7 695	539.31	0.52	1.40	0.03	2.54	1.30	—	0.75	0.47	7.01
Infanteriskjutskolan	3 818	295.32	—	3.31	—	—	3.99	0.01	—	0.42	7.73

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Häst- tjänst- görings- dagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr häst och dag i öre								
			Nyanskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbruknings- materiel	Medikamenter	Transport- kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad
Ridskolan	35 452	3 433·93	0·16	8·38	0·10	0·45	0·59	0·01	—	—	9·69
Arméns underofficersskola	16 677	774·88	1·26	1·41	0·40	1·46	0·08	0·03	—	—	4·64
Norra arméfördelningen.											
Dalregementet	11 247	517·26	0·05	3·60	0·04	0·08	0·82	0·01	—	—	4·60
Hälsinge regemente	10 641	520·54	0·13	2·47	0·10	1·38	0·53	0·13	—	0·15	4·89
Jämtlands fältjägarregemente	10 544	571·16	—	2·85	—	1·96	0·59	0·02	—	—	5·42
Västernorrlands regemente	11 313	739·85	0·08	2·65	0·41	0·84	2·54	0·02	—	—	6·54
Norrlands dragonregemente	191 294	10 062·27	0·62	2·27	0·28	1·07	0·99	0·02	—	0·01	5·26
Norrlands artilleriregemente	133 624	5 424·43	0·52	1·15	0·16	1·36	0·68	0·01	—	0·18	4·06
Norrlands trängkår	22 826	950·06	0·69	1·16	0·15	0·77	1·29	0·07	—	0·03	4·16
Övre Norrlands trupper.											
Västerbottens regemente	9 878	495·40	1·46	2·28	0·16	0·21	0·89	0·02	—	—	5·02
Norrbottens artillerikår	86 272	6 125·49	0·74	3·27	0·37	1·65	1·02	0·05	—	—	7·10
Tredje intendenturkomp.	1 104	64·86	—	1·09	—	—	—	—	—	4·79	5·88
Bodens fästning.											
Norrbottens regemente	15 469	907·68	—	—	—	—	—	—	—	5·87	5·87
Bodens artilleriregemente	19 627	917·12	—	2·19	—	2·01	0·41	—	—	0·06	4·67
Bodens ingenjörkår	19 705	1 015·48	0·02	2·24	0·22	1·82	0·83	0·02	—	—	5·15
Gotlands trupper.											
Gotlands infanterikår	8 796	199·83	—	1·49	—	0·48	0·17	0·13	—	—	2·27
Gotlands artillerikår	25 663	1 228·84	0·29	2·24	0·74	0·59	0·84	0·09	—	—	4·79

Tab. 21. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Truppförband.	Under året insjuknade	Avförda				Antal sjukdagar	Antal hästtjänst- förlingsdagar	Hela häst- beståndet	Sjukdagar pr häst ¹	Sjükskrivna hästar		Sjukdagar på 100 tjänstförlingsdagar
		Tjänst- dugliga	Ej tjänst- dugliga	Självdöda	Avlivade					Dagligt medeltal	Dagligt medeltal	
Livregementet till häst .	640	624	29	1	5	11 218	172 845	472	24	31	18	6.5
Skånska kavallerireg. . .	719	700	16	5	1	12 508	187 487	514	24	34	17	6.7
Livregementets husarer .	573	537	20	7	4	9 547	194 315	530	18	26	17	4.9
Norrlands dragonreg. U. .	1 021	987	39	3	7	16 721	184 498	510	33	46	16	9.1
B. .	189	176	3	—	2	2 748	48 024	131	21	8	15	5.8
Svea artillerireg.	866	836	17	6	3	13 279	137 927	378	36	36	15	10.2
Göta artillerireg.	855	816	27	2	7	11 424	122 669	335	34	32	13	9.3
Vendes artillerireg.	528	507	11	—	3	9 159	130 276	356	26	25	17	7.0
Norrlands artillerireg. . .	437	430	5	3	9	8 488	130 947	358	24	23	19	6.5
Norrbottnens artillerikår .	211	207	8	1	—	3 309	37 239	103	32	9	16	8.9
Småls arméartillerireg. .	405	391	12	2	2	8 252	66 917	183	45	23	20	12.3
Gotlands artillerikår . . .	106	104	2	—	1	2 139	17 828	49	44	6	20	11.9
Bodens artillerireg.	161	153	6	—	1	3 036	21 738	60	51	8	19	13.9
Karlsborgs artillerireg. .	33	31	2	—	—	830	12 531	34	24	2	25	6.6
Svea ingenjörkår	193	187	10	—	1	3 530	30 628	84	42	10	18	11.5
Göta ingenjörkår	86	78	10	—	—	1 074	29 449	81	13	3	12	3.7
Fälttelegrafkåren	318	314	3	1	—	3 081	26 166	72	43	8	9	11.8
Bodens ingenjörkår	100	101	4	—	—	2 226	17 390	58	38	6	22	12.8
Svea trängkår	42	41	1	—	—	724	31 171	85	9	2	17	2.3
Göta trängkår	92	85	1	—	2	2 235	23 622	64	35	6	24	9.3
Norrlands trängkår	127	117	8	—	—	2 257	23 289	64	35	6	18	9.7
Skånska trängkåren	120	113	6	1	1	1 981	20 798	57	35	5	17	9.5
Inf. södra arméförd. . . .	129	108	15	1	1	4 120	44 863	123	33	11	32	9.2
» västra »	140	111	8	—	1	3 501	46 025	126	28	10	25	7.6
» östra »	189	166	13	—	13	3 937	86 648	237	17	11	21	4.5
» norra »	129	102	19	—	2	3 494	51 660	142	25	10	27	6.8
» övre Norrlands tr. . .	136	124	5	—	—	2 892	24 338	67	43	8	21	11.9
» Gotlands trupper . . .	23	21	1	—	—	445	8 470	23	19	1	19	5.3
Skolor m. fl.³	425	421	3	—	5	5 686	93 604	256	22	16	13	5.1
Remontdepåer	229	208	5	2	5	5 783	204 085	559	10	16	25	2.8
Sammandrag.												
<i>a. Vapenslag.</i>												
Kavalleri	3 142	3 024	107	16	19	52 742	787 169	2 157	24	145	17	6.7
Artilleri	3 602	3 475	90	14	26	59 916	678 072	1 858	32	164	17	8.8
Ingenjörtrupper	697	680	27	1	1	9 911	103 633	284	35	27	14	9.6
Träng	381	356	16	1	3	7 197	98 880	271	27	20	19	7.3
Infanteri	746	632	61	1	17	18 389	262 004	718	26	50	25	7.0
Skolor m. fl. ³	425	421	3	—	5	5 686	93 604	256	22	16	13	5.1
Remontdepåer	229	208	5	2	5	5 783	204 085	559	10	16	25	2.8
<i>b. Arméfördelningar.</i>												
Södra arméfördelningen .	1 496	1 428	49	7	6	27 768	383 424	1 050	26	76	19	7.2
Västra »	1 693	1 580	57	9	14	27 537	399 162	1 094	25	75	16	6.9
Östra »	2 739	2 637	95	10	24	45 095	581 751	1 594	28	124	17	7.8
Norra »	1 714	1 636	71	6	18	30 960	390 394	1 070	29	85	18	7.9
Övre Norrlands trupper .	797	761	26	1	3	14 211	148 729	408	35	39	18	9.7
Gotlands trupper	129	125	3	—	1	2 584	26 298	72	36	7	20	9.8
Skolor m. fl. ³	425	421	3	—	5	5 686	93 604	256	22	16	13	5.1
Remontdepåer	229	208	5	2	5	5 783	204 085	559	10	16	25	2.8
I allt	9 222	8 796	309	35	76	159 624	2 227 447	6 103	26	438	17	7.16

Anm. Här avses arméns tjänste-, stam- och ackordhästar. — Beträffande kol. 4—6 se Tab. 23—25.

¹ Räknat på medelhästbeståndet (kol. 9). — ² Räknat på de under året insjuknade (kol. 2). —

³ Ridskolan, krigsskolan, arméns underofficersskola, generalstaben och 1. intendenturkompaniet.

Tab. 22. Sammandrag av hästsjukbesked för år 1932.

a) Arméns truppförband.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordhästar												Lejda hästar
Sjukdomar	Vårdade			Avförda						Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal	Summa insjuknade
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstdugliga	Ej tjänstdugl.	Självdöda	Avlivade	Summa	Kvarstående till nästa år			
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>												
Blodförgiftning	—	3	3	2	—	1	—	3	—	96	32.0	—
Fläckfeber	—	1	1	1	—	—	—	1	—	69	69.0	—
Kvarka	—	23	23	21	—	1	—	22	1	591	25.7	22
Smittsam munsjuka	—	2	2	2	—	—	—	2	—	25	12.5	—
Stelkramp	—	4	4	1	—	1	2	4	—	64	16.0	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	8	8	8	—	—	—	8	—	46	5.8	—
<i>II. Invasionssjukdomar</i>	—	37	37	37	—	—	—	37	—	65	1.8	—
<i>III. Konstitutionella sjukdomar . . .</i>	—	5	5	5	—	—	—	5	—	111	22.2	—
<i>IV. Förgiftningar . .</i>	—	2	2	1	—	1	—	2	—	23	11.5	—
<i>V. Nervsystemets sjukdomar</i>	—	11	11	5	4	1	1	11	—	200	1.8	—
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>												
Inflamm. i bindehinnan	—	36	36	36	—	—	—	36	—	272	7.6	2
„ „ hornhinnan	—	64	64	63	—	—	—	63	1	643	10.0	3
Starr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithör. sjukdomar	1	19	20	19	—	—	1	20	—	319	16.8	2
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>												
Luftrörskatarr	—	7	7	6	—	—	—	6	1	104	14.9	1
Lungemfysem, kvickdrag	—	10	10	2	6	—	—	8	2	297	29.7	—
Näskatarr	4	16	20	20	—	—	—	20	—	299	18.7	—
Pipande kvickdrag	3	9	12	10	—	—	1	11	1	432	48.0	—
Sjukd. i näsans bihålor	—	6	6	3	—	—	1	4	2	207	34.5	—
Övriga hithör. sjukdomar	1	20	21	18	—	2	—	20	1	154	7.7	2
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>												
Blodpropp	—	1	1	—	—	—	1	1	—	8	8.0	—
Blodåderinflammation	—	1	1	—	—	1	—	1	—	16	16.0	—
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	12	405	417	385	12	—	—	397	20	4 007	9.9	2
Organiskt hjärtfel	2	4	6	5	—	—	—	5	1	185	46.3	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	6	6	2	1	2	1	6	—	58	9.7	—
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>												
Förstoppning	—	75	75	73	—	2	—	75	—	161	2.1	—
Gasansamling i tarmen	—	22	22	20	—	2	—	22	—	36	1.6	—
Tandfel	—	236	236	236	—	—	—	236	—	44	0.2	—
Inflammation i svalget	—	35	35	35	—	—	—	35	—	285	8.1	2
Kolik	5	99	104	104	—	—	—	104	—	245	2.5	3
Tarmvred	—	5	5	—	—	3	2	5	—	5	1.0	—
Mag- och tarmkatarr	4	38	42	36	2	2	—	40	2	1 056	27.8	1
Övriga hithör. sjukdomar	5	38	43	30	1	9	2	42	1	504	13.3	—

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordhästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal ¹	Summa insjuknade
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgör.	Självdöda	Aktivade	Summa				
XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar . .	1	10	11	10	1	—	—	11	—	179	17·9	—
XII. Rörelseorganens o. bensystemets sjukdomar.												
Allmän stelhet, svaghet . .	—	19	19	6	13	—	—	19	—	306	16·1	—
Benbrott	1	38	39	6	2	4	27	39	—	795	20·9	1
Benspricka	4	15	19	17	—	—	1	18	1	1 120	74·7	1
Fotrulleinflammation . .	3	63	66	34	30	—	—	64	2	2 268	36·0	—
Inflamm. i ben o. -hinnor	8	118	126	115	4	—	—	119	7	3 491	29·6	—
Seninflamm. o. -bristning	42	845	887	769	65	—	3	837	50	29 997	35·5	2
Senskideinflammation . .	6	89	95	80	5	—	2	87	8	3 124	35·1	1
Korsförlamning	—	9	9	5	1	2	1	9	—	51	5·7	1
Ledgalla	1	38	39	35	4	—	—	39	—	694	18·3	1
Ledinflammation	28	342	370	295	36	—	5	336	34	11 337	33·1	3
Ledvrickning	26	430	456	433	6	—	2	441	15	10 372	24·1	6
Reumatism	1	28	29	29	—	—	—	29	—	247	8·8	3
Ringkota	3	51	54	30	18	—	1	49	5	1 974	38·7	—
Spatt	11	111	122	72	39	—	1	112	10	4 675	42·1	—
Överben	2	27	29	29	—	—	—	29	—	530	19·6	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	115	115	67	29	—	1	97	18	2 077	18·1	24
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.												
Blodutgjutning i bindväv	1	24	25	25	—	—	—	25	—	439	18·3	1
Böld	5	67	72	71	—	—	—	71	1	787	11·7	3
Fistel	—	3	3	3	—	—	—	3	—	30	10·0	—
Krosskada	9	492	501	488	1	—	1	490	11	5 819	11·8	17
Löss	—	2	2	2	—	—	—	2	—	37	18·6	—
Mankfistel, nackfistel . .	6	11	17	11	—	—	3	14	3	991	90·1	—
Mugg	1	119	120	120	—	—	—	120	—	1 075	9·0	—
Ringorm	20	119	139	136	—	—	—	136	3	3 181	26·7	1
Skabb (Dermatophagus) .	—	30	30	29	—	—	—	29	1	150	5·0	—
Sår	25	1 846	1 871	1 841	—	—	4	1 845	26	19 261	10·4	106
Tryckskada	7	512	519	517	—	—	—	517	2	5 774	11·3	140
Övriga hithör. sjukdomar	2	114	116	114	1	—	—	115	1	1 751	15·4	4
XIV. Sjukdomar i hovar.												
Hovböld	1	114	115	113	—	—	—	113	2	1 352	11·9	1
Fång	—	19	19	15	1	—	2	18	1	514	27·1	1
Hovkräfta	—	7	7	4	—	—	1	5	2	308	44·0	—
Hovspricka	11	385	396	366	10	—	—	376	20	10 952	28·4	—
Inflamm. i hovens läderhud	8	747	755	741	1	—	1	743	12	8 133	10·9	12
Krontramp	12	487	499	486	—	—	—	486	13	4 144	8·5	2
Spiktramp	2	88	90	83	2	—	3	88	2	1 377	15·6	2
Stengalla	1	23	24	23	—	—	—	23	1	209	9·1	2
Strålröta	1	42	43	41	—	—	—	41	2	572	13·6	—
Övriga hithör. sjukdomar	4	95	99	90	8	—	—	98	1	1 826	19·2	3
XV. Svulster . .	4	51	55	50	1	1	—	52	3	1 289	25·3	—
XVI. Observation .	1	—	1	1	—	—	—	1	—	7	—	—
Summa	295	8 993	9 288	8 588	304	35	71	8 998	290	153 841	17·1	378

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

b) Remontdepåerna.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukdomar	Kvarstående från föregående år	Insjuknade	Summa	A v f ö r d a				Summa avförda	Kvarstående till nästa år	Antal sjuklagar	
				Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade				
I. Infektionssjukdomar.											
Fläckfeber	—	2	2	1	—	—	—	1	2	—	22
Övriga infektionssjukdomar	—	3	3	3	—	—	—	—	3	—	20
II. Invasionssjukdomar.											
Masksjuka	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	28
V. Nervsystemets sjukdomar .											
V. Nervsystemets sjukdomar	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	134
VI. Ögats sjukdomar . .											
VI. Ögats sjukdomar	—	6	6	6	—	—	—	—	6	—	214
VIII. Andningsorganens sjukd.											
VIII. Andningsorganens sjukd. . . .	—	4	4	3	—	—	—	—	3	1	226
IX. Cirkulationsorganens sjukd.											
IX. Cirkulationsorganens sjukd. . . .	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—
X. Digestionsorganens sjukd.											
Kolik	—	2	2	2	—	—	—	—	2	—	3
Tandfel	—	2	2	2	—	—	—	—	2	—	2
Krabbbitning	—	4	4	1	—	—	1	—	1	2	73
Övriga hithörande sjukdomar	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	2
XII. Rörelseorganens sjukd.											
Benbrott	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—
Benspricka	—	2	2	1	—	—	—	—	1	1	36
Inflammation i ben och hinner . . .	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	32
Seninflamm. och senbristning	1	10	11	8	1	—	—	—	9	2	616
Ledgalla	—	7	7	7	—	—	—	—	7	—	338
Ledinflammation	2	3	5	3	1	—	—	1	5	—	448
Ledvrickning	—	9	9	9	—	—	—	—	9	—	175
Piphas	—	8	8	8	—	—	—	—	8	—	41
Spatt	—	5	5	3	2	—	—	—	5	—	390
Övriga hithörande sjukdomar	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	42
XIII. Hudens o. bindvävens sjukd.											
Blodutgjutning i bindväven	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	57
Böld	—	9	9	9	—	—	—	—	9	—	198
Kontusion	—	27	27	26	—	—	—	—	26	1	851
Ringorm	—	19	19	19	—	—	—	—	19	—	418
Sår	—	52	52	51	—	—	—	—	51	1	980
Övriga hithörande sjukdomar	—	4	4	2	—	—	—	—	2	2	79
XIV. Sjukdomar i hovar.											
Hovböld	—	25	25	24	—	—	—	—	24	1	224
Hovinflammation	—	18	18	17	—	—	—	—	17	1	134
Summa ¹	3	229	232	208	5	2	5	220	12	5 783	
Därav å Herrevadskloster ²	1	150	151	141	—	1	3	145	6	2 833	
Dressyranst. v. d:o ³	—	40	40	34	2	1	—	37	3	1 508	
Gudhem ⁴	2	39	41	33	3	—	2	38	3	1 392	

¹ Antal hästtjänstgöringsdagar 204 085. — ² D:o 95 639. — ³ D:o 18 320. — ⁴ D:o 90 126.

Tab. 24. Avlivade hästar år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Truppförband	Orsak till avlivandet										Summa	Avlivade hästar % av medelhästbeståndet	Medelålder
	Infektionsjukd.	Sjukd. i nerv- syst. o. slimesorg.	Sjukd. i cirkulations- organen	Sjukdom i digestionsorganen	Allmän stelhet, ålder	Senkomma	Ledkomma	Hovkomma	Benbrott o. a. åkom- mor i ben/stemet	Övriga orsaker			
Livregementet till häst . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	15	—	5	1.1	7.8
Skånska kavalleriregementet .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0.2	6.0
Livregementets husarer . . .	—	1	—	—	—	1	—	—	3	—	5	0.9	12.8
Norrlands dragonregemente U	1	—	—	—	—	—	1	—	5	1	8	1.6	9.6
„ „ B	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	1.5	9.5
Svea artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 10	11	2.9	14.5
Göta artilleriregemente . . .	—	—	—	1	—	1	—	2	3	—	7	2.1	14.4
Wendes artilleriregemente .	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	0.8	11.7
Norrlands artilleriregemente .	—	—	1	—	—	—	—	—	4	3 1	6	1.7	14.5
Norrbottnens artillerikår . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smålands arméart.-regemente	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1.1	13.0
Gotlands artillerikår	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.0	16.0
Bodens artilleriregemente . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1.7	9.0
Karlsborgs artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea trängkår	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	4	4.7	14.0
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	4 1	5 1	12	3.1	16.0
Norrlands trängkår	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	3.1	16.5
Skånska trängkåren	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1.8	17.0
Södra arméfödrds infanteri . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.8	7.0
Västra „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	6 1	—	1	0.8	12.0
Östra „ „	—	1	—	—	—	1	2	1	3	4 2	10	4.2	14.5
Norra „ „	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	1.4	20.0
Inf. å övre Norrlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ å Gotlands trupper . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skolor m. fl.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	1.2	8.3
Summa eller medeltal	2	3	2	3	2	4	4	5	36	17	78	1.3	12.9
<i>I varje grupp avlivade hästar</i>													
på 100 av samtliga avliva- de hästar	2.6	3.8	2.6	3.8	2.6	5.1	5.1	6.4	46.2	21.8	100.0		
på 1000 av hela medel- hästbeståndet	0.3	0.5	0.3	0.5	0.3	0.7	0.7	0.8	5.9	2.8	12.8		

Anm. Häri inbegripas även de hästar, som avlivats utom förläggningssorten, vadan här angivna siffror ej överensstämmer med de i Tab. 21 anförda.

¹ Fraktur 3, spiktramp 2. — ² Pannhålskatarr 1, inre förblödning 1, ryggradsbrott 1, bäckenbrott 1, benskada 5, lungödem 1. — ³ Kräfta. — ⁴ Sparkad av annan häst. — ⁵ Sår. — ⁶ Rygg-
radsbrott (järnvägsolycka).

Tab. 25. Kasserade hästar år 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Truppförband	Kassationsorsaker															Kasserade hästar i % av medelhästhöstandet	Medelålder
	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i nerv- o. sinnesorg.	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukdom i cirkulationsorganen	Allmän stelhet, slapphet, ålder	Spott	Ringköt	Annan ledåkomma	Sen- o. sensk.-inf.	Senåkomma	Höråkomma	Annan åkomma i rörelseorganen	Sjukdom i hud och bindväv	Sjukdom i andra orsaker	Oömlighet eller		
Livregt till häst . .	—	—	5	—	16	5	5	7	—	4	1	1	1	1	46	9.7	13.3
Skånska kavallerireg. .	—	—	1	—	12	1	1	12	6	—	1	4	—	4	32	6.2	12.5
Livregts husarer . .	—	—	1	—	8	2	—	12	6	5	4	—	—	—	38	7.2	10.7
Norrlands dragonreg. U	—	—	2	—	11	4	2	3	8	5	3	—	—	—	38	7.5	13.3
„ „ B	—	—	—	—	5	—	—	2	—	1	—	1	—	—	9	6.9	16.8
Svea artillerireg. . .	1	2	1	2	9	7	6	7	2	7	6	1	—	3	54	14.3	15.5
Göta artillerireg. . .	—	1	—	3	17	5	—	13	1	14	3	1	1	—	59	17.6	14.6
Vendes artillerireg. .	—	2	—	2	23	3	1	1	1	6	1	1	1	1	43	12.1	14.4
Norrlands art.-reg. . .	—	—	1	1	20	3	2	2	—	—	2	—	1	—	32	8.9	16.6
Norrbottnens art.-kår .	—	—	—	1	4	2	1	—	—	1	1	—	—	—	10	9.8	14.9
Smålands arméart.-reg.	—	2	1	4	12	5	—	12	2	5	1	1	—	8	53	29.0	15.4
Gotlands artillerikår .	1	—	—	2	11	—	1	1	—	4	3	2	—	—	25	51.0	17.2
Bodens art.-reg. . .	—	—	1	—	3	1	—	1	1	2	1	—	—	2	12	20.0	14.3
Karlsborgs artillerireg.	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	4	11.8	15.0
Svea ingenjörkår . .	—	—	1	—	2	2	1	4	—	—	1	2	—	—	13	15.5	12.0
Göta ingenjörkår . .	—	—	—	—	3	2	—	2	1	—	—	—	—	2	10	12.4	15.1
Fälttelegrafkåren . .	—	—	—	—	3	2	2	2	2	2	3	1	—	—	17	23.6	14.4
Bodens ingenjörkår .	—	—	—	1	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	5	8.6	14.0
Svea trängkår . . .	—	—	—	—	6	—	—	—	1	—	—	1	—	—	8	9.4	14.5
Göta trängkår . . .	—	—	—	—	1	1	—	1	1	2	—	—	1	—	7	10.9	11.6
Norrlands trängkår .	—	—	—	—	2	2	—	2	1	—	1	1	—	—	9	14.1	12.4
Skånska trängkåren .	—	1	1	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	6	10.5	16.2
Södra arméfödrds inf.	—	—	1	1	8	—	1	1	2	—	1	6	—	2	23	18.7	16.2
Västra „ „	1	—	—	—	6	1	1	1	—	5	1	—	—	—	16	12.7	16.5
Östra „ „	—	2	—	—	28	2	3	2	2	5	1	1	—	3	49	20.7	16.9
Norra „ „	—	3	1	—	12	2	2	3	4	3	2	—	—	2	34	23.9	15.8
Inf. å 5. Norrlands tr.	—	—	—	—	6	—	1	3	1	—	—	—	—	4	15	22.4	15.5
„ å Gotlands tr. . .	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	13.0	16.3
Skolor m. fl. . . .	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	2	6	2.3	13.5
Summa eller medeltal	3	13	15	20	234	53	30	86	44	75	40	24	5	34	676	11.1	14.8
<i>I varje grupp kasserade</i>																	
på 100 av samtliga kasserade hästar . .	0.5	1.9	2.2	3.0	34.6	7.9	4.4	12.7	6.5	11.1	5.9	3.6	0.7	5.0	100.0		
på 1000 av medelhästhöstandet . . .	0.5	2.1	2.5	3.3	38.4	8.7	4.9	14.1	7.1	12.3	6.6	3.9	0.8	5.6	110.8		

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivna summor av kasserade hästar och de i Tab. 21 (kol. 4) anförda beror därpå, att här även medtagas sådana som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID FLYGVAPNET ÅR 1932

AV

FLYGSTYRELSEN

STOCKHOLM 1933

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

331549

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

AUX FORCES AERIENNES EN 1932

PUBLIÉ PAR

LA DIRECTION DE L'AERONAUTIQUE
MILITAIRE

INNEHÅLL.

TEXTAVDELNING.

	Sid.
1. Verksamheten inom flygstyrelsen beträffande ärenden, som beröra hälso- och sjukvård . . .	1
2. Läkarpersonalen	3
3. Sjukvårdspersonalen	4
4. Sjukvårdsmaterielen	4
5. De sanitära förhållandena vid flygkårerna	6
6. Läkarundersökningar av flygare	7
7. Olycksfall i samband med flygning	7
8. Sjuklighet och sjukvård	8
9. Tandvård	8

TABELLBILAGOR.

Tab. 1.	Resultatet av läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1929—1932	9
» 2.	Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1929—1932	9
» 3.	Resultatet av läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1928—1932	10
» 4.	Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1928—1932	10
» 5.	Olycksfall i samband med flygning $1/7$ 1926— $31/12$ 1932	11
» 6.	Sjukdomar bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1932	12
» 7.	Dödligheten bland flygvapnets manskap inom olika truppförband och efter ålder år 1932	15
» 8.	Sjukligheten bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1932	16
» 9.	Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis år 1932	16
» 10.	Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom flygvapnet år 1932	16
» 11.	Revaccination av manskap vid flygvapnet år 1932	17
» 12.	Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1931—30 juni 1932	17

TABLES DES MATIÈRES.

TEXTE.

	Page
1. Activité de la Direction de l'aéronautique militaire concernant les affaires d'hygiène et de service sanitaire	1
2. Personnel des médecins	3
3. Personnel du service sanitaire	4
4. Matériaux pour le service sanitaire	4
5. Etat sanitaire aux régiments d'aviation	6
6. Examens médicaux des pilots	7
7. Accidents d'aviation	7
8. Morbidité et service sanitaire	8
9. Soins aux dents	8

TABLEAUX.

Tabl. 1.	Résultat des examens médicaux du personnel entrant pour sa première information d'aviation en 1929—1932	9
	Nombre des examinés, Approuvés, Non approuvés, Approuvés %.	
» 2.	Causes de réformation parmi ledit personnel, constatées aux examens médicaux en 1929—1932	9
	Maladies des yeux etc., Maladies des oreilles etc., Autres maladies ou vices, Combinaisons, Totaux.	
» 3.	Résultat des examens médicaux du personnel, entré au service d'aviation, en 1928—1932	10
	Vr Tabl. 1.	
» 4.	Causes de réformation parmi ledit personnel, constatées aux examens médicaux en 1928—1932	10
	Vr Tabl. 2.	
» 5.	Accidents d'aviation $\frac{1}{7}$ 1926— ⁸¹ 1932	11
	Nombre des accidents d'aviation avec une issue mortelle, Personnel. Groupe A: Mort dans 90 jours; Gr. B: Lésion grave; Gr. C: Lésion de peu d'importance.	
» 6.	Maladies parmi les hommes des régiments d'aviation en 1932.	12
» 7.	Mortalité et causes de décès parmi les conscrits en 1932	15
» 8.	Morbidité parmi les hommes des régiments d'aviation en 1932	16
	Col. 1: Régiments. Col. 2: Total des jours d'exercice. Col. 3: Restés de l'année précédente. Col. 4—6: Malades entrés par âge. Col. 7—18: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de reprendre leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 27: Nombre des journées de traitement. Col. 28: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.	
» 9.	Certaines maladies épidémiques par mois en 1932	16
	Scharlakansfeber: Scarlatina; Mässling: Morbilli; Nervfeber: Typhus; Röd-sot: Dysenteria; Difteri: Diphtheria; Påssjuka: Parotitis; Kikhosta: Per-tussis; Influensa: Influenza; Akut barnförlamning: Poliomyelitis anterior acuta; Sömn-sjuka: Encephalitis lethargica; Epidemisk hjärnhinneinflammation: Meningitis cerebrospinalis epidemica.	
» 10.	Maladies vénériennes parmi les hommes des régiments d'aviation en 1932	16
» 11.	Revaccinations des forces aériennes en 1932	17
	Nombre des revaccinés. Résultat: réaction d'immunité, pustule typique de vaccine, nulle réaction. Nombre des malades. Nombre des malades par 100 revaccinés. Nombre des jours des malades. Jours par chaque malade.	
» 12.	Dépenses pour le service sanitaire des régiments, faites au cours de $\frac{1}{7}$ 1931— ⁹⁰ / ₁₀₀ 1932	17
	Col. 1: Régiments. Col. 2: Nombre de jours de service. Col. 3: Dépenses (cour.) Col. 4—12: Dépenses par jour et par soldat en öre. Col. 4: Renouvellements des matériaux. Col. 5: Entretien. Col. 6: Fournitures. Col. 7: Séjour à l'hôpital. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Transferts. Col. 10: Pour épidémies. Col. 11: Dépenses diverses. Col. 12: Totaux.	

TILL KONUNGEN.

Flygstyrelsen får härmed i underdånighet avgiva berättelse över hälso- och sjukvården vid flygvapnet under år 1932.

I ärendets handläggning hava deltagit undertecknad, chef, Örnberg, Fogman, Lychnell, Sjögren, Nilson samt Westerberg, föredragande.

Stockholm i augusti 1933.

Underdånigst

På flygstyrelsens vägnar

E. Virgin.

/ *E. Westerberg.*

1. Verksamheten inom flygstyrelsen beträffande ärenden, som beröra hälso- och sjukvård.

Bland behandlade ärenden, som avse flygvapnets *sjukvårdsräsande i allmänhet*, kunna nämnas:

cirkulärskrivelser till samtliga kårer angående

föreskrifter rörande läkarvård m. m. enligt 23 § i OAR samt rörande specialvård,

vård å sanatorium,

bokföring av kostnaderna för röntgenundersökningar,

läkemedelsförskrivning,

revaccination;

berättelse jämte tabeller m. m. över hälso- och sjukvården vid flygvapnet;

publikation gemensam för sjukvårdsstyrelsens och flygstyrelsens årsberättelser om hälso- och sjukvården vid armén, resp. flygvapnet;

representant för flygstyrelsen i K. statistiska tabellkommissionen;

anställande av sjuksköterska vid flygskolkåren;

läkarundersökningar av för flygtjänstgöring såsom flygspanare avsedd personal;

tillhandahållande av animalt ympämne för flygvapnets behov;

omorganisation av den militära tandvården i Karlskrona;

förslag till uppvärmning av expeditiionsbyggnaden m. fl. vid 2. flygkårens detachement i Karlskrona.

Bland frågor som beröra *läkarpersonalens tillsättande, utbildning, tjänstgöring o. s. v.* hava förevarit följande:

upprätthållande av läkarvården vid 2. flygkårens till Hägernäs förlagda huvuddel;

upprätthållande av läkarvården vid under budgetåret 1932/1933 anordnade flygskjutskolor m. m.;

läkarvårdens upprätthållande vid 1. flygkåren resp. flygskolkåren under ordinarie läkarens semester;

läkarvårdens bestridande vid 4. flygkåren under vakans;

ledigförklarande av arvodesbefattningen såsom läkare vid 2. flygkåren, Hägernäs;

anställande av läkare vid 4. flygkåren, efter den avgående beställningsinnehavaren, vilken uppsagt sitt kontrakt;
 beordrande av två värnpliktiga läkare att fullgöra dem åliggande facktjänstgöring vid flygvapnet under år 1932;
 anordnande av flygläkarkurs;
 medgivande för bataljonsläkaren vid KKS att utan kostnad för statsverket följa flygläkarkurs.

Bland ärenden, som beröra *anordningar för sjukvårdens handhavande, sjukvårdsmateriel m. m.* kunna framhållas:

röntgenutrustning vid flygskolkåren;
 sjukvårdsutrustning för flygskjutskola eller därmed jämförlig förläggning å Färösund;
 sjukvårdsutrustning för flygskjutskola å Rinkaby;
 utrustning av ambulansbilar med viss sjukvårdsmateriel;
 anskaffande av pulmotor till samtliga kårer;
 cirkulärskrivelse till samtliga kårer ang. föreskrifter rörande förbandslådor för flygplan m. m.;

inköp av ytterligare förbandslådor för flygplan;
 inköp av en reaktionsmätare (psychotachymeter, system Ihde);
 försök med placering av sjukbår (lätt fartygsbår) å flygplanvinge;

Bland *avgivna yttranden m. m.* anföras följande:

genom kbr ¹⁷/₆ 1932 ang. riksdagens skrivelse nr 277, rörande ändrad disposition av medel, anvisade till anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur, infordrat yttrande beträffande anordnandet av första läkarundersökning å hemorten för flygelever, som skola inryeka till första flygutbildning;

departementschefsskrivelse ang. inbjudan att delta i internationell militärläkarkongress i Liège den 23.—25. juni 1932;

U. S. A:s legation i Stockholm (militärattachén) ang. event. önskemål att sända representant till militärläkarkongress i U. S. A.;

från arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse översända handlingar rörande undervisning m. m. i anledning av konventionen den 27. juli 1929 ang. sårades och sjukas vård vid armén i fält;

från arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse remitterad rapport över Internationella Kommissionens för standardisering av sjukvårdsmateriel sammanträde i Genève år 1931;

från arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse översända förslag till identitetskort m. m.;

utredning rörande flygglasögon;

utprovning av vissa typer till sele för fallskärm;

stabiliseringsanordning för ambulansbilar.

2. Läkarpersonalen.

Flygkårerne.

Vid första, andra och tredje flygkårerne liksom vid flygskolkåren har under året ingen förändring skett beträffande läkarpersonalen. Någon förändring med avseende på resp. läkares tjänstgöringsförhållanden har icke heller inträtt.

Såsom anmäldes i föregående års berättelse har flygstyrelsen efter den 30. juni 1929 icke kunnat erhålla erforderlig läkare, som vore villig bestrida läkarvården vid 2. flygkåren å Hägernäs mot det för ändamålet tillgängliga arvodet av 3 180 kronor. Då befattningen under år 1932 åter förklarades ledig, anmälde sig visserligen sökande, men ansökningarna fullföljdes icke utan blevo i samtliga fall återkallade. Då det syntes flygstyrelsen i högsta grad önskvärt, att arvodesbefattningen i fråga bleve besatt, varigenom möjlighet att erhålla större kontinuitet i läkarvården vid kåren skulle erbjuda sig, har styrelsen i sitt underdåniga förslag angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1933/1934 gjort framställning om höjande av det ifrågakomna arvodet från 3 180 kronor till 4 800 kronor.¹

Vid fjärde flygkåren har den läkare, som dittills ombesörjt läkarvården vid kåren, på grund av avflyttning från orten uppsagt sitt kontrakt fr. o. m. den 1. aug. 1932. Under den därvid uppkomna vakansen upprätthölls befattningen fr. o. m. den 1 sept. av regementsläkaren *P. A. Johanson*, vilken sedermera medelst kontrakt anstälts såsom läkare vid kåren fr. o. m. den 1. nov. 1932.

Flygskjutskolor m. m.

Under år 1932 ha extra läkare tjänstgjort dels vid Rinkaby och dels å Färösund under en sammanlagd tid av c:a 2½ månader.

Värnpliktiga läkare.

Med stöd av nådiga brevet den 13. juli 1928 hava efter framställning från flygstyrelsen under året två värnpliktiga läkare beordrats fullgöra dem åliggande facktjänstgöring vid flygvapnet.

De värnpliktiga läkarna hava under olika perioder tjänstgjort vid 2. flygkåren och flygskolkåren samt vid flygskjutskolorna å Färösund resp. Rinkaby. De hava härvid i viss utsträckning deltagit i förekommande flygningar.

Läkarnas utbildning m. m.

Under året har anordnats en flygläkarkurs i huvudsak i överensstämmelse med de riktlinjer, som angåvos i föregående års berättelse.

Kursen, som pågick under två veckor, var förlagd till Stockholm. Med den därstädes samtidigt pågående militärläkarkursen var undervisningen gemen-

¹ Genom beslut av 1933 års riksdag har sedermera denna höjning av arvodet till 4 800 kronor beviljats.

sam i ämnena psykologi, läkarundersökningar av flygare samt gaskunskap. För flygläkarkursen speciella undervisningsämnen voro luftkrigskonst och flygningens fysiologi och hygien. Därutöver förekom även demonstration vid A.-B. Aero-transport.

Såsom elever i kursen voro kommenderade dels de två på ordinarie stat vid flygvapnet placerade läkarna, dels tre av de läkare, vilka tjänstgöra vid flygkåren, resp. andra flygkårens detachement i Karlskrona, sålunda inalles fem av de sju läkare, som fullgöra kontinuerlig tjänstgöring vid flygvapnet.

Möjlighet för vid flygvapnet anställd läkare att vid främmande nations flygvapen bedriva studier har på grund av brist på för ändamålet tillgängliga medel icke kunnat beredas under året.

3. Sjukvårdspersonalen.

Frågan angående beredandet av samma ekonomiska förmåner för sjukvårdsfurirer med väl vitsordad tjänstgöring som för övriga underbefäl med samma tjänstetid, vilka befordrats till furirer av 1. klassen, är fortfarande olöst.

I underdånigt yttrande den 26 jan. 1932 anförde flygstyrelsen ånyo, att för sjukvårdsbeställningsmän rådande befordringsförhållanden gäve anledning ifrågasätta beredande av lönefyllnad åt såväl furirer av 2. klassen som sjukvårdskorpraler, varjämte styrelsen hemställde om bemyndigande att i frågan verkställa utredning samt därmed inkomma vid avgivande av förslag till medelsberäkning för budgetåret 1933/1934.

Denna flygstyrelsens framställning föranledde, jämlikt nådigt beslut den 22 juni 1932, icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

4. Sjukvårdsmaterielen m. m.

Sedan flygstyrelsen i underdånig skrivelse gjort motiverad framställning att få använda de medel, som funnos tillgängliga å extra reservationsanslaget till anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur, till anskaffning av röntgenutrustning för flygskolkåren å Ljungbyhed, upptog Kungl. Maj:t detta förslag i särskild proposition till 1932 års riksdag, vilken blev av riksdagen bifallen.

Med stöd härav har sedermera en röntgenutrustning anskaffats och installation av densamma verkställt vid flygskolkåren å Ljungbyhed.

Under året har vidare anskaffats viss sjukvårdsutrustning dels för flygskjutskola eller därmed jämförlig förläggning å Färösund, dels för flygskjutskola å Rinkaby.

Beståndet av förbandslådor för flygplan har under året utökats med 20 lådor.

Flygstyrelsen anförde i sitt förslag angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1933/1934, att det sedan länge varit ett önskemål, att samtliga flygkårer vore utrustade med pulmotor (återupplivningsapparat). För närvarande finnes dylika apparater endast vid två av kårerna, där de inginge i utrustningen av till kåren hörande ambulansbilar. För de tre återstående kårerna skulle sålunda erfordras sammanlagt tre apparater. Därutöver ansågs emellertid en dylik apparat jämväl böra avses för tillfälliga förläggningar å Färösund, vadan flygstyrelsen hemställde, att medel måtte äskas för inköp av fyra stycken pulmotorer. Vid uppgörande av det sedermera av Kungl. Maj:t infordrade reducerade budgetförslaget visade det sig emellertid ofrånkomligt att låta detta anslagsäskande utgå.

Det har sedan länge varit ett önskemål, att möjlighet skulle finnas att transportera en å bår liggande sjuk med användande av någon av de vid flygvapnet förefintliga flygplantyperna. Inom engelska flygvapnet har, om man helt bortser från för ändamålet särskilt utrustade ambulansflygplan, frågan lösts i stort sett på tre olika sätt. Dels har båren nedförts genom någon öppning och placerats inuti flygkroppen, dels har den placerats utanför flygkroppen, varvid den antingen fastspänts ovanpå densamma eller också apterats på ena vingen. De i svenska flygvapnet förekommande flygplantyperna äro icke av den konstruktion och storlek, att de lämpligen medgiva vare sig bårens nedförande i flygkroppen eller dess förläggande ovanpå flygkroppen. Däremot föreligger åtminstone en teoretisk möjlighet till bårens placering å ena vingen. Av denna anledning hava under året å ett sjöflygplan fastspänningsanordningar monterats å ena vingen i och för apterandet av en av flottans lätta fartygsbårar, varefter praktiska försök verkställts.

Dessa försök hava emellertid icke givit tillfredsställande resultat vare sig beträffande flygplanets aerodynamiska egenskaper med en på dylikt sätt apterad bår, eller med hänsyn till de betydande obehag och nackdelar, som visat sig vara förenade med detta sätt att transportera en person. Försöken hava därför avbrutits, sedan de sålunda givit till resultat, att denna form av sjuktransport icke inom vårt flygvapen lämpligen kan genomföras i praktiken.

I föregående årsberättelse angav flygstyrelsen, att det vore önskvärt, därest med användande av en icke alltför omfattande apparatur någon metod erhöles att på ett enkelt sätt registrera de för flygtjänstgöring avsedda personernas psykofysiska reaktionstider.

Under året har en apparat, avsedd för dylika ändamål, konstruerats inom landet. Apparaten, vilken benämnes reaktionsmätare (system Ihde), förevisades såsom försöksmodell redan våren 1931 vid internationella luftfartsutställningen i Stockholm. Sedan den i utexperimenterat skick under november månad 1932 demonstrerats i flygstyrelsen, har styrelsen inköpt en dylik att försöksvis användas vid läkarundersökningarna av flygare under år 1933.

5. De sanitära förhållandena vid flygkåren.

Första flygkåren.

Underhålls- och reparationsarbeten inom sjukvårdslokalerna hava icke heller under det gångna året på grund av medelsknappheten kunnat företagas i erforderlig utsträckning.

Andra flygkåren.

Förut gjorda erinringar beträffande förläggnings- och utspisningsförhållandena ombord på logementsfartyget Göta kvarstå i stort sett oförändrade.

Sommarkontingenten värnpliktiga har under året varit förlagd i gymnastikhuset. Denna form av förläggning har, trots dess provisoriska karaktär, föredragits framför förläggning ombord å Göta.

Förslag till ekonomibyggnad vid kåren, inrymmande matinrättning jämte marketenteri samt tvätt- och badinrättning har upptagits i avgivet förslag till beredskapsarbeten.

Frågan rörande förläggningens ordnande för befälet vid 2. flygkåren är under utredning inom flygstyrelsen.¹

I förslag rörande denna fråga avses att ingå jämväl upptagandet av en ny borrhunn, varigenom den för närvarande mindre tillfredsställande vattenfrågan vid kåren skulle erhålla sin lösning.

Tredje flygkåren.

Behovet av utökat, hygieniskt tillfredsställande förläggningsutrymme är fortfarande trängande. Bäst synes detta önskemål tillgodoses genom modernisering av ytterligare en av de vid kåren befintliga barackerna. Detta ärende kommer att upptagas i förslaget angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1934/1935.

Bristerna beträffande de lokaler, som inrymma kårens sjukavdelning, kvarstå oförändrade.

Fjärde flygkåren.

Vattenfrågan vid kåren har under året lösts på ett tillfredsställande sätt. Genom anläggandet av särskilt reningsverk jämte pumpstation har vatten från Storsjön kunnat tagas i anspråk för ändamålet.

Den s. k. elevbostaden har under året försetts med centraluppvärmning. Den är avsedd att under år 1933 utbyggas att jämväl omfatta skolpaviljongen.

De allvarliga anmärkningarna mot marketenteriet kvarstå fortfarande. Förslag till ny marketenteribyggnad kommer att upptagas i förslaget angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1934/1935.

De nuvarande sjukvårdslokalerna äro ur flera synpunkter mindre tillfredsställande. I förslag till beredskapsarbeten har därför jämväl upptagits uppförandet av en sjukhusbyggnad.

¹ Underdånigt förslag sedermera avgivet den 25 aug. 1933.

Flygskolkåren.

Värmecentral har uppförts och, vad barackerna beträffar, tagits i bruk. Värmeledningen kommer under år 1933 att utbyggas för hela kårens etablissemang.

Inom sjukavdelningen har genom den erhållna centraluppvärmningen en del av korridoren kunnat tagas i anspråk såsom väntrum. Även i övrigt hava inom sjukavdelningen förbättringar vidtagits. Vatten- och avloppsledningar hava indragits. Ett tvätttrum har omändrats samt försetts med badkar, dusch och tvättställ med tillgång till kallt och varmt vatten. Ett förrådsrum har inretts till röntgenrum. Genom de vidtagna åtgärderna torde sjukavdelningen numera vara att anse såsom i stort sett tillfredsställande för kårens behov.

Behovet av ny matinrättning kvarstår.

Bristfälligheterna i gymnastikhuset kvarstå oförändrade. Förslag har framställts att förse en vid kåren befintlig lägerhydda med centraluppvärmning och efter en del andra förändringsarbeten där förlägga gymnastiklokalerna.

6. Läkarundersökningarna av flygare.

Resultaten av läkarundersökningarna i samband med inryckning till första flygutbildning av för flygtjänstgöring avsedd personal samt av de årliga undersökningarna av i flygtjänst varande personal finnas för åren 1929—1932 statistiskt sammanställda i tabellerna 1—4.

Tab. 1 angiver resultatet av läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal. För året utgör antalet godkända 77 % av samtliga undersökta. Bland reservofficersaspiranterna godkändes 90 % av de undersökta.

I **Tab. 2** angivas de orsaker, som föranlett kassation av de inryckande.

I **Tab. 3** lämnas en redogörelse för resultatet av de årliga undersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal. I tabellen äro icke medräknade de fall, där flygare genom svårare sjukdom eller olycksfall för längre eller kortare tid försatts ur flygtjänstgöring, utan att föranstaltande om särskild läkarundersökning för ändamålet enligt gällande bestämmelser behövt äga rum.

Tab. 4 redogör för de orsaker, som beträffande i flygtjänstgöring varande personal givit anledning till kassation.

7. Olycksfall i samband med flygning.

De olycksfall i samband med flygning, som ägt rum tiden $\frac{1}{7}$ 1926— $\frac{31}{12}$ 1932, finnas sammanställda i **Tab. 5**. Denna upptager, fördelade på kalenderår, dels antalet flygolyckor med dödlig utgång, dels antalet olycksfall, fördelade efter tjänsteställning. Olycksfallen äro indelade i tre grupper, nämligen olycksfall med dödlig utgång inom 90 dagar efter haveriet, svåra skador, lätta skador.

Under år 1932 förekom icke någon flygolycka med dödlig utgång, ej heller annan personskada av svårare art. Lätt skada förekom endast i ett fall (krossning av näsben).

8. Sjuklighet och sjukvård.

Sjukligheten. De vanligaste sjukdomarna hava varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens, bensystemets sjukdomar samt genom yttre våld eller olyckshändelse uppkomna skador. Av första gruppen må nämnas först och främst halsfluss samt även influensa och vaccinationsfeber, av andra grupper bronchiter, böldsjukdomar samt bland skador krossår, muskelsträckning, ledvrickning och benbrott. Se härom närmare **Tab. 6**.

Enligt **Tab. 8** var hela antalet under år 1932 vårdade 923, varav 912 nyinsjuknade. Då det dagliga medeltalet tjänstgörande uppgick till 734, blir alltså antalet nyinsjuknade på 100 av medelpresensstyrkan 124 mot 168 föregående år. Omkring 3 % av tjänstgöringsdagarna åtgingo för sjukvård.

Enligt denna tabell har dödligheten bland manskapet varit tämligen obetydlig, men häri ingå ej dödsfall genom olyckshändelse. Se härom **Tab. 5** och **7**.

De epidemiska sjukdomarnas utbredning under olika årstider anges i **Tab. 9**. Influensa fick en mycket hastig utbredning vid 2. kåren under febr., men avtog under mars och upphörde sedan nästan fullständigt.

De smittsamma könssjukdomarna förekommo under året tämligen sparsamt, ett tiotal fall av gonorrhé och ett fall av syfilis (**Tab. 10**).

Revaccination. En omläggning av uppgifterna för revaccinationen har för året ägt rum i enlighet med formuläret för arméns manskap (se härom Hälso- och sjukvård för armén). Revaccinationen har utförts med endast ett snitt.

Av **Tab. 11** framgår, att lokalreaktionerna så utfallit, att i runda tal 19 % av de ympade böra betecknas såsom redan före ympningen oemottagliga för smittkoppor (ingen reaktion), ytterligare 52 % visat mindre mottaglighet (immunitetsreaktion) samt endast 29 % större mottaglighet (typisk vaccinkoppa).

De olägenheter ympningen förorsakat ha i likhet med föregående år varit helt obetydliga. Endast 3 % av de ympade hava sjukskrivits med i genomsnitt 5 sjukdagar per man och samtliga sjukdomsfall varit av endast lindrig art.

Kostnaderna för de olika truppförbandens sjukvård anges i **Tab. 12**. De olika truppförbanden förete tämligen lika dagkostnad utom flygskolkåren, som har en mycket högre siffra än de övriga kårerna, beroende på relativt stora utgifter för underhåll av materiel. Lägsta dagkostnaden har 3. flygkåren med 2.60 öre.

9. Tandvård.

Kostnaderna för tandvård åt manskapet har, i avsaknad av för ändamålet särskilt avsedda medel, fortfarande bestritts från anslaget för specialvård m. m.

Enär på grund av den relativt ringa manskapsstyrkan vid respektive flygkårer särskilda tandpolikliniker icke kunnat med fördel anordnas, har tandvården huvudsakligen måst ordnas genom avtal med privata tandläkare. Häri genom bliva tandvårdskostnaderna förhållandevis höga. Sammanlagda kostnaderna uppgingo under år 1932 till 4 572.61 kr. Fördelas dessa på totalantalet tjänstgöringsdagar, erhålles en kostnad av 1.74 öre per man och dag.

Tab. 1. Resultatet av läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1929—1932.

Personal	1929				1930				1931				1932			
	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända	Antal undersökta	Godkända	Underkända	Procent godkända
Flygvapnet.																
Underofficerare	—	—	—	—	13	9	4	69	10	6	4	60	18	14	4	78
Manskap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reservofficersaspiranter	21	14	7	67	25	14	11	56	17	13	4	76	29	26	3	90
Armén.																
Officerare på stat.	—	—	—	—	13	9	4	69	8	4	4	50	9	6	3	67
Officerare i reserven	—	—	—	—	5	4	1	80	—	—	—	—	11	7	4	64
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	7	5	2	71	2	1	1	50	—	—	—	—
Marinen.																
Officerare på stat.	—	—	—	—	9	9	—	100	6	4	2	67	4	4	—	100
Officerare i reserven	—	—	—	—	5	2	3	40	—	—	—	—	3	2	1	67
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	3	2	1	67	1	1	—	100	6	3	3	50
Summa	21	14	7	67	80	54	26	68	44	29	15	66	81	62	19	77

Tab. 2. Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av till första flygutbildning inryckande personal åren 1929—1932.

Personal	1929				1930				1931				1932			
	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Summa	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Summa	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Summa	Ögon m. m.	Öron m. m.	Övriga sjukdomar eller lyten	Summa
Flygvapnet.																
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Manskap	—	—	—	—	2	1	1	4	2	1	1	4	1	2	1	4
Reservoff.-aspiranter	3	—	—	4	4	1	4	9	1	1	—	2	4	1	—	3
Armén.																
Officerare på stat.	—	—	—	—	1	1	1	3	2	—	—	2	4	1	1	3
Officerare i reserven	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—
Marinen.																
Officerare på stat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Officerare i reserven	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	1
Underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manskap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3
Summa	3	—	—	4	7	3	6	8	6	2	1	6	15	6	4	19

Tab. 3. Resultatet av läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1928—1932.

Å r	Antal undersökta	Godkända	Icke godkända	Procent godkända
1928	107	105	2	98
1929	131	130	1	99
1930	115	114	1	99
1931	133	132	1	99
1932	139	139	—	100

Tab. 4. Kassationsorsaker vid läkarundersökningarna av i flygtjänstgöring varande personal åren 1928—1932.

Å r	Ögon-sjukdom	Öron-sjukdom	Övriga sjukdomar eller lyten	Kombination av samtliga eller vissa av dessa grupper	Summa
1928	2	—	—	—	2
1929	—	—	1	—	1
1930	—	—	—	1	1
1931	—	—	1	—	1
1932	—	—	—	—	—
Summa	2	—	2	1	5

Tab. 5. Olycksfall i samband med flygning ^{1/7} 1926—^{31/12} 1932.

Å r	Antal flyg- olyckor med dödlig ut- gång	Personal	K l a s s		
			A	B	C
^{1/7} — ^{31/12} 1926 ¹	2	Officerare Underofficerare Manskap	1 — 2	— — —	— — —
1927 ²	3	Officerare Underofficerare Manskap	3 — 1	2 — 2	3 1 1
1928 ³	2	Officerare Underofficerare Manskap	— — 4	3 — —	1 — 1
1929	4	Officerare Underofficerare Manskap	4 1 2	2 1 1	1 2 2
1930	2	Officerare Underofficerare Manskap	5 1 —	— — —	4 1 2
1931 ⁶	5	Officerare Underofficerare Manskap	4 1 3	— — —	3 — 2
1932	—	Officerare Underofficerare Manskap	— — —	— — —	— — 1
Summa	18		26	11	25

Grupp A: Dödlig utgång inom 90 dagar efter haveriet; gr. B: Svår skada; gr. C: Lätt skada.

¹ Här icke medtagna två dödsolyckor vid övningshopp med fallskärm. — ² Här icke medtagen en dödsolycka genom slag av propeller (officer). — ³ Här icke medtagen en dödsolycka genom slag av propeller (manskap). — ⁴ Därav en dödad genom fall ur flygplan under flygning. — ⁵ Dödad vid uthopp ur flygplan (fallskärmen ej utlöst). — ⁶ Här icke medtagen en civil person (tillhörande frivilliga automobilkåren), som förolyckats vid flygning med militärt flygplan.

Tab. 6. Sjukdomar bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1932.

Sjukdomar	1	2	3	4	5	S:a	Sjukdomar	1	2	3	4	5	S:a
	flygkåren							flygkåren					
I. Bildn.fel, medfödda sjukd.	—	—	—	—	—	—	g. Hjärn- och hjärnhinnetub. T. cerebri. Meningitis tub.	—	—	—	—	—	—
II. Akuta infektionssjukd.	—	—	—	—	—	—	h. Allmän tbc. T. universalis. T. miliaris ac.	—	—	—	—	—	—
Smittkoppor. Variola	—	2	—	—	—	2	i. Andra former av tbc.	—	1	—	—	—	1
Vattenkoppor. Varicellæ	—	—	—	—	—	—	Trakom. Conjunctiv. trachom.	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber. Scarlatina	—	—	—	—	—	—	Syfilis.	—	—	—	—	—	—
Mässling. Morbilli	—	—	—	—	—	—	a. Nyförvärd. Syphilis rec.	—	—	—	—	—	—
Rash. Rubella	—	—	—	—	—	—	b. Recid. Syphilis recid. . .	—	—	—	—	—	—
Fläcktyfus. Typhus exanthemat.	—	—	—	—	—	—	Andra kron. infektionssjukd. .	—	—	—	—	—	—
Tarmtyfus. Febris typhoides .	—	—	—	—	—	—	V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Paratyfus. Paratyphus	—	—	—	—	—	—	Bleksot. Blodbrist. Anæmia. .	—	—	—	—	—	—
Asiatisk kolera. Chol. asiatica	—	—	—	—	—	—	Blodfläcksjuka. Morbus macul.	—	—	—	—	—	—
Inhemsk kolera. Chol. nostras	—	—	—	—	—	—	Werlhofii. Purpura	—	—	—	—	—	—
Rödsot. Dysenteria	—	—	2	—	—	2	Skörbjugg. Scorbutus	—	—	—	—	—	—
Stelkramp. Tetanus	—	—	—	—	—	—	Blödaresjuka. Hämophilia . .	—	—	—	—	—	—
Ros. Erysipelas	—	—	—	—	—	—	Gikt. Arthritis vera s. urica .	—	—	—	—	—	—
Sept. lymfåder- o. lymfkörtel- infl. Lymphang. et lymphad. sept.	1	—	1	—	—	2	Sockersjuka. Diabetes mellitus	—	—	—	—	—	—
Blodförgiftning. Varfeber. Sep- tichæmia. Pyæmia	—	—	—	—	—	—	Basedows sjukd. Morb. Basedowi	—	—	1	—	—	1
Ak. ledg.reum. Rheum. artic. ac.	—	—	1	—	—	2	Andra ämnesomsättn.- o. blodsj.	—	—	—	—	—	—
Halsfluss. Angina tonsillaris .	36	46	25	28	28	163	VI. Kroniska förgiftnings- sjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Difteri. Strupsjuka. Diphtheria.	—	4	—	—	—	4	Kronisk alkoholförgiftning.	—	—	—	—	—	—
Påssjuka. Parotitis epidemica	—	—	—	—	—	—	Alcohol. chr. Delir. trem. . .	—	—	—	—	—	—
Kikhosta. Pertussis	—	—	—	—	—	—	Andra kron. förgiftningssjukd.	—	—	—	—	—	—
Influenta. Influenza epidemica	—	59	—	1	—	60	VII. Sinnessjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Akut barnförlamn. Poliomyel. ant. ac.	—	—	—	—	—	—	Sinnessjukdom	—	—	—	—	—	—
Sömnssjuka. Encephal. letharg.	—	—	—	—	—	—	VIII. Nervsystemets sjukd.	—	—	—	—	—	—
Epidemisk hjärnhinneinflamm.	—	—	—	—	—	—	Nervinflammation. Neuritis.	—	—	—	—	—	—
Mening. cerebrosp. epid.	—	—	—	—	—	—	Polyneuritis	—	—	—	—	—	—
Dröppel. Gonorrhoea	5	4	—	—	3	12	Nervsmärta. Neuralgia	—	—	—	—	—	—
Enkelt veneriskt sår (med följd- sjukdomar). Ulcus molle	—	—	—	—	1	1	Perifer förlamn. Paresis. Paral.	—	1	—	—	—	1
Feber av obestämd art. Fe- bricula. Febris ephemera	—	2	2	—	—	4	Fallandesot. Epilepsia	—	—	—	—	—	—
Vaccinationsbesvär	7	3	1	14	8	33	Nervsvaghet. Neurasthenia . .	—	—	—	—	—	—
Andra akuta inf:sjukdomar	—	—	—	—	—	—	Ryggmärgsinflamm. Myelitis . .	—	—	—	—	—	—
III. Zooparasitära sjukd.	—	—	—	—	—	—	Hjärnhinneinflamm. Mening. cer.	—	—	—	1	—	1
Trikinsjukdom. Trichinosis	—	—	—	—	—	—	Hjärnblödning. Hämorrh. cer.	—	—	—	—	—	—
Masksjukdom. Helminthiasis . . .	—	—	—	—	—	—	Andra sjukd. i nervsystemet .	—	—	—	—	—	—
Skabb. Scabies	—	4	—	2	—	6	IX. Ögonsjukdomar.	—	—	—	—	—	—
Andra zooparasitära sjukd.	—	—	—	1	—	1	Conjunktivitis catarrhalis . . .	—	—	—	—	—	—
IV. Kroniska infektionssjukd.	—	—	—	—	—	—	phlyctænulosa	—	—	—	—	—	—
Taberkelsjukdom. Tuberculosis.	—	—	—	—	—	—	Keratititis	—	—	—	—	—	—
a. Lungtub. T. pulmonum	—	—	—	2	—	2	Iritis	1	—	—	—	—	1
b. Körteltub. T. lymphogland.	—	—	—	—	—	—	Panophthalmitis	—	—	—	—	—	—
c. Ben- och ledgångstub. T.	—	—	—	—	—	—	Refraktionsanomalier.	—	—	—	—	—	—
ossium et articulorum	—	—	—	—	—	—	a. Myopia	—	—	—	—	—	—
d. Hudtub. T. cutis	—	—	—	—	—	—	b. Hyperopia	—	—	—	—	—	—
e. Lupus vulgaris	—	—	—	—	—	—	c. Astigmatismus	—	—	—	—	—	—
f. Urogenitaltub. T. urogen.	—	—	—	—	—	—	Andra ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	—

Sjukdomar	1	2	3	4	5	S:a	Sjukdomar	1	2	3	4	5	S:a
	flygkåren							flygkåren					
Inflammation i slemsäck. Bur-							XVIII. Genom våld o. olycks-						
sitis. Hygroma	1	—	—	—	2	3	händelse uppkomna skador						
Falsk ledställn. Scolios. Genu							samt ak. förgiftningar.¹						
valg. Pes var. Hallux valg. .	—	—	—	—	—	—	Muskel-, senbristn., Sensträckn.	5	1	16	10	4	36
Ledstyhhet. Anchylosis . . .	—	2	—	—	—	2	Ledvrickning	5	9	5	2	16	37
Inflamm. i ledg. Synov. Arthr.	—	—	—	—	—	—	Luxation. a. Enkel	—	—	—	—	—	—
Kr. ledgångsreum. Rheum. art.	—	2	—	1	—	3	b. Komplic.	1	—	—	1	2	4
chr.	—	—	—	—	—	—	Benbrott. a. Enkel	—	—	—	—	—	—
Ledmus. Mus artic. Corpus	—	—	—	—	—	—	b. Komplic.	7	6	1	—	6	20
mobil. in artic.	—	—	1	—	1	2	Stöt o. krossning. Krossår .	21	5	3	20	30	79
Ben- och benmärgsinflamm. Oste-	—	—	—	—	—	—	Sår av skarpt l. spetsigt vapen	5	—	3	3	2	13
itis. Osteomyelitis.	—	—	—	—	—	—	Skottsår.	—	—	—	—	—	—
Benhinneinflamm. Periostitis .	4	1	—	1	—	6	a. Enkelt. Skottsår i mjukd.	—	—	—	—	—	—
Fotödem. Oedema pedis . . .	1	—	—	—	1	2	b. Komplicerat. Skottfraktur	—	—	—	—	—	—
Marschsvulst. Syndesm. met. .	—	—	—	—	—	—	c. Inträngande	—	—	—	—	—	—
Ansträngningsperiostit. Periosti-	—	—	—	—	—	—	Skoskav. Skavsår (skidbindning	2	1	2	1	2	8
tis tibiae ab exercitio	—	—	—	—	—	—	e. d.)	—	—	—	—	—	—
Andra sjukd. i rörelseorg. o.	—	2	—	—	2	4	Ridsår	—	—	—	—	—	—
bensyst.	—	—	—	—	—	—	Skada av förbränn. l. explosion.	—	—	—	—	—	—
XVI. Hudsjukdomar och							1. gradens förbränning	—	—	—	—	1	1
sjukd. i bindväven.							2. gradens förbränning	—	—	—	—	—	—
Erythema multiforme et nod. .	—	—	—	—	—	—	3. gradens förbränning	—	—	—	1	—	1
Urticaria	—	—	—	—	—	—	Kylskada	1	—	—	1	—	2
Herpes zoster	—	1	—	1	—	2	1. gradens förfrysning	—	—	—	—	—	—
Psoriasis	—	1	—	—	1	2	2. gradens förfrysning	—	—	—	—	—	—
Eczema	1	1	1	—	2	2	3. gradens förfrysning	—	—	—	—	—	—
Impetigo. Ecthyma	1	—	—	—	1	2	Solstyg. Värmeslag	—	—	—	—	—	—
Favus	—	—	—	—	—	—	Akut förgiftning	1	1	—	—	—	2
Herpes tonsurans, Sycosis . .	—	—	—	—	—	—	a. Av alkohol	—	—	—	—	—	—
Nageltrång. Unguis incarn. . .	—	1	—	1	—	2	b. Av narkotiska ämnen	—	—	—	—	—	—
Bindvävsinflamm. Bulnad. . .	—	—	—	—	—	—	c. Av kolos eller lysgas	—	—	—	—	—	—
Phlegmone. Abscessus	5	—	—	—	3	8	d. Av metallsalter	—	—	—	—	—	—
Böld. Furunculus. Carbunc. .	6	5	4	5	9	29	e. Av syror eller alkalier . . .	—	—	—	—	—	—
Rötsår. Ulcus	—	—	—	—	—	—	f. Av födoämnen	—	—	—	—	—	—
Brand. Gangræna	—	—	—	—	—	—	g. Av andra gifter	—	—	—	—	—	—
Andra sjukd. i hud o. bindväv	2	3	1	—	—	6	Frakturer	—	—	—	—	—	—
XVII. Svulster.							Kontusioner	—	—	—	—	—	—
Svulst. Tumor	—	—	2	—	—	2	Andra skador	—	2	1	—	—	3
							Själv-mord. Själv-mordsförsök .	—	—	—	—	—	—
							Sjukdom av obestäm-d art .	—	—	—	4	—	4
							Observationspatienter . . .	10	8	5	30	2	55
							Summa	146	237	125	194	210	912

¹ För svårare olycksfall eller för självmord (-sförsök) lämnas särskild specificerad uppgift.

Tab. 7. Dödligheten bland flygvapnets manskap inom olika truppförband och efter ålder år 1932.

Dödsorsaker																		
	Inflyuensa. <i>Influenza epid.</i>	<i>Pyospticæmia</i> Varfeber. <i>Septicæmia</i> .	<i>Poliomyel. anterior ac.</i>	Akutt barnförslämning.	Lungsot. <i>Tbc. pulm.</i>	Ämnesomsättns o. inre sekretionens sjukd.	Mellanöretinf. <i>Otitis</i> Hjärnhinneinf. <i>Mening. purul.</i>	Mellanöretinf. <i>Otitis</i>	Andra nervsysts o. sinnesorgssjukd.	Andra cirkulörs sjukd.	Ak. lunginf. <i>Pneum. ac.</i>	Övr. andningsorgs sjukd.	Matmältin:orgs sjukd.	Njursjukdom. <i>Nephritis</i>	Akutt ledgångsreumatism. <i>Polyarthritis rheum. ac.</i>	<i>Casus mortiferi</i> ¹	Själv mord. <i>Suicidium</i> ²	Summa döda
Kårer.																		
1. flygkåren . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
2. flygkåren . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
3. flygkåren . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. flygkåren . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Flygskolekåren .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ålder.																		
Under 20 år . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—25 år . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	6
Över 25 år . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	6

Anm. Tabellen upptager samtliga dödsfall bland flygvapnets manskap samt befäl av manskaps grad, även de som möjligen upptagas i Tab. 6. — Här angivna antal dödsfall avviker från det i Tab. 8 anförda på grund av olika bokföringsprinciper (särskilt beträffande våldsamma dödsorsaker)

¹ Genom olyckshändelse avledo 1 v. korpral genom drunkning (kullsegling), 1 volontär genom drunkning (under färd å svag is) och 2 värnpliktiga, den ena genom drunkning (kullsegling), den andra genom fall (föll från luftgunga å nöjesfält). — ² Genom själv mord avled en värnpliktig medelst skjutvapen (anledning okänd).

flygvapnets truppförband år 1932.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda			Kvarligg. t. följ. år	Sjukdagarnas antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
nad						vid truppen	i militär-sjukhus	i civilt sjukhus	Summa	Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda				
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December										
6	9	9	21	12	10	62	84	2	148	146	1	—	1	1948	3·81
14	16	24	7	17	10	178	60	1	239	237	1	1	—	1412	1·90
5	6	5	14	17	8	41	77	8	126	123	2	—	1	1286	2·12
16	10	31	21	15	6	75	118	5	198	192	6	—	—	1530	4·39
17	16	31	14	12	19	122	64	26	212	208	1	1	2	1809	3·78
58	57	100	77	73	53	478	403	42	923	906	11	2	4	7985	2·97

förda, då ju olika perioder avses. — Rörande döda se texten samt Tab. 7.

t. o. m. 6 = 3 + 7 t. o. m. 18 = kol. 19 t. o. m. 21 = kol. 23 t. o. m. 26.

Tab. 11. Revaccination av manskap vid flygvapnet år 1932.

	Antal revac- cine- rade	R e s u l t a t								Antal sjuk- skrivna	Antal sjuk- skrivna på 100 revacc.	Antal sjuk- dagar	Sjuk- dagar på varje sjuk- skrivnen
		Immunitetsreaktion				Typisk vaccinkoppa		Ingen reaktion					
		Tidig		Sen		I allt	%	I allt	%				
		I allt	%	I allt	%								
1. flygkåren .	177	61	34·5	83	46·9	23	13·0	10	5·6	7	4·0	45	6·4
2. „ .	215	55	25·6	40	18·6	34	15·8	86	40·0	3	1·4	9	3·0
3. „ .	224	17	7·6	102	45·5	75	33·5	30	13·4	1	0·4	3	3·0
4. „ .	92	5	5·4	56	61·0	15	16·3	16	17·3	9	9·8	46	5·1
Flygskolkåren	160	22	13·7	7	4·4	107	66·9	24	15·0	5	3·1	16	3·2
Summa	868	160	18·4	288	33·2	254	29·3	166	19·1	25	2·9	119	4·8

Tab. 12. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1931—30 juni 1932.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter kronor	Kostnad per man och dag i öre								
			Nyan-skaftning av materiel	Under-håll av materiel	För-bruknings-materiel	Sjuk-hus-kost-nad	Me-dika-men-ter	Trans-port-kost-nader	Utgif-ter för epide-mier	Di-verse	Sum-ma kost-nader
1. flygkåren . .	47 320	1 316·13	0·92	0·57	0·21	0·16	0·45	0·04	—	0·63	2·98
2. „ . . .	70 393	2 111·79	0·78	0·39	0·13	0·34	0·73	0·27	0·04	0·32	3·00
3. „ . . .	66 524	1 729·54	0·50	0·11	0·63	0·42	0·74	0·01	0·17	0·02	2·60
4. „ . . .	32 898	937·79	0·13	1·15	0·05	0·10	0·75	0·43	—	0·24	2·85
Flygskolkåren .	46 213	3 784·19	1·08	3·90	0·49	0·54	1·42	0·24	—	0·52	8·19

Anm. Tandvård, liksom specialvård och utgifter enligt OAR. § 23, bestrides vid flygvapnet av till flygstyrelsens disposition stående medel.